

IV. Otrā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesiju standarti

4.1. Pavāra profesijas standarts

4.1.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – pavārs.
2. Profesijas kods – 5120 02.

4.1.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– pavārs novērtē pārtikas produktu kvalitāti, veic to pirmapstrādi, gatavo un noformē ēdienus; atbild par sava darba kvalitāti vadības un kontroles nodrošināšanā; strādā ar ēdināšanas uzņēmuma aprīkojumu, ievērojot higiēnas un darba aizsardzības noteikumus, un uzņemas atbildību par sava darba kvalitāti.

Pavārs strādā viesmīlības nozares uzņēmumos, kas nodarbojas ar ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu.

4.1.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izprast un ievērot ražošanas un personīgās higiēnas prasības pārtikas produktu apstrādē.

2. Spēja pielietot tehnoloģiskās iekārtas atbilstīgi to funkcijām un ekspluatācijas noteikumiem.

3. Spēja pielietot atbilstīgus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinficēšanas līdzekļus, ievērojot darba drošību saskarē ar ķīmiskajām vielām.

4. Spēja pieņemt un novērtēt izejvielas un palīgmateriālus atbilstīgi kvalitātes prasībām.

5. Spēja izvērtēt un paredzēt iespējamos riskus nekaitīgas pārtikas ražošanas procesā.

6. Spēja novērtēt gatavo ēdienu kvalitāti atbilstīgi organoleptiskajiem rādītājiem.

7. Spēja lietot tehnoloģiskos, saimnieciskās darbības uzskaites un atskaites dokumentus.

8. Spēja praktiski pielietot darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības noteikumu prasības darba vidē.

9. Spēja izvēlēties vidi saudzējošu darbību, ievērojot vides aizsardzības noteikumus.

10. Spēja veikt darbu atbilstīgi uzdevumam, piedalīties lēmumu pieņemšanā un uzņemties atbildību.

11. Spēja darboties komandā, ievērojot darba ētikas principus.

12. Spēja sekot jauninājumiem nozarē, izmantojot visus pieejamos informācijas avotus.

13. Spēja izvērtēt savu un kolēģu pieredzi, izvēloties optimālāko profesionālo pilnveidi profesijā.

14. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.1.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Organizēt racionāli darba vietu, ievērojot darba drošības, ekspluatācijas un aizsardzības noteikumus darbā ar ēdināšanas uzņēmuma aprīkojumu.

2. Ievērot higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā, darba un personīgo higiēnu.

3. Ievērot izejvielu, pusfabrikātu un gatavo ēdienu uzglabāšanas un realizācijas termiņus un temperatūru.

4. Noteikt kritiskos punktus izejvielu uzglabāšanas, pusfabrikātu un gatavās produkcijas aprītē.

5. Veikt izejvielu un gatavo ēdienu kvalitātes novērtēšanu organoleptiski.

6. Gatavot pusfabrikātus, ievērojot produktu specifiku un pielietojot racionālus pirmapstrādes paņēmienus.

7. Gatavot ēdienus, ievērojot uzņēmuma izstrādātos tehnoloģiskos dokumentus un atbilstīgi tehnoloģiskajam procesam.

8. Izvēlēties atbilstīgus produktu termiskās apstrādes veidus, lai saglabātu ēdienu uzturvērtību.

9. Izvēlēties un pagatavot ēdienus banketu un citu svinību galdam.

10. Izstrādāt jaunu ēdienu receptūras un sastādīt tehnoloģisko karti.

11. Veikt ēdienu kalkulācijas un aprēķināt ēdienu pašizmaksu.

12. Spēt strādāt komandā, pieņemt lēmumus un atbildēt par sava darba rezultātiem.

13. Spēt sazināties ar klientiem un risināt konflikta situācijas.

14. Pārvaldīt valsts valodu.

15. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

16. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā, franču un angļu valodā.

4.1.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. darba tiesiskās attiecības;
- 1.2. psiholoģijas pamati;
- 1.3. darba aizsardzība;
- 1.4. vides aizsardzība;
- 1.5. pārtikas mikrobioloģija.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. riska analīzes kritisko kontroles punktu pamatprincipi;
- 2.2. vispārējās higiēnas prasības saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem;
- 2.3. prasības materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku;
- 2.4. tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas pamatprincipi;
- 2.5. ķīmisko līdzekļu uzglabāšanas noteikumi;
- 2.6. pirmās palīdzības sniegšana;

- 2.7. iekārtu elektrodrošības noteikumi;
- 2.8. ugunsdrošības noteikumi;
- 2.9. izejvielu un produktu ķīmiskais sastāvs un uzglabāšanas prasības;
- 2.10. izejvielu zudumu veidošanās un to rašanās cēloņi;
- 2.11. ēdienkartes sastādīšanas pamatprincipi;
- 2.12. viesu apkalpošanas un saskarsmes pamati;
- 2.13. veselīga uztura pamatprincipi;
- 2.14. uzskaites pamatprincipi ēdināšanas uzņēmumā;
- 2.15. profesionālie termini valsts valodā, franču un angļu valodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. darba vietas organizācija ēdināšanas uzņēmumos;
- 3.2. ēdināšanas uzņēmumu tehnoloģiskais aprīkojums, to darbības pamatprincipi un ekspluatācija;
- 3.3. riska analīzes principi kritiskajos kontroles punktos;
- 3.4. ēdienu gatavošanas tehnoloģijas zināšanas;
- 3.5. tehnoloģiskās dokumentācijas izstrāde un pielietošana;
- 3.6. preču pieņemšanas un nodošanas dokumentācijas izstrāde;
- 3.7. pārtikas produktu ķīmiskais sastāvs un tā izmaiņas tehnoloģiskajā procesā (pārtikas produktu prečzinība);
- 3.8. valsts valoda;
- 3.9. viena svešvaloda saziņas līmenī.

4.3. Ugunsdzēsēja profesijas standarts

4.3.1. Vispārīgie jautājumi

- 1. Profesijas nosaukums – ugunsdzēsējs.
- 2. Profesijas kods – 5411 01.

4.3.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– ugunsdzēsējs dzēš ugunsgrēkus, veic neatliekamās avāriju seku likvidēšanas un glābšanas darbus, lai novērstu ugunsgrēka apdraudējumu cilvēkiem un samazinātu nodarīto kaitējumu īpašumam un videi.

Ugunsdzēsējs strādā uzņēmumu ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestos.

4.3.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja saprast un precīzi izpildīt uzņēmumu ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasības.
2. Spēja pārbaudīt un novērtēt ugunsdzēsības un glābšanas tehnikas, aprīkojuma, ekipējuma un sakaru līdzekļu gatavību darbam un uzturēt tos tehniskā kārtībā.
3. Spēja strādāt ar ugunsdzēsības un glābšanas tehniku, izmantot aprīkojumu un ekipējumu notikuma seku likvidēšanā.
4. Spēja brīdināt cilvēkus par iespējamo apdraudējumu un, ja nepieciešams, glābt cilvēkus, sniegt pirmo palīdzību, iznest materiālās vērtības un izvest dzīvniekus no riska zonas.
5. Spēja pastāvīgi pilnveidot savas profesionālās prasmes, zināšanas un fizisko sagatavotību.
6. Spēja precīzi izpildīt vadītāja rīkojumus, savus un kopējos uzdevumus.
7. Spēja adekvāti rīkoties kritiskās situācijās, novērtēt dzīvību un veselību apdraudošas situācijas un pieņemt patstāvīgus lēmumus.
8. Spēja strādāt elpošanai nepiemērotā vidē, izvēloties atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus un ugunsdzēsības un glābšanas tehniskos līdzekļus.
9. Spēja dzēst ugunsgrēkus, izvēloties un lietojot atbilstošu ugunsdzēsības tehnisko aprīkojumu, atbilstošas ugunsgrēka dzēšanai paredzētās ugunsdzēsšanas vielas un to ņemšanas vietas.
10. Spēja pārbaudīt notikuma seku likvidēšanā izmantoto aprīkojumu un novietot aprīkojumu noteiktā vietā automobilī.
11. Spēja uzturēt savstarpējos sakarus notikuma vietā.
12. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības un veikt darba pienākumus, nodarot iespējami mazāku kaitējumu videi.
13. Spēja veikt ugunsdzēsības iekšējās un ārējās ūdensapgādes sistēmas pārbaudes.

14. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.3.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Glābt cilvēkus, izvest dzīvniekus un sargāt īpašumu ugunsgrēkos un citos notikumos.

2. Ievērot darba aizsardzības prasības.

3. Brīdināt cilvēkus par dzīvības draudiem.

4. Sniegt pirmo palīdzību cietušajiem.

5. Dzēst ugunsgrēkus.

6. Veikt glābšanas darbus ugunsgrēkos.

7. Pieņemt patstāvīgu lēmumu dzīvībai bīstamās situācijās.

8. Pildīt uzņēmumu ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasības.

9. Strādāt ar ugunsdzēsības un glābšanas tehnisko aprīkojumu un speciālajiem instrumentiem.

10. Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.

11. Strādāt ar ugunsdzēsības un glābšanas automobiļiem.

12. Uzturēt ugunsdzēsības un glābšanas tehniku un aprīkojumu tehniskā kārtībā.

13. Uzlauzt, nojaukt būvkonstrukcijas.

14. Strādāt ar sakaru līdzekļiem, uzturēt nepārtrauktus sakarus ar notikuma vietā iesaistītajām institūcijām.

15. Izmantot ugunsdzēsības automobiļu un tehniskā aprīkojuma taktiskās iespējas, veicot ugunsdzēsības un glābšanas darbus.

16. Spēja sazināties.

17. Strādāt patstāvīgi un komandā.
18. Pilnveidot prasmes un zināšanas.
19. Uzturēt atbilstošu fiziskās sagatavotības līmeni.
20. Plānot un organizēt savu darbu.
21. Ievērot vides aizsardzības noteikumu prasības.
22. Pārvaldīt valsts valodu.
23. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.
24. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.3.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai priekšstata līmenī nepieciešamas zināšanas par normatīvajiem aktiem, kas reglamentē uzņēmumu ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu darbību.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. uzņēmumu ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu organizācija;
- 2.2. ugunsgrēks un tā attīstība;
- 2.3. ugunsgrēku dzēšanas taktika;
- 2.4. apakšvienības taktiskās iespējas;
- 2.5. ugunsdzēsības pamatautomobiļi un ugunsdzēsības speciālie automobiļi;
- 2.6. profesionālā psiholoģija;
- 2.7. ugunsdrošības profilakse;
- 2.8. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. darba aizsardzības prasības uzņēmumu ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestā;
- 3.2. ugunsgrēku dzēšana;
- 3.3. elpošanas ceļu aizsardzības līdzekļi;
- 3.4. sakaru organizēšana notikuma vietā;
- 3.5. izvēršanās notikuma vietā, kompleksie vingrinājumi;

- 3.6. fiziskā sagatavotība;
- 3.7. pirmā palīdzība;
- 3.8. profesionālā sazināšanās;
- 3.9. vides aizsardzība;
- 3.10. darba tiesiskās attiecības;
- 3.11. valsts valoda;
- 3.12. viena svešvaloda saziņas līmenī.

4.4. Metālapstrādes tehnoloģisko līniju operatora profesijas standarts

4.4.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – metālapstrādes tehnoloģisko līniju operators.
2. Profesijas kods – 7223 13.

4.4.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– metālapstrādes tehnoloģisko līniju operators ražo vidējas sarežģītības pakāpes metāla produkciju, izmantojot metālapstrādes tehnoloģiskās līnijas un ievērojot produkcijas tehniskās un tehnoloģiskās prasības; organizē darba izpildi saskaņā ar darba uzdevumu, ievērojot operāciju secību; sagatavo darbam metālapstrādes tehnoloģiskās līnijas; regulē metālapstrādes tehnoloģisko līniju darba iekārtas, palīgie rīces un instrumentus; nodrošina iekārtas un instrumentu darbību; ievēro darba drošības noteikumus, darba uzdevumus veic sadarbībā ar metālapstrādes tehnoloģiskās līnijas apkalpojošo inženieri (tehnisko personālu).

Metālapstrādes tehnoloģisko līniju operators strādā metālapstrādes un mašīnbūves uzņēmumos.

4.4.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja lasīt un saprast tehnisko dokumentāciju, rasējumus, kinemātiskās shēmas, tehnoloģiskās kartes, instrukcijas un izmantot iegūto informāciju darba procesā.

2. Spēja izmantot zināšanas par drošiem darba paņēmieniem darba procesā, ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumu prasības darba vidē un izmantot metālapstrādes tehnoloģiskās līnijas.

3. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības.
4. Spēja noteikt metāla veidus un to tehniskos un kvalitātes rādītājus.
5. Spēja strādāt ar kontroles instrumentiem un mērinstrumentiem, noteikt izejmateriālu, gatavās produkcijas un iepakojuma materiālu atbilstību kvalitātes un tehniskajām prasībām.
6. Spēja strādāt ar kravas pacelšanas un pārvietošanas mehānismiem, apkalpojot metālapstrādes tehnoloģiskās līnijas.
7. Spēja izpildīt vidējas sarežģītības pakāpes atslēdznieka pamatdarbus.
8. Spēja veikt metālapstrādes tehnoloģisko līniju tehnisko apkopi.
9. Spēja ieslēgt, vadīt un izslēgt metālapstrādes tehnoloģiskās līnijas un to palīģierīces, kas nodrošina ražošanas procesu.
10. Spēja izgatavot sērijveida produkcijas paraugu un pārbaudīt tā tehnisko un kvalitatīvo rādītāju atbilstību tehniskajām prasībām.
11. Spēja izprast vadības sistēmas kļūdu, pamatojies uz esošo informāciju, radoši novērst problēmas, pieaicinot citus speciālistus.
12. Spēja iepakot un marķēt saražoto produkciju atbilstoši tehnoloģiskām prasībām un klienta pasūtījumam.
13. Spēja noformēt saražotās produkcijas dokumentāciju un sagatavot saražoto produkciju nosūtīšanai klientam vai glabāšanai noliktavā.
14. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.4.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izmantot tehnoloģisko dokumentāciju.
2. Apzināt tehnisko literatūru un strādāt ar to.
3. Lasīt rasējumus un saprast kinemātiskās shēmas.
4. Strādāt ar kontroles instrumentiem un mērinstrumentiem.

5. Atšķirt metāla veidus un izmantot tos, lai nodrošinātu pareizu tehnoloģisko procesu.

6. Veikt vidējas sarežģītības pakāpes atslēdznieka pamatdarbus.

7. Strādāt ar kravas pacelšanas un pārvietošanas mehānismiem.

8. Sagatavot darbam metālapstrādes tehnoloģisko līniju, ieslēgt, vadīt un izslēgt to.

9. Sekot metālapstrādes tehnoloģisko līniju un to palīgiekārtu darbībai un nodrošinājumam ar materiāliem un kontrolēt šo procesu.

10. Izvēlēties optimālo darba režīmu un mainīt to atkarībā no ražošanas procesa gaitas.

11. Strādāt ar vadības pultīm, izmantojot attiecīgu nodrošinājumu ar nepieciešamo programmatūru.

12. Vadīt metālapstrādes tehnoloģisko līniju rokas un automātiskā režīmā.

13. Salīdzināt saražotās produkcijas un iesaiņojuma kvalitātes parametru atbilstību tehniskajām prasībām.

14. Veikt metālapstrādes tehnoloģisko līniju tehnisko apkopi.

15. Spēt sazināties.

16. Risināt problēmas.

17. Strādāt patstāvīgi un komandā.

18. Iegūt informāciju.

19. Spēt uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

20. Plānot un organizēt savu darbu.

21. Spēt pašizglītoties.

22. Spēt strādāt radoši.

23. Ievērot vides aizsardzības noteikumus.

24. Ievērot darba drošības prasības.
25. Ievērot ugunsdrošības noteikumus.
26. Ievērot elektrodrošības noteikumus.
27. Sniegt pirmo palīdzību.
28. Pārvaldīt valsts valodu.
29. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.
30. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.4.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. ķīmija;
 - 1.2. komercdarbības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. fizika;
 - 2.2. elektrotehnikas pamati;
 - 2.3. datoru lietošana;
 - 2.4. saskarsme;
 - 2.5. materiālu mācība;
 - 2.6. metālapstrādes darbos izmantojamie instrumenti, palīģierīces, darbgaldi, iekārtas;
 - 2.7. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:
 - 3.1. valsts valoda;
 - 3.2. viena svešvaloda saziņas līmenī;
 - 3.3. matemātika;
 - 3.4. darba tiesiskās attiecības;
 - 3.5. tehniskie mērījumi;
 - 3.6. pielaides un sēžas;
 - 3.7. kravas pacelšanas un pārvietošanas mehānismi;

3.8. metālapstrādes darba tehnoloģija – metālapstrādes tehnoloģisko līniju veidi un to klasifikācija, uzbūve, darbības principi, tehniskās apkopes, vadīšanas un regulēšanas pamati, materiālu un saražotās produkcijas uzskaitē;

3.9. darba aizsardzība;

3.10. elektrodrošības, ugunsdrošības un darba organizācijas normas;

3.11. vides aizsardzība.

4.5. Maiznieka profesijas standarts

4.5.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – maiznieks.

2. Profesijas kods – 7512 01.

4.5.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– maiznieks gatavo kviešu un rudzu maizi plašā sortimentā; pārzina maizes ražošanas tehnoloģisko procesu un veic kvalificētu darbu kvalitatīva gala produkta ieguvei, kā arī piedalās jaunu izstrādājumu ieviešanā.

Maiznieks strādā maizes ražošanas uzņēmumos vai kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants.

4.5.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izprast higiēnas prasības pārtikas produktu ražošanā.

2. Spēja veikt darbu atbilstoši dotajam uzdevumam.

3. Spēja noteikt izejvielu kvalitāti, to organoleptiskos rādītājus.

4. Spēja veikt izejvielu sagatavošanu ražošanai.

5. Spēja pārzināt un ievērot izstrādājuma gatavošanas tehnoloģisko procesu un veikt nepieciešamos aprēķinus.

6. Spēja pārzināt iekārtas ekspluatāciju un apkopi.

7. Spēja pārzināt tehnisko dokumentāciju.

8. Spēja strādāt ar tehniskām iekārtām atbilstoši iekārtu ekspluatācijas noteikumiem.

9. Spēja pārzināt un ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības noteikumus.

10. Spēja ievērot darba ētikas pamatprincipus.

11. Spēja ievērot labas ražošanas un higiēnas prakses pamatprincipus.

12. Spēja sekot un apgūt jaunāko nozarē.

13. Spēja saudzēt apkārtējo vidi.

14. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

15. Spēja strādāt patstāvīgi un sadarboties komandā.

16. Spēja sekot jauninājumiem nozarē, izmantojot visus pieejamos informācijas avotus.

17. Spēja izmantot informācijas tehnoloģijas.

4.5.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Sagatavot darba vietu atbilstoši instrukcijām.

2. Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus.

3. Prast sniegt pirmo palīdzību.

4. Lietot tehnoloģisko dokumentāciju.

5. Izpildīt pārtikas ražošanas normatīvos noteiktās tehnoloģisko ciklu prasības.

6. Ievērot tehnoloģiskā procesa secību.

7. Sagatavot izejvielas pārstrādei atbilstoši receptūras prasībām.

8. Veikt nepieciešamās darbības tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai jebkurā brīdī.

9. Uzskaitīt gatavo produkciju.

10. Analizēt sava darba rezultātus.

11. Prast izmantot jaunākās informācijas un ražošanas tehnoloģijas.

12. Papildināt savas zināšanas par inovācijām nozarē.

13. Izpildīt labas ražošanas un higiēnas prakses pamatprincipus.

14. Orientēties normatīvajos aktos, kas attiecas uz pārtikas produktu apriti un paškontroli.

15. Ievērot darba ētikas principus.

16. Pārvaldīt valsts valodu.

17. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

18. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

19. Prast strādāt patstāvīgi un komandā.

20. Saudzēt apkārtējo vidi.

4.5.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. darba tiesiskās attiecības;

1.2. darba aizsardzība;

1.3. vides aizsardzība;

1.4. komercdarbības pamati;

1.5. saskarsmes pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

2.1. riska analīzes kritisko punktu pamatprincipi;

2.2. vispārējās higiēnas prasības;

2.3. ķīmijas pamatzināšanas;

- 2.4. tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas pamatprincipi;
- 2.5. pamatzināšanas tehniskajā grafikā;
- 2.6. tehniskie apzīmējumi;
- 2.7. reglamentētie parametri;
- 2.8. iekārtu elektrodrošības noteikumi;
- 2.9. ugunsdrošības noteikumi;
- 2.10. pierakstu nozīme kvalitātes vadības sistēmā;
- 2.11. izejvielu zudumu veidošanās un to rašanās cēloņi;
- 2.12. profesionālās pilnveides iespējas;
- 2.13. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. maizes ražošanas tehnoloģija;
- 3.2. personiskā higiēna;
- 3.3. tehnoloģisko iekārtu darbības pamatprincipi un ekspluatācija;
- 3.4. zināšanas par konkrētām izejvielu izvirzītajām prasībām;
- 3.5. mikrobioloģijas pamati;
- 3.6. valsts valoda;
- 3.7. viena svešvaloda saziņas līmenī;
- 3.8. informācijas tehnoloģijas;
- 3.9. pirmā palīdzība.

4.6. Konfekšu ražotāja profesijas standarts

4.6.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – konfekšu ražotājs.
2. Profesijas kods – 7512 08.

4.6.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– konfekšu ražotājs veic dažāda sortimenta konfekšu masu, sīrupu, glazūru gatavošanu atbilstoši tehnoloģiskajām shēmām un receptūrām pusmehanizētajās līnijās, kā arī konfekšu izlases sortimenta gatavošanu, pielietojot roku darbu; apgūst jauna sortimenta izstrādājumu tehnoloģijas un to ieviešanu ražošanā; atbild par sava darba kvalitāti.

Konfekšu ražotājs strādā pārtikas rūpniecības uzņēmumos, kas nodarbojas ar konfekšu ražošanu.

4.6.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja pielietot konfekšu ražošanas iekārtas atbilstoši to ekspluatācijas noteikumiem un veikt to apkopi.
2. Spēja veikt darbu atbilstoši dotajam uzdevumam.
3. Spēja pielietot konfekšu, pusfabrikātu, apdares materiālu gatavošanas tehnoloģijas.
4. Spēja novērtēt konfektes atbilstoši standartos noteiktajiem organoleptiskajiem parametriem.
5. Spēja strādāt ar tehnoloģisko iekārtu atbilstoši iekārtu ekspluatācijas noteikumiem, darba aizsardzības un vides noteikumiem.
6. Spēja ievērot ražošanas un personīgās higiēnas prasības.
7. Spēja lietot saimnieciskās darbības uzskaites un atskaites dokumentus.
8. Spēja pielietot jaunāko informāciju konfekšu ražošanas tehnoloģijā.
9. Spēja sazināties valsts valodā, angļu un krievu valodā.

4.6.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Ievērot konfekšu gatavošanas tehnoloģiskā procesa secību, regulēšanu, uzraudzību.
2. Izmantot konfekšu sortimenta receptūras.
3. Gatavot konfekšu pusfabrikātus un apdares materiālus.
4. Novērtēt gatavos izstrādājumus pēc organoleptiskiem parametriem.
5. Pielietot ražošanas iekārtas atbilstoši ekspluatācijas prasībām.
6. Lietot ugunsdrošības ierīces, ja nepieciešams.
7. Lietot elektroiekārtas atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem.

8. Ievērot personīgās higiēnas normu prasības.
9. Ievērot minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā.
10. Pieprasīt nepieciešamās izejvielas un materiālus atbilstoši darba uzdevumam.
11. Uzskaitīt gatavo produkciju.
12. Novērtēt produkciju atbilstoši kvalitātes kritērijiem.
13. Apgūt jauno tehnoloģiju, sortimentu.
14. Apgūt jaunās iekārtas atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem.
15. Pārvaldīt valsts valodu.
16. Pārvaldīt angļu un krievu valodu saziņas līmenī.
17. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā, angļu un krievu valodā.

4.6.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. darba tiesiskās attiecības;
 - 1.2. fizikas pamatzināšanas.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. saskarsme;
 - 2.2. ķīmijas pamatzināšanas;
 - 2.3. vides mācība;
 - 2.4. informācijas tehnoloģiju izmantošana;
 - 2.5. komercdarbības pamati;
 - 2.6. profesionālie termini valsts valodā, angļu un krievu valodā.
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:
 - 3.1. vides aizsardzība;
 - 3.2. izejvielas un materiāli;
 - 3.3. mikrobioloģijas pamati;

- 3.4. riska analīzes principi kritiskajos kontroles punktos;
- 3.5. tehnoloģijas aprīkojums;
- 3.6. speciālā tehnoloģija;
- 3.7. darba aizsardzība;
- 3.8. valsts valoda;
- 3.9. angļu un krievu valoda saziņas līmenī.

4.7. Galdnieka profesijas standarts

4.7.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – galdnieks.
2. Profesijas kods – 7522 01.

4.7.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– galdnieks ir speciālists, kas apguvis kokapstrādes pamatus, veic koksnes mehānisko apstrādi, izgatavo, montē un uzstāda objektā dažādus vienkāršus konstrukcijas koka izstrādājumus; ražo vidējas sarežģītības pakāpes koka izstrādājumus uz tehnoloģiskām līnijām vai kokapstrādes darbmašīnām; ievēro produkcijas ražošanas tehnoloģiskos nosacījumus, organizē darba izpildi saskaņā ar darba uzdevumu, ievēro operāciju secību, sagatavo kokapstrādes darbmašīnas darbam, izņemot programmētās vadības darbmašīnas, regulē tehnoloģiskās līnijas, palīgierīces un griezējinstrumentus, nodrošina iekārtas un instrumentu darbaspēju, ievēro darba aizsardzības prasības.

Galdnieks pārsvarā strādā mēbeļu ražošanas uzņēmumos vai galdniecības darbnīcās.

4.7.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja atšķirt koku sugas, prast novērtēt izejmateriālu atbilstību izstrādājuma izgatavošanai.
2. Spēja lasīt un saprast tehnisko dokumentāciju, rasējumus, tehnoloģiskās kartes, instrukcijas un lietot iegūto informāciju darba procesā.
3. Spēja veikt kokapstrādes darbmašīnu un tehnoloģisko līniju tehnisko apkopi.

4. Spēja vadīt un kontrolēt kokapstrādes tehnoloģisko līniju vai atsevišķo mašīnu darbu.

5. Spēja strādāt ar kontroles instrumentiem un mērinstrumentiem, noteikt izejmateriāla, gatavās produkcijas un iepakojuma materiālu atbilstību kvalitātes un tehniskajām prasībām.

6. Spēja iepakot un marķēt saražoto produkciju atbilstoši tehnoloģiskajām prasībām vai klienta pasūtījumam.

7. Spēja uzkrāt un analizēt informāciju par tehnoloģiskās līnijas vai atsevišķu mašīnu darbu, lai savlaicīgi atklātu un novērstu novirzes tehnoloģiskajā procesā, nepieļaut nekvalitatīvas produkcijas izlaidi, radoši novērst problēmas.

8. Spēja zināt un ievērot darba aizsardzības noteikumus, ievērot elektrodrošības, ugunsdrošības noteikumus darba vietā un strādājot ar kokapstrādes tehnoloģiskajām līnijām, lietot drošus darba paņēmienus.

9. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības.

10. Spēja strādāt ar vienkāršām kravas pacelšanas un pārvietošanas ierīcēm, apkalpojot tehnoloģiskās līnijas vai darbmašīnas.

11. Spēja noformēt dokumentāciju saražotajai produkcijai un sagatavot saražoto produkciju nosūtīšanai klientam vai glabāšanai noliktavā.

12. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.7.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izprast koka izstrādājumu konstrukciju rasējumus.

2. Zīmēt izstrādājuma uzmetumu (speciālā zīmēšana).

3. Izgatavot dažādus vienkāršus koka izstrādājumus (piemēram, koka plātnes, līstes, apšuvuma vai grīdas dēļus, vienkāršus sadzīves priekšmetus, mēbeles).

4. Izvēlēties un sagatavot izejmateriālus darbam, racionāli tos izmantot.

5. Veikt vienkāršu izstrādājumu montāžas darbus, tai skaitā objektos.

6. Sagatavot darbam iekārtas, instrumentus, palīgierīces un pārbaudīt to atbilstību darba aizsardzības prasībām.

7. Veikt koksnes mehāniskās apstrādes darbus ar darbmašīnām (piemēram, ripzāģmašīnām, lentzāģmašīnām, garenfrēzmašīnām, frēzmašīnām, urbšanas mašīnām, urbšanas–dobšanas mašīnām, slīpmašīnām).

8. Veikt koksnes mehānisko apstrādi ar elektriskajiem rokas instrumentiem.

9. Veikt darbus, kas saistīti ar darbmašīnu un iekārtu ekspluatāciju.

10. Izvēlēties atbilstošus griezējinstrumentus.

11. Novērtēt griezējinstrumentu kvalitāti.

12. Kopt un glabāt griezējinstrumentus.

13. Uzturēt darba kārtībā kokapstrādes darbmašīnas, veikt to tehnisko apkopi.

14. Iestatīt griezējinstrumentus.

15. Uzstādīt un regulēt aizsargierīces, palīgierīces vai citu tehnoloģisko aprīkojumu.

16. Apstrādāt koksni ar rokas darbarīkiem un elektriskajiem rokas instrumentiem.

17. Veikt koka izstrādājumu ķīmisko aizsardzību un apdari ar rokas instrumentiem (otām, rullīšiem) un smidzināšanas metodi.

18. Iestrādāt viras, slēdzenes un citus furnitūras elementus.

19. Aizpildīt darba procesā nepieciešamo dokumentāciju.

20. Sastādīt koka izstrādājumu kalkulācijas.

21. Veikt vienkāršu koka izstrādājumu remontu.

22. Organizēt savu darbu un veikt to atbilstoši darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības prasībām.

23. Sniegt pirmo palīdzību.
24. Pārvaldīt valsts valodu.
25. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.
26. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.7.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. fizikas pamati;
- 1.2. komercdarbības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. materiālu mācība;
- 2.2. ķīmijas pamati;
- 2.3. elektrotehnikas pamati;
- 2.4. datora lietošana;
- 2.5. kokapstrādē izmantojamie instrumenti, palīgierīces, darbmašīnas, iekārtas;
- 2.6. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. koksnes makroskopiskā uzbūve un stumbra griezumi;
- 3.2. fizikālās un mehāniskās īpašības;
- 3.3. koksnes vainas;
- 3.4. zāģmateriāli;
- 3.5. plātņu materiāli;
- 3.6. līmes un apdares materiāli;
- 3.7. koksnes apstrādes pamati;
- 3.8. kokapstrādes darbmašīnas un instrumenti;
- 3.9. kokapstrādes tehnoloģija;
- 3.10. līmes un līmēšanas tehnoloģija;
- 3.11. koksnes izstrādājumu aizsardzības un apdares materiāli, aizsardzības un apdares tehnoloģija;
- 3.12. kokapstrādes darbmašīnu un griezējinstrumentu zinības;
- 3.13. kokapstrādes atlikumu pārstrāde;
- 3.14. vienkāršu kokizstrādājumu konstrukcijas;
- 3.15. tehniskie mērījumi, pielaišanas un sēžas;
- 3.16. rasēšana, rasējumu lasīšana;

- 3.17. komercdarbība;
- 3.18. darba aizsardzība;
- 3.19. vides aizsardzība;
- 3.20. darba tiesiskās attiecības;
- 3.21. elementāri matemātiski aprēķini (laukuma, tilpuma, daudzuma, procentu aprēķināšana);
- 3.22. elementāras zināšanas ķīmijā (šķīdinātāji, atšķaidītāji, līmvielas, cietinātāji; izpratne par žūšanas, cietēšanas reaģēšanas procesiem);
- 3.23. dažādu sistēmu mērvienību (masas, laukuma, tilpuma, ģeometrisko izmēru, ātruma, apgriezīgu, temperatūras) izpratne, lasīšana un lietošana;
- 3.24. izpratne elementārajā fizikā (kustība, pretestība, adhēzija, kohēzija, elektrība);
- 3.25. vienkārši, ar kokapstrādi saistīti termini un simboli svešvalodā (angļu, vācu valodā);
- 3.26. valsts valoda;
- 3.27. viena svešvaloda saziņas līmenī;
- 3.28. saskarsme.

4.9. Pārtikas produktu ražošanas operatora profesijas standarts

4.9.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – pārtikas produktu ražošanas operators.
2. Profesijas kods – 8160 01.

4.9.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - pārtikas produktu ražošanas operators ir pārtikas produktu ražošanas nozares (gaļas un gaļas produktu, piena produktu, zivju un zivju pārstrādes produktu, augļu un dārzeņu pārstrādes, dzērienu ražošanas, graudu, garšvielu un tehnisko kultūru apstrādes ražošanas, maizes un miltu produktu un citu pārtikas produktu ražošanas) darbinieks, kas prot strādāt ar pārtikas produktu ražošanas iekārtām un instrumentiem, ievērojot higiēnas un darba aizsardzības noteikumus.
 - Pārtikas produktu ražošanas operators strādā pārtikas rūpniecības uzņēmumos.

4.9.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izprast higiēnas prasības pārtikas produktu ražošanā.
2. Spēja pielietot tehnoloģiskās iekārtas atbilstoši to funkcijām ražošanas procesā.
3. Spēja pielietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinficēšanas līdzekļus, ievērojot darba aizsardzību saskarē ar ķīmiskām vielām.
4. Spēja vadīt un regulēt iekārtu darbību atbilstoši nepieciešamajiem parametriem, kuri noteikti produktu ražošanas tehnoloģiskās instrukcijās un iekārtu ekspluatācijas instrukcijās.
5. Spēja pieņemt un novērtēt izejvielas un palīgmateriālus atbilstoši kvalitātes prasībām.
6. Spēja izvērtēt un paredzēt iespējamos riskus droša galaprodukta radīšanai.
7. Spēja praktiski pielietot darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības noteikumu prasības darba vidē.
8. Spēja izvēlēties vidi saudzējošu darbību, ievērojot vides aizsardzības noteikumus.
9. Spēja piedalīties lēmuma pieņemšanā un uzņemties atbildību.
10. Spēja sadarboties komandā, ievērojot darba ētikas principus.
11. Spēja izvērtēt savu un kolēģu pieredzi, izvēloties optimālāko profesionālo pilnveidi profesijā.
12. Spēja sekot jauninājumiem nozarē, izmantojot visus pieejamos informācijas avotus.
13. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.9.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Sagatavot darba vietu un iekārtas atbilstoši instrukcijām.
2. Pielietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinficēšanas līdzekļus, ievērojot darba drošību saskarē ar ķīmiskām vielām.

3. Novērtēt iekārtas atbilstību darba aizsardzības un ekspluatācijas instrukcijām.

4. Lietot iekārtas vai instrumentus atbilstoši tehnoloģiskam uzdevumam un ekspluatācijas instrukcijām.

5. Orientēties tehniskajā dokumentācijā un iekārtu darbības principiālajās shēmās.

6. Atpazīt palīgmateriālus un izejvielas.

7. Lasīt marķējumu izejvielām un materiāliem.

8. Izvērtēt izmantojamo izejvielu un materiālu atbilstību izvirzītām kvalitātes prasībām.

9. Prast noregulēt tehnoloģiskās iekārtas.

10. Novērtēt gala produkta atbilstību vizuāli, organoleptiski, veicot elementārus uzmērījumus.

11. Prast aizpildīt protokolus un to analogus.

12. Novērst neracionālu izejvielu un materiālu izlietojumu.

13. Ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.

14. Izvēlēties piemērotus un atbilstošus individuālos darba aizsardzības līdzekļus.

15. Sniegt pirmo palīdzību.

16. Ievērot vides aizsardzības prasības.

17. Prast novērtēt iespējamo apdraudējumu videi kādā no ražošanas posmiem.

18. Prast pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību.

19. Ievērot darba ētikas principus.

20. Pielietot kolēģu vai citu pieredzi.

21. Izvērtēt un pielietot iegūtās zināšanas savā darbā.
22. Prast strādāt komandā.
23. Pārvaldīt valsts valodu.
24. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.
25. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā, angļu un krievu valodā.

4.9.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. darba tiesiskās attiecības;
- 1.2. darba aizsardzības prasības;
- 1.3. vides aizsardzības prasības;
- 1.4. saskarsmes pamati;
- 1.5. psiholoģijas pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. riska analīzes kritisko punktu pamatprincipi;
- 2.2. vispārējās higiēnas prasības;
- 2.3. prasības materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku;
- 2.4. ķīmijas pamatzināšanas;
- 2.5. tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas pamatprincipi;
- 2.6. ķīmisko līdzekļu uzglabāšanas noteikumi;
- 2.7. darba aizsardzības noteikumi saskarē ar ķīmiskām vielām;
- 2.8. pamatzināšanas tehniskajā grafikā;
- 2.9. tehniskie apzīmējumi;
- 2.10. reglamentētie parametri;
- 2.11. pirmās palīdzības sniegšana;
- 2.12. iekārtu elektrodrošības noteikumi;
- 2.13. ugunsdrošības noteikumi;
- 2.14. pierakstu nozīme kvalitātes vadības sistēmā;
- 2.15. izejvielu zudumu veidošanās un to rašanās cēloņi;
- 2.16. izglītības iespēju veidi nozarē;
- 2.17. profesionālie termini valsts valodā, angļu un krievu valodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. tehnoloģijas zināšanas;
- 3.2. higiēnas prasības pārtikas produktu ražošanā;
- 3.3. pārtikas produktu ražošanas vispārīgā tehnoloģija;
- 3.4. tehnoloģisko iekārtu darbības pamatprincipi un ekspluatācija;
- 3.5. zināšanas par konkrētam produktam izvirzītām prasībām;
- 3.6. darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus;
- 3.7. valsts valoda;
- 3.8. viena svešvaloda saziņas līmenī.

4.10. Rūpnīcas/ katlu kurinātāja profesijas standarts

4.10.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – rūpnīcas/ katlu kurinātājs.
2. Profesijas kods – 8182 01.

4.10.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– rūpnīcas/ katlu kurinātājs veic tvaika katlu un ūdenssildāmo katlu, kas kvalificējami kā karsējami spiedieniekārtu kompleksi, katliekārtu apkalpošanu un ekspluatāciju.

Rūpnīcas/ katlu kurinātājs strādā uzņēmumos, kas nodrošina siltumenerģijas ražošanu un siltumapgādi.

4.10.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja organizēt darba vietu un veikt darba pienākumus, lai neradītu draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi.

2. Spēja saskaņā ar darba instrukcijām un atbildīgā speciālista rīkojumiem un norādījumiem ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības, elektrodrošības un vides aizsardzības prasības darbā ar katliekārtām.

3. Spēja lasīt un izprast tehnisko dokumentāciju, rasējumus, shēmas un aizpildīt katliekārtu ekspluatācijas dokumentāciju.

4. Spēja sagatavot kurināmo, katlu agregātus un katlu mājas palīgiekārtas darbam.

5. Spēja iedarbināt un ieslēgt darba režīmā katlus un nepieciešamās palīgiekārtas.

6. Spēja apkalpot un uzraudzīt darbojošos katlus un katlu palīgiekārtas, regulēt kurināmā degšanas procesu maksimālā lietderības koeficienta iegūšanai.

7. Spēja apturēt katliekārtu darbību normālā režīmā.

8. Spēja apturēt katliekārtu darbību un ziņot atbildīgajam speciālistam, konstatējot nepieļaujamus defektus un instrukcijas pārkāpumus.

9. Spēja veikt atslēdznieka pamatdarbus, lai nodrošinātu nepārtrauktu katliekārtu ekspluatāciju un veiktu vienkāršus remonta darbus.

10. Spēja strādāt patstāvīgi un komandā.

11. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.10.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Organizēt un sagatavot darba vietu.

2. Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus un vides aizsardzības prasības.

3. Sniegt pirmo palīdzību.

4. Lasīt tehnoloģiskās shēmas un rasējumus.

5. Iepazīties ar ierakstiem operatīvajos maiņas žurnālos.

6. Aizpildīt ekspluatācijas dokumentāciju.

7. Veikt katla agregātu un katlu mājas iekārtas apskati.

8. Pieņemt un nodot maiņu.

9. Iedarbināt nepieciešamās katlu mājas palīgiekārtas (piemēram, sūkņus, ventilatorus, dūmsūkņus).

10. Iedarbināt nepieciešamās tehnoloģiskās shēmas (barošanas, kurināmā padeves, gaisa padeves un vilkmes).

11. Noregulēt tehnoloģisko shēmu tehniskos parametrus.

12. Iekurināt un uzraudzīt katlu saskaņā ar ražotāja montāžas un lietošanas instrukcijām un apkalpojošā personāla darba instrukcijām.

13. Strādāt ar dažādiem kurināmā veidiem, ievērojot to fizikālās un ķīmiskās īpašības.

14. Nodrošināt efektīvu degšanas procesu.

15. Eksploatēt katlu ar maksimālo lietderības koeficientu.

16. Strādāt ar dažādiem katlu veidiem un dažādas uzbūves kurtuvēm.

17. Apkalpot barošanas, kurināmā padeves, velkmes un ventilācijas iekārtas.

18. Apkalpot pelnu un izdedžu savākšanas sistēmas.

19. Sekot katliekārtu un to aprīkojuma tehniskajam stāvoklim.

20. Sekot mēraparatūras rādījumiem un automātiskām regulēšanas sistēmām.

21. Apstādināt katliekārtu darbību un ziņot atbildīgajam speciālistam, konstatējot katliekārtu bojājumus.

22. Veikt atslēdznieku pamatdarbus.

23. Strādāt ar mehāniskajiem un rokas elektriskajiem instrumentiem.

24. Apkalpot cauruļvadus saskaņā ar katliekārtu apkalpošanas noteikumiem un darba instrukcijām.

25. Veikt darbus saistībā ar kurināmā pieņemšanu, izvietošānu un glabāšanu.

26. Strādāt patstāvīgi un komandā.

27. Lietot racionālas darba metodes darba uzdevumu izpildē.

28. Pārvaldīt valsts valodu.

29. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

30. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.10.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. vielu agregātstāvokļi;
- 1.2. fizikas un tehniskās termodinamikas pamati;
- 1.3. katla agregāta siltuma bilance;
- 1.4. kurināmā ieguve, transportēšana;
- 1.5. atmosfēras piesārņojums;
- 1.6. rasēšanas pamati;
- 1.7. darba tiesiskās attiecības.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. siltums un enerģija;
- 2.2. ūdens īpašības un kvalitātes prasības;
- 2.3. tvaiks un tā īpašības;
- 2.4. siltuma pārvades veidi;
- 2.5. kurināmā sastāvs, siltumspēja, degšana;
- 2.6. kurināmā padeves shēmas;
- 2.7. tvaika ražošana un piegāde;
- 2.8. dzīvojamo un ražošanas telpu siltumapgāde;
- 2.9. karstā ūdens ražošana un piegāde;
- 2.10. katlu agregātu uzbūve;
- 2.11. barošanas iekārtu veidi, uzbūve;
- 2.12. velkmes un gaisa padeves iekārtas, to nozīme;
- 2.13. katliekārtu ūdenssaimniecība;
- 2.14. ūdens apkures sistēmas iekārtas un ierīces, to nozīme, uzbūve;
- 2.15. tvaika apgādes sistēmas iekārtas un ierīces, to nozīme, uzbūve;
- 2.16. kontroles mēraparāti, to veidi, nozīme un uzbūve;
- 2.17. rasējumu lasīšana;
- 2.18. atslēdznieku darbu tehnoloģijas pamati;
- 2.19. apmūrējamie un izolācijas materiāli;
- 2.20. blīvju un pakojumu materiāli;
- 2.21. metālu un sakausējumu fizikālās un mehāniskās īpašības;
- 2.22. ūdens filtru materiāli;

- 2.23. reaģenti katlu sildvirsmu tīrīšanai;
- 2.24. profesionālā saskarsme;
- 2.25. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. katlu agregātu sagatavošana darbam;
- 3.2. katlu iekuršana un pieslēgšana darba režīmam;
- 3.3. katlu ekspluatācija un uzraudzība darbības laikā;
- 3.4. katla agregātu darbības apstādināšana;
- 3.5. katla agregātu darbības apstādināšana avārijas gadījumā;
- 3.6. katla sildvirsmu appūšana, katlu izpūšana, skalošana un tīrīšana;
- 3.7. katlu remonts un konservācija;
- 3.8. kurināmā glabāšana (pieņemšana);
- 3.9. cietā kurināmā padeves iekārtas un ierīces uzbūve un darbība;
- 3.10. šķidrā kurināmā padeves iekārtas, ierīces uzbūve un darbība;
- 3.11. dabīgās gāzes iekārtas, ierīces uzbūve un darbība;
- 3.12. slāņveida kurināmo kurtuvju ekspluatācija;
- 3.13. katlu lietderības koeficients;
- 3.14. katlu mājas palīgiekārtas, to darbība (barošanas iekārta, velkmes un gaisa padeves iekārta, katliekārtu ūdenssaimniecība, ūdens apkures sistēmas iekārta, tvaika apgādes sistēmas iekārta);
- 3.15. kontroles mēraparātu darbība un pārbaude;
- 3.16. kurināmā padeves automātisko sistēmu veidi, darbība, regulēšana un pārbaude;
- 3.17. instrukcijas par katliekārtu konstrukciju un lietošanas apstākļiem;
- 3.18. valsts valoda;
- 3.19. viena svešvaloda saziņas līmenī;
- 3.20. pirmā palīdzība;
- 3.21. darba aizsardzība;
- 3.22. vides aizsardzība;
- 3.23. normatīvie akti, kas nosaka katliekārtu tehniskās uzraudzības kārtību, un darba instrukcijas.

4.11. Dispečera (*iekšlietu jomā*) profesijas standarts

4.11.1. Vispārējie jautājumi

- 1. Profesijas nosaukums – dispečers (*iekšlietu jomā*).
- 2. Profesijas kods – 5419 25.

4.11.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– dispečers strādā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā un veic vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura „112” un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālruņa numura 01 ienākošo zvanu apstrādi un pāradresāciju, pieņem pieteikumus par ugunsgrēkiem un glābšanas darbiem (turpmāk – notikumi), izsūta Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta apakšvienības uz notikuma vietu, organizē informācijas apmaiņu ar citām notikumā iesaistītajām institūcijām un dienestiem, sniedz informāciju iedzīvotājiem apdraudējuma gadījumos.

4.11.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja saprast un precīzi izpildīt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasības.

2. Spēja apstrādāt un glabāt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darba nodrošināšanai nepieciešamo informāciju.

3. Spēja pārbaudīt un novērtēt darba vietas tehniskā aprīkojuma, biroja tehnikas un sakaru līdzekļu gatavību darbam.

4. Spēja strādāt ar darba vietas tehnisko aprīkojumu.

5. Spēja strādāt ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta datubāzēm un informācijas sistēmām.

6. Spēja pastāvīgi pilnveidot savas profesionālās zināšanas un prasmes, un fizisko sagatavotību.

7. Spēja precīzi izpildīt priekšnieku rīkojumus, savus pienākumus un kopējos uzdevumus.

8. Spēja adekvāti rīkoties stresa situācijās, izvērtēt informāciju un pieņemt lēmumus.

9. Spēja pieņemt pieteikumus pēc algoritma un izsūtīt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta apakšvienības uz notikuma vietu.

10. Spēja noteikt un piesaistīt nepieciešamos operatīvos dienestus notikumam.

11. Spēja noteikt un piesaistīt citu institūciju resursus notikumam.
12. Spēja veikt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta resursu uzskaiti un aktualizēšanu.
13. Spēja izprast un ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumu prasības, veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.
14. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.11.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Pieņemt un izvērtēt pieteikumus par notikumiem, izsūtīt uz notikuma vietu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta apakšvienības.
2. Pieņemt zvanus uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru „112” un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālruņa numuru 01, noteikt atbildīgo dienestu un nepieciešamības gadījumā pāradresēt zvanu pēc piekritības.
3. Uzturēt sakarus ar ugunsgrēku dzēšanas un glābšanas darbu dalībniekiem.
4. Uzturēt sakarus ar operatīvo, avārijas un citu notikumā iesaistīto institūciju amatpersonām.
5. Izvērtēt saņemto informāciju, piesaistīt notikumam citus operatīvos un avārijas dienestus, valsts un pašvaldību institūcijas.
6. Veikt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta struktūrvienību resursu uzskaiti un aktualizēšanu.
7. Pārzināt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta datubāzes un informācijas sistēmas, prast ar tām strādāt.
8. Prast strādāt ar informāciju un pieņemt lēmumus paaugstināta stresa apstākļos.
9. Sniegt informāciju iedzīvotājiem apdraudējuma gadījumā.
10. Reģistrēt notikumus informācijas nesējā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

11. Prast strādāt ar datoru (biroja programmatūru un interneta pārlūkprogrammām), citu biroja tehniku, sakaru līdzekļiem un skaņu ierakstu iekārtām.

12. Strādāt patstāvīgi un komandā.

13. Ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības.

14. Pārvaldīt valsts valodu.

15. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

16. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

17. Pilnveidot profesionālās zināšanas un prasmes.

18. Uzturēt atbilstošu fiziskās sagatavotības līmeni.

4.11.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura „112” darbības nostādnes Eiropas Savienības normatīvajos aktos un direktīvās;

1.2. trauksmes sirēnu darbības tiesiskā bāze.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

2.1. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam saistošie normatīvie akti;

2.2. vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura „112” darbība Latvijā, tās mērķi un uzdevumi;

2.3. civilās aizsardzības sistēma Latvijā;

2.4. prognozējamās katastrofas un krīžu pārvaldīšana valstī;

2.5. sakaru organizēšana;

2.6. glābšanas darbu tehniskais nodrošinājums;

2.7. glābšanas darbi elpošanai nepiemērotā vidē;

2.8. ugunsdzēsības automobiļi, to tehniskais nodrošinājums;

2.9. sarunas vadīšana, lēmumu pieņemšana;

2.10. profesionālā psiholoģija;

2.11. citu operatīvo dienestu funkcijas un uzdevumi;

2.12. paaugstinātas bīstamības objektu sarakstu veidošanas kritēriji;

- 2.13. trauksmes sirēnu sistēmas vadības pulsts darbība;
- 2.14. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā;
- 2.15. profesionālā saziņa;
- 2.16. vides aizsardzība;
- 2.17. darba aizsardzība;
- 2.18. darba tiesiskās attiecības.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta funkcijas, uzdevumi un tiesības;
- 3.2. pieteikumu pieņemšanas algoritmi;
- 3.3. ugunsdzēsības tehnikas piesaistīšana notikumiem;
- 3.4. informācijas apmaiņa ar glābšanas darbu vadītāju, apakšvienībām un iesaistītajiem dienestiem;
- 3.5. resoru un pašvaldību ugunsdzēsības tehnikas piesaistīšana;
- 3.6. operatīvo dienestu piesaistīšana;
- 3.7. valsts un pašvaldību institūciju piesaistīšana;
- 3.8. sadarbība ar citiem operatīvajiem dienestiem vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura „112” zvanu apstrādē;
- 3.9. darbs ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta datubāzēm un informācijas sistēmām;
- 3.10. darbs ar sakaru līdzekļiem;
- 3.11. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vadības apziņošanas kārtība;
- 3.12. sirēnu centrālās vadības pulsts datora kontrole;
- 3.13. valsts valoda;
- 3.14. viena svešvaloda saziņas līmenī.

4.12. Lietveža profesijas standarts

4.12.1. Vispārīgie jautājumi

- 1. Profesijas nosaukums – lietvedis.
- 2. Profesijas kods – 3341 04.

4.12.2. Nodarbinātības apraksts

- 1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
- 2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– lietvedis nodrošina dokumentu apriti uzņēmumā; sagatavo, noformē, reģistrē, uzskaita, sadala un nosūta dokumentus; veido lietas saskaņā ar lietu nomenklatūru; sagatavo dokumenta atvasinājumus; pārzina un nodrošina dokumentu arhivēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, izmantojot informācijas tehnoloģijas un biroja tehniku; pārzina uzņēmuma struktūru, spēj sazināties gan ar uzņēmuma darbiniekiem, gan ar klientiem savas kompetences ietvaros.

Lietvedis strādā uzņēmumos.

4.12.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izstrādāt uzņēmuma lietvedību reglamentējošos normatīvos aktus un dokumentus.
2. Spēja patstāvīgi un atbilstoši normatīvajiem aktiem izstrādāt un noformēt dokumentus, izmantojot lietišķās rakstības stilu.
3. Spēja nodrošināt un organizēt dokumentu apriti atbilstoši uzņēmuma noteiktajai kārtībai.
4. Spēja ievērot un kontrolēt dokumentu izpildes termiņus.
5. Spēja izstrādāt uzņēmuma lietu nomenklatūru.
6. Spēja veidot lietas un saglabāt dokumentus atbilstoši uzņēmuma lietu nomenklatūrai.
7. Spēja sagatavot un noformēt dokumentus glabāšanai arhīvā.
8. Spēja sastādīt arhīva izziņas.
9. Spēja veikt sanāksmju un lietišķo tikšanos protokolēšanu.
10. Spēja izmantot informācijas datubāzes, datorprogrammas un biroja tehniku.
11. Spēja ievērot profesionālās ētikas pamatprincipus.
12. Spēja pārzināt un ievērot lietišķo etiķeti.
13. Spēja strādāt patstāvīgi un komandā.

14. Spēja uzņemties atbildību par sava darba rezultātiem, racionālu darba laika un resursu izmantošanu.

15. Spēja pārvaldīt valsts valodu.

16. Spēja sazināties vienā svešvalodā.

17. Spēja pilnveidot savas zināšanas un prasmes.

18. Spēja izprast un ievērot darba un vides aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumu prasības.

4.12.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Pārzināt uzņēmuma struktūru un darba organizācijas procesus.

2. Pārzināt darba pienākumu izpildei nepieciešamos normatīvos aktus.

3. Izstrādāt uzņēmuma lietvedību reglamentējošos normatīvos aktus un dokumentus.

4. Izstrādāt un noformēt pārvaldes dokumentus (organizatoriskie, rīkojuma, izziņu un pārskatu, sarakstes un personāla) saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

5. Veikt dokumentu saņemšanu, reģistrāciju un nosūtīšanu.

6. Veikt nepieciešamās dienesta atzīmes uz dokumentiem.

7. Kontrolēt dokumentu izpildes termiņus.

8. Sagatavot un apliecināt dokumenta atvasinājumus.

9. Izstrādāt uzņēmuma lietu nomenklatūru.

10. Veidot un sistematizēt lietas atbilstoši uzņēmuma lietu nomenklatūrai.

11. Pārzināt arhīva darba reglamentējošos normatīvos aktus.

12. Sagatavot un noformēt dokumentus glabāšanai arhīvā.

13. Sastādīt arhīva izziņas.

14. Veikt dokumentu ekspertīzi.
15. Noformēt personāla dokumentus.
16. Veikt sanāksmju un lietišķu tikšanos protokolēšanu.
17. Pārvaldīt lietišķās rakstības stilu.
18. Iegūt un izmantot informāciju, lietojot jaunākās informācijas tehnoloģijas.
19. Ievērot informācijas aizsardzību un konfidencialitāti.
20. Pārzināt un atbilstoši lietošanas noteikumiem izmantot biroja tehniku.
21. Pārzināt ergonomiku, izveidojot drošu un ērtu darba vidi.
22. Ievērot higiēnas prasības.
23. Ievērot profesionālās ētikas principus.
24. Pārzināt lietišķo etiķeti un vispārpieņemtās pieklājības normas.
25. Sazināties, sadarboties un veidot pozitīvu saskarsmi ar darba kolēģiem.
26. Plānot un organizēt savu darbu.
27. Veikt darbu patstāvīgi un komandā.
28. Pieņemt lēmumus atbilstoši savai kompetencei un uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem.
29. Uzņemties atbildību par sava darba rezultātiem.
30. Pārvaldīt valsts valodu.
31. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.
32. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
33. Pašizglītoties.

34. Veikt darba pienākumus atbilstoši darba aizsardzības, vides aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumu prasībām.

4.12.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. tiesību pamati;
- 1.2. personāla vadība.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. uzņēmuma struktūrvienības, to pamatfunkcijas;
- 2.2. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā;
- 2.3. vides aizsardzība.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. dokumentu pārvaldība;
- 3.2. personāla lietvedība;
- 3.3. praktiskā stilistika un rediģēšana;
- 3.4. valsts valoda;
- 3.5. viena svešvaloda saziņas līmenī;
- 3.6. darba un personīgā higiēna;
- 3.7. ergonomika;
- 3.8. lietišķā etiķete;
- 3.9. saskarsmes pamati;
- 3.10. informācijas tehnoloģijas;
- 3.11. biroja tehnika;
- 3.12. darba tiesiskās attiecības;
- 3.13. darba aizsardzība;
- 3.14. ugunsdrošība un rīcība ārkārtas situācijā.

4.13. Friziera profesijas standarts

4.13.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – frizieris.
2. Profesijas kods – 5141 01.

4.13.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– frizieris ir kvalificēts darbinieks, kurš frizētavā vai skaistumkopšanas uzņēmumā apkalpo klientus un veido frizūras, lieto darba tehnoloģijas, izmanto daudzveidīgus instrumentus, profesionālo matu kosmētiku, ievēro epidemioloģiskās drošības prasības, veido pozitīvas attiecības ar klientu, spēj strādāt komandā.

Frizieris var būt pašnodarbināta persona, individuālais komersants vai strādāt frizētavā vai skaistumkopšanas salonā.

4.13.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja organizēt un sakopt darba vidi atbilstoši veicamajam procesam, plānot tehnoloģiskā procesa darbu secību, nodrošinot klientu drošu apkalpošanu visu darba procesu laikā.

2. Spēja uzmanīgi sastādīt un lasīt matu krāsošanas, griezumu un frizūru veidošanas tehnoloģiskās kartes un shēmas, izprast instrukcijas un lietot iegūto informāciju darba procesā.

3. Spēja zīmēt matu krāsošanas, griezumu un frizūru veidošanas tehnoloģiskās shēmas, veikt darba procesus atbilstoši shēmām.

4. Spēja sazināties un sadarboties, veidot pozitīvu saskarsmi, elastīgi risināt problēmsituācijas.

5. Spēja radoši ieteikt klientam izveidotās frizūras transformēšanas iespējas un korekti konsultēt par izveidotās frizūras uzturēšanu un kopšanu.

6. Spēja atbilstoši novērtēt klienta matu un ādas veselības stāvokli un noteikt slimības pazīmes, atšķirt slimības veidus, pieņemt lēmumu par atbilstošu darba procesu un profesionālās matu kosmētikas lietošanu.

7. Spēja rūpīgi mazgāt, masēt galvu, izmantojot atbilstošus profesionālos matu kopšanas līdzekļus, un ieteikt matu kopšanas līdzekļus lietošanai mājās apstākļos.

8. Spēja radoši veidot daudzveidīgas frizūras dažādu garumu matiem, izvēloties un lietojot atbilstošus materiālus un darba tehnoloģijas, kā arī sekojot modes tendencēm.

9. Spēja radoši veidot dažādas ondulācijas un frizūras ar ondulāciju elementiem.

10. Spēja precīzi griezt un filēt matus, pamatojoties uz shēmām un izmantojot atbilstošas tehnoloģijas.

11. Spēja skūt galvu, skūt un griezt bārdu un ūsas, veidojot dažādas formas atbilstoši klienta sejas morfoloģiskajām īpatnībām un lietojot atbilstošas tehnoloģijas un profesionālo ādas kopšanas kosmētiku.

12. Spēja precīzi sagatavot un veikt matu ķīmiskās apstrādes procesus, ievērojot instrukcijas un lietojot atbilstošas tehnoloģijas.

13. Spēja radoši lietot dažādas sarežģītības izstrādājumus un rotājumus no grieztajiem matiem un to aizvietotajiem, kopt tos.

14. Spēja ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus darba vidē, ja nepieciešams, atbilstoši reaģēt, kā arī sniegt pirmo palīdzību, izvēlēties un lietot drošus darba paņēmienus.

15. Spēja atbilstoši veicamajam darbam izvēlēties darba instrumentus, piederumus un aparatūru, darba apģērbu un individuālās aizsardzības līdzekļus.

16. Spēja precīzi izvēlēties un saskaņā ar instrukcijām lietot dezinfekcijas līdzekļus atbilstoši epidemioloģiskās drošības prasībām.

17. Spēja atbilstoši veicamajam darbam izvēlēties atbilstošu profesionālo matu kosmētiku un precīzi ievērot tās lietošanas instrukcijas.

18. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

19. Spēja pilnveidot kvalifikāciju atbilstoši nozares attīstībai un darba tirgus pieprasījumam, regulāri un patstāvīgi iepazīstoties ar jaunākajiem materiāliem, instrumentiem, tehnoloģijām un darba paņēmieniem.

20. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

21. Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.

4.13.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Noteikt matu un ādas tipu, struktūru un veselības stāvokli, kā arī atpazīt matu un ādas bojājumus un slimības.
2. Pārbaudīt galvas ādas alergisko reakciju pirms ķīmiskajiem procesiem.
3. Izvēlēties, sagatavot un lietot dezinfekcijas līdzekļus, ievērojot to lietošanas instrukcijas.
4. Izvēlēties, tīrīt, dezinficēt un sterilizēt instrumentus un lietot instrumentus, piederumus un aparatūru darba procesā.
5. Izvēlēties atbilstošu profesionālo matu kosmētiku un ievērot tās lietošanas un glabāšanas noteikumus.
6. Veidot daudzveidīgas frizūras un frizūru elementus no dažāda garuma matiem, izmantot mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus, sekot modes tendencēm.
7. Aprēķināt un dozēt nepieciešamo matu kosmētikas daudzumu.
8. Sagatavot klientu apkalpošanas procesam un veikt nobeiguma darbus.
9. Mazgāt galvu un masēt galvas ādu, ieteikt matu kopšanas līdzekļus lietošanai mājas apstākļos.
10. Veidot matus ar fēnu: matu piesakņu veidošana frizūras formas izveidei, viļņu veidojums ar fēnu, frizūru veidošana ar fēnu un rokām.
11. Tīt matus uz ruļļiem atbilstoši shēmām.
12. Sakārtot matus frizūrā pēc ruļļu tīšanas.
13. Zīmēt frizūras, lasīt un sastādīt frizūru veidošanas tehnoloģiskās shēmas.
14. Lietot dažādus matu uzkasīšanas paņēmienus.
15. Gofrēt un taisnot matus.
16. Griezti un filēt matus.
17. Izvēlēties un sagatavot krāsu, izmantojot krāsu paleti.
18. Veidot ondulācijas.

19. Veikt matu ķīmiskās apstrādes procesus – pigmentēt, krāsot, balināt, noņemt mākslīgo krāsu.

20. Izvēlēties un lietot ķīmiskos sastāvus ilgviļņu likšanai un matu ķīmiskajai taisnošanai.

21. Veikt matus reģenerējošus procesus.

22. Griezt bārdu un ūsas, skūt galvu, bārdu un ūsas.

23. Lietot dekoratīvus elementus un izstrādājumus no dabīgiem un mākslīgiem matiem, kopt tos.

24. Pieaudzēt, piepīt un piešūt matus.

25. Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus.

26. Ievērot patērētāju tiesības.

27. Sniegt pirmo palīdzību.

28. Organizēt darba vidi, veikt epidemioloģiskās drošības pasākumus.

29. Ievērot personīgo higiēnu.

30. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un saudzēt apkārtējo vidi.

31. Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.

32. Plānot un organizēt savu darbu.

33. Atrast, atlasīt un izmantot informāciju darba procesu nodrošināšanai.

34. Elastīgi risināt problēmsituācijas.

35. Strādāt patstāvīgi un komandā.

36. Pārvaldīt valsts valodu.

37. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

38. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

39. Ievērot darba tiesisko attiecību noteikumus.

4.13.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. komercdarbības pamati;
- 1.2. patērētāju tiesības;
- 1.3. lietvedības pamati;
- 1.4. komersanta darba organizācija;
- 1.5. grāmatvedības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. frizūru un tērpu attīstības vēsture;
- 2.2. krāsu un stilu mācība;
- 2.3. vizuālā tēla veidošanas paņēmieni;
- 2.4. tēla veidošanas pamatojums;
- 2.5. frizūru modelēšana;
- 2.6. frizūru dizains un kompozīcija;
- 2.7. arodslimības un to cēloņi;
- 2.8. nelaimes gadījumu klasifikācija un to cēloņi;
- 2.9. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. friziera darbu tehnoloģiskie procesi;
- 3.2. tehnoloģiskā procesa darbu secības plānošana;
- 3.3. tehnoloģiskās shēmas;
- 3.4. friziera darba instrumenti, aparatūra un piederumi;
- 3.5. profesionālās matu kosmētikas veidi;
- 3.6. profesionālās matu kosmētikas īpašības un lietošana;
- 3.7. profesionālie ādas kopšanas līdzekļi;
- 3.8. cilvēka mata un ādas anatomija un funkcijas;
- 3.9. ādas, matu un nagu slimības un to profilakse;
- 3.10. epidemioloģiskās drošības pasākumi;
- 3.11. dezinfekcijas līdzekļi un to lietošana;
- 3.12. galvas mazgāšanas un masāžas procesi;
- 3.13. matu uztīšana uz ruļļiem;
- 3.14. matu veidošana;
- 3.15. matu griešana;
- 3.16. matu griezumu shēmu kombinēšana;

- 3.17. matu ķīmiskās apstrādes procesi;
- 3.18. bārdas un ūsu apstrāde;
- 3.19. dekoratīvo matu izstrādājumu kopšana un lietošana;
- 3.20. matu pieaudzēšana, piepīšana un piešūšana;
- 3.21. cilvēka sejas morfoloģiskās īpatnības;
- 3.22. cilvēka galvas un sejas zīmēšana;
- 3.23. dekoratīvās kosmētikas lietošana;
- 3.24. pirmā palīdzība;
- 3.25. informācijas tehnoloģiju izmantošana;
- 3.26. rīcība ugunsgrēka gadījumā;
- 3.27. darba vides organizēšana;
- 3.28. klientu orientēta saskarsme;
- 3.29. valsts valoda;
- 3.30. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.31. darba aizsardzība;
- 3.32. ugunsdrošības, elektrodrošības un civilās aizsardzības noteikumi;
- 3.33. darba tiesiskās attiecības;
- 3.34. vides aizsardzība.

4.14. Asistenta personām ar dzirdes traucējumiem profesijas standarts

4.14.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – asistents personām ar dzirdes traucējumiem.
2. Profesijas kods – 5162 03.

4.14.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - asistents personām ar dzirdes traucējumiem palīdz identificēt un izvērtēt vajadzības, apzināt, piesaistīt un ieteikt nepieciešamos resursus, respektējot šo personu pašnoteikšanos; uzlabo un veicina tiešās saziņas prasmes ar dzirdīgajiem un nedzirdīgajiem cilvēkiem, kompensējot iztrūkstošo maņu – dzirdi; viņš ir vārdiskās informācijas starpnieks un precīzs interpretētājs.

Asistents personām ar dzirdes traucējumiem var strādāt uzņēmumos vai kā pašnodarbinātā persona vai individuālais komersants.

4.14.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja identificēt un izvērtēt personas ar dzirdes traucējumiem vajadzības, izvēloties atbilstošo darbību.

2. Spēja plānot, organizēt un vadīt personas ar dzirdes traucējumiem sazināšanos ar citām personām.

3. Spēja precīzi interpretēt informāciju.

4. Spēja piedāvāt alternatīvus individuālo problēmu risinājumus.

5. Spēja sekmēt personas ar dzirdes traucējumiem iekļaušanu sabiedrībā.

6. Spēja novērtēt sociālo pakalpojumu pieejamību personām ar dzirdes traucējumiem.

7. Spēja sazināties zīmju valodā.

8. Spēja pārvaldīt valsts valodu un sazināties vienā no svešvalodām, izmantojot zīmju valodu.

9. Spēja veicināt izpratni sabiedrībā par personas ar dzirdes traucējumiem kultūrvidi.

10. Spēja izprast un ievērot normatīvos aktus, kas saistīti ar asistenta darbību.

11. Spēja analizēt, izvērtēt un pilnveidot savu profesionālo darbību.

12. Spēja respektēt personas ar dzirdes traucējumiem pašnoteikšanos, veicināt viņa neatkarības sasniegšanu.

13. Spēja ievērot konfidencialitāti.

14. Spēja praktiski pielietot darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības noteikumu prasības darba vidē.

4.14.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Sekmēt personas ar dzirdes traucējumiem mijiedarbību ar sociālo vidi, sniedzot ieteikumus starppersonu atbalsta sistēmas pilnveidei.

2. Piesaistīt un izmantot resursus personas ar dzirdes traucējumiem vajadzībām.

3. Veidot profesionālo un psihoemocionālo kontaktu ar personu ar dzirdes traucējumiem un personas ar dzirdes traucējumiem atbalsta personām.

4. Identificēt un izvērtēt vides atbilstību personas ar dzirdes traucējumiem vajadzībām.

5. Īstenot pasākumus, kas mazina dzirdes zuduma ietekmi uz personas ar dzirdes traucējumiem sociālās komunikācijas spējām.

6. Pārvaldīt valsts valodu.

7. Pārvaldīt vienu svešvalodu, izmantojot zīmju valodu.

8. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

9. Ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības noteikumu prasības.

4.14.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. sociālās izolācijas cēloņi, sekas un iespējamie risinājumi sabiedrībā;
- 1.2. ES pamattiesību harta un sociālā harta;
- 1.3. valsts sociālās politikas veidošanas un īstenošanas pamatprincipi;
- 1.4. valsts pārvaldes un pašvaldības darbības principi;
- 1.6. vispārīgās cilvēktiesības;
- 1.7. probācijas sistēma Latvijā;
- 1.8. veselības aprūpes sistēma Latvijā;
- 1.9. izglītības sistēma Latvijā;
- 1.10. tiesību pamati un tiesību sistēma Latvijā;
- 1.11. darba tiesiskās attiecības.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība Latvijā;
- 2.2. saskarsmes psiholoģijas pamati;
- 2.3. socializācijas un individualizācijas process;
- 2.4. personu ar dzirdes traucējumiem specifiskās vajadzības un viņu sociālās problēmas, sociālo un vides faktoru ietekme;
- 2.5. vides pieejamība;
- 2.6. brīvprātīgo kustība;

2.7. personu ar invaliditāti specifiskās vajadzības atkarībā no invaliditātes veida;

2.8. reliģijas un to loma personu ar dzirdes traucējumiem dzīvē;

2.9. atkarības un līdzatkarības veidi un problēmas;

2.10. personu ar dzirdes traucējumiem kultūrvidē, dzīves veids, paražas, vērtības un stereotipi;

2.11. vardarbība, tās veidi, pazīmes, vardarbību izraisošie faktori;

2.12. normatīvo aktu prasības nodarbinātības jomā;

2.13. personu ar invaliditāti tiesības Latvijā;

2.14. psihiatrijas pamati;

2.15. cilvēka anatomija un fizioloģija;

2.16. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. saziņas prasmes;

3.2. zīmju valoda;

3.3. profesionālās vērtības, attieksmes un ētiskie principi;

3.4. IKT (informācijas komunikāciju tehnoloģijas);

3.5. komandas darba principi;

3.6. sociālās rehabilitācijas principi;

3.7. aprūpes principi;

3.8. pirmā palīdzība;

3.9. paš aizsardzības mehānismi stresa un krīzes situācijās;

3.10. tehniskie palīglīdzekļi;

3.11. darba aizsardzība;

3.12. valsts valoda;

3.13. viena svešvaloda saziņas līmenī;

3.14. vides aizsardzība.

4.15. Datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldu operatora profesijas standarts

4.15.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldu operators.

2. Profesijas kods – 7223 34.

4.15.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldu operators atbilstoši darba uzdevumam sagatavo CNC darbgaldus, izejmateriālus un instrumentus produkcijas ražošanai; kontrolē produkcijas kvalitāti; veic metāla skaidas griešanas un cita veida darbus ar CNC metāla apstrādes iekārtām.

Datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldu operators strādā ar CNC darbgaldiem metālapstrādes un mašīnbūves uzņēmumos.

4.15.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja lasīt un lietot dažāda veida tehnisko dokumentāciju, datorizētās ciparu vadības (CNC) darbgaldu detaļu apstrādes programmas.

2. Spēja lasīt skices un darba rasējumus.

3. Spēja izmantot tehnoloģiskās kartes.

4. Spēja veikt datorizētās ciparu vadības (CNC) darbgaldu ikdienas tehnisko apkopi.

5. Spēja sagatavot datorizētās ciparu vadības (CNC) darbgaldu darbam.

6. Spēja ieslēgt, vadīt un izslēgt CNC metālapstrādes darbgaldu.

7. Spēja praktiski pielietot kontroles instrumentus un mērinstrumentus.

8. Spēja veikt korekcijas apstrādes programmā atbilstoši detaļu mērījumiem.

9. Spēja iestatīt un koriģēt datorizētās ciparu vadības (CNC) darbgaldu apstrādes programmas manuālā vadības režīmā.

10. Spēja strādāt ar dažādu datorizētās ciparu vadības (CNC) darbgaldu paneļiem, izmantojot atbilstošu programmatūru nodrošinājumu.

11. Spēja sagatavot detaļu automātiskam ražošanas procesam, kurā tiks izmantots datorizētās ciparu vadības (CNC) darbgalds.

12. Spēja izgatavot kontroldetaļu un pārbaudīt tās tehnisko un kvalitatīvo rādītāju atbilstību tehnoloģiskajām prasībām.

13. Spēja pieņemt un novērtēt materiālus, instrumentus un ierīces

atbilstoši kvalitātes prasībām.

14. Spēja sastādīt vienkāršas apstrādes programmas manuālā vadības režīmā un ievadīt tās arī no ārējiem datu nesējiem.

15. Spēja kontrolēt tehnoloģiskā procesa ievērošanu.

16. Spēja saprast un pielietot CNC darbgaldu skaņas, vizuālos un tekstveida signālus.

17. Spēja novērtēt nepieciešamā materiāla daudzumu un darba patēriņu pasūtījumam.

18. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

19. Spēja strādāt patstāvīgi un komandā.

20. Spēja sadarboties ar citu profesiju pārstāvjiem.

21. Spēja ievērot darba aizsardzības prasības, strādājot pie dažāda veida datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldiem.

22. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības.

23. Spēja sekot jaunākajām tehnoloģijām nozarē, izmantojot visus pieejamos informācijas avotus.

24. Spēja noformēt saražotās produkcijas dokumentāciju un sagatavot saražoto produkciju nosūtīšanai vai glabāšanai noliktavā.

25. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz vienā svešvalodā.

26. Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.

4.15.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izprast un spēt izmantot datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgalda manuālās programmēšanas un iestatīšanas instrukciju.

2. Veikt datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgalda tehnisko apkopi saskaņā ar darbgalda lietošanas instrukciju.

3. Strādāt ar datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldu un instrumentiem, ievērot to ekspluatācijas noteikumus.

4. Pielietot datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgalda tehniskās apkopes dokumentāciju.

5. Lasīt darba rasējumus un skices.

6. Veikt detaļu mērījumus saskaņā ar procesa instrukciju.

7. Lietojot manuālā režīma programmēšanu, sastādīt apstrādes programmu vienkāršām detaļām 2,5 dimensijās.

8. Iestatīt fiksēto punktu – nulles punktu.

9. Veikt instrumentu izmēra iestatīšanu un nepieciešamās korekcijas.

10. Izvēlēties darba instrumentus atbilstoši tehnoloģiskajai kartei.

11. Izvēlēties eļļošanas un dzesēšanas šķidrumus atbilstoši darbgalda un tehnoloģiskajai dokumentācijai.

12. Veikt apstrādes programmas testēšanu, izmantojot datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldu iespējas.

13. Veikt CNC darbgalda tehnisko apkopi.

14. Veikt sagatavju iestatīšanu un to atbilstības pārbaudi.

15. Veikt instrumentu un palīgierīču iestatīšanu.

16. Veikt mērinstrumentu sagatavošanu.

17. Ievadīt vienkāršas apstrādes programmas manuālā režīmā un izmantot ārējos datu nesējus apstrādes programmu pārnesei.

18. Lietot nepieciešamo aprīkojumu.

19. Veikt kontroldetaļas izgatavošanu.

20. Veikt detaļu izmēru regulāru pārbaudi.

21. Veikt apstrādes instrumentu korekcijas.

22. Veikt instrumentu nomaiņu.
23. Veikt nepieciešamās korekcijas apstrādes programmā pēc kontroldetaļas izgatavošanas.
24. Racionāli izmantot darbgalda un instrumentu iespējas.
25. Ievērot darba aizsardzības informatīvās norādes.
26. Pielietot instrumentu katalogu.
27. Izmēru kontrolei lietot mērinstrumentus.
28. Uzstādīt nepieciešamo aprīkojumu un instrumentus.
29. Veikt nepieciešamos iestatījumus vienkāršas apstrādes programmas palaišanai uz datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldiem.
30. Novērtēt iekārtu tehniskās drošības atbilstību normatīvo aktu prasībām.
31. Uzturēt savu profesionālo kompetenci.
32. Uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
33. Domāt racionāli un risināt problēmas.
34. Plānot un organizēt veicamo darbu.
35. Līdzdarboties komandas darbā.
36. Pārvaldīt valsts valodu.
37. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
38. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
39. Ievērot darba tiesisko attiecību, darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības.

4.15.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. ķīmija;
- 1.2. komercdarbības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. matemātika;
- 2.2. fizika;
- 2.3. elektrotehnikas pamati;
- 2.4. saskarsme;
- 2.5. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas pielietošanas līmenī:

- 3.1. datormācība (Windows Office, datorgrafika, Internet, lietojumprogrammatūras);
- 3.2. metālapstrādes darbu tehnoloģija;
- 3.3. tehnoloģiskā procesa izpildes kontrole;
- 3.4. elektrodrošība;
- 3.5. materiālmācība;
- 3.6. rasēšana;
- 3.7. pielaides un tehniskie mērījumi;
- 3.8. ciparu vadības darbgaldu iestatīšanas tehnoloģija;
- 3.9. darba aizsardzība;
- 3.10. vides aizsardzība;
- 3.11. darba tiesiskās attiecības;
- 3.12. valsts valoda;
- 3.13. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

4.16. Kokvedēja automobiļa vadītāja profesijas standarts

4.16.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – kokvedēja automobiļa vadītājs.
2. Profesijas kods – 8341 04.

4.16.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– kokvedēja automobiļa vadītājs veic apaļo kokmateriālu pārvadāšanu, izmantojot kokvedēju vai kokvedēja sastāvu, kas aprīkots ar manipulatoru (tehniskais aprīkojums apaļo kokmateriālu iekraušanai krautuvē), konkrētu apaļo kokmateriālu iekraušanu ar manipulatoru krautuvē pie ceļa, kravas aizvešanu līdz vietai un tās izkraušanu, pārvadāto sortimentu uzskaiti, izmantojot datortehniku un operatīvās informācijas nodošanu, izmantojot elektroniskos sakaru līdzekļus.

Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai kokvedēja automobiļa vadītājam nepieciešama C, E kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecība. Mācību procesā iegūstama manipulatora operatora apliecība.

Kokvedēja automobiļa vadītājs strādā meža nozares uzņēmumos vai uzņēmumos, kas sniedz kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumus.

4.16.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja plānot un organizēt savu darbu un darba vietu, ievērojot darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasības.

2. Spēja kvalitatīvi pildīt darba uzdevumus, ievērojot normatīvo aktu prasības mežsaimniecības jomā.

3. Spēja vadīt kokvedēju vai kokvedēja sastāvu.

4. Spēja iekraut un izkraut kravu, izmantojot manipulatoru.

5. Spēja uzturēt kokvedēju vai kokvedēja sastāvu tehniskā darba kārtībā, veikt ikdienas un periodiskās tehniskās apkopes un vienkāršus remonta darbus, kam nav nepieciešami servisa pakalpojumi.

6. Spēja identificēt un atšķirt apaļo kokmateriālu sortimentus.

7. Spēja darbā pielietot datoru, datu ievades un apstrādes programmas, elektroniskā pasta programmas, interneta pārlūkprogrammas, ģeogrāfiskās informācijas sistēmu programmas.

8. Spēja uzskaitīt izpildīto darbu un izlietos materiālus, kontrolēt darbu izpildes gaitu un kvalitāti, veikt tehnoloģiskā procesa izmaksu kalkulāciju.

9. Spēja sniegt pirmo palīdzību ugunsgrēka un nelaimes gadījumos.

10. Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.

11. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz vienā svešvalodā.

12. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātiem.

4.16.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Plānot un organizēt savu darbu, uzņemt atbildību par sava darba rezultātiem.

2. Atrast, grupēt un atlasīt vajadzīgo informāciju, izmantojot tehniskās informācijas iegūšanai lietotāja rokasgrāmatu.

3. Lasīt darba uzdevumu, maršruta kartes, orientēties apkārtnē.

4. Vadīt kokvedēju vai kokvedēja sastāvu īpašos apvidos un laikapstākļos.

5. Novērtēt attiecīgo apaļo kokmateriālu kvalitāti un veikt apaļo kokmateriālu uzmērīšanu.

6. Veikt apaļo kokmateriālu iekraušanu un izkraušanu ar manipulatoru.

7. Lietot kokvedējā vai kokvedēja sastāvā uzstādīto datortehniku, lietot nepieciešamās datorprogrammas.

8. Veikt kokvedēja vai kokvedēja sastāva un manipulatora ikdienas un periodiskās tehniskās apkopes.

9. Veikt kokvedēja vai kokvedēja sastāva vienkāršus remonta darbus, kam nav nepieciešami servisa pakalpojumi.

10. Izprast kokvedēja vai kokvedēja sastāva un manipulatora uzbūvi un darbības principus.

11. Pārzināt darba pienākumu izpildei nepieciešamos normatīvos aktus mežsaimniecības jomā.

12. Nodrošināt dabas un apkārtējās vides aizsardzības prasību ievērošanu, lietot videi draudzīgus materiālus.

13. Ievērot darbu secību, darba aizsardzības prasības un lietot individuālās aizsardzības līdzekļus.

14. Ievērot ugunsdrošības noteikumus, lietot ugunsdzēsības materiālus un ierīces.

15. Sniegt pirmo palīdzību.

16. Izprast ražošanas pašizmaksas veidošanās principus, uzskaitīt izpildīto darbu un izlietos materiālus un veikt tehnoloģiskā procesa izmaksu kalkulāciju.

17. Pārvaldīt valsts valodu.

18. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

19. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

20. Ievērot darba tiesisko attiecību noteikumus.

4.16.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. meža nozares struktūra un pamatfunkcijas;
- 1.2. arodslimības un to cēloņi.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. meža nozares normatīvie akti;
- 2.2. tehniskās mehānikas pamati;
- 2.3. loģistikas pamatprincipi;
- 2.4. ģeogrāfisko karšu lasīšana;
- 2.5. profesionālie termini valsts valodā un vismaz vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. kokvedēja vai kokvedēja sastāva uzbūve, ekspluatācija un tehniskā dokumentācija (raksturlielumi, uzbūves principi, ekspluatācijas noteikumi);
- 3.2. kokvedēja vai kokvedēja sastāva vadīšanas principi;
- 3.3. darba paņēmieni īpašos apstākļos (šauri meža ceļi, apgriešanās vietas, nelabvēlīgi laika apstākļi);
- 3.4. apaļo kokmateriālu sortiments, tā iekraušana un izkraušana ar manipulatoru;
- 3.5. apaļo kokmateriālu uzmērīšana;

3.6. kokvedēja vai kokvedēja sastāva ikdienas un periodiskās tehniskās apkopes un remonts;

3.7. hidraulikas un hidrostatikas pamati;

3.8. kokvedēja vai kokvedēja sastāva elektrības shēmas un elektroierīču darbības principi;

3.9. darbu un materiālu uzskaitē, tehnoloģiskā procesa izmaksu kalkulācija, datu elektroniska apmaiņa, darbs ar datoru un datorprogrammām;

3.10. mežsaimniecības prasībām atbilstoši un vidi saudzējoši darba paņēmieni;

3.11. ceļu satiksmes noteikumi un satiksmes drošība;

3.12. darba aizsardzība;

3.13. ugunsdrošības noteikumi, ugunsdzēšanas paņēmieni;

3.14. vides aizsardzība;

3.15. pirmās palīdzības sniegšana ugunsgrēka un nelaimes gadījumos;

3.16. darba tiesiskās attiecības;

3.17. valsts valoda;

3.18. viena svešvaloda saziņas līmenī.

4.17. Vizāžista profesijas standarts

4.17.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – vizāžists.

2. Profesijas kods – 5142 05.

4.17.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– vizāžists ir skaistumkopšanas nozares speciālists, kurš konsultē klientu par grima izvēli; novērtē klienta sejas ādas stāvokli; zīmē grima skices; izvēlas piemērotus materiālus; sagatavo sejas ādu grima uzklāšanai; uzklāj grimu; pārzina modes tendences un grima uzklāšanas jaunākās tehnoloģijas; patstāvīgi plāno un organizē savu darbu.

Vizāžists strādā skaistumkopšanas nozares uzņēmumos vai kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.17.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja novērtēt klienta personību un sejas ādas tipu.

2. Spēja konsultēt klientu grima izvēlē un sejas korekcijas jautājumos, radoši izmantojot zināšanas modes vēsturē, aktuālajās tendencēs un pozitīvas saskarsmes veidošanā.

3. Spēja pieņemt klienta pasūtījumu, izstrādāt pakalpojuma izmaksu tāmi un noformēt nepieciešamo dokumentāciju.

4. Spēja skicēt grimu.

5. Spēja sagatavot klienta sejas ādu grima uzklāšanai.

6. Spēja izvēlēties atbilstošākos līdzekļus, tehnoloģijas un materiālus grima uzklāšanai.

7. Spēja veidot daudzveidīgu grimu un izmantot specefektu materiālus atbilstoši klienta vajadzībām un vēlmēm.

8. Spēja pieskaņot grimu klienta izvēlētajam tērpiem.

9. Spēja sekot līdzi aktuālajām grima modes tendencēm, izmantojot dažādus informatīvos avotus.

10. Spēja sadarboties pasūtījuma izpildē ar citiem speciālistiem.

11. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, veikt darba pienākumus, nekaitējot savai, klientu un citu personu veselībai.

12. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

13. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

14. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

15. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju.

16. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

17. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

18. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.17.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izvēlēties dekoratīvo un kopjošo kosmētiku atbilstoši klienta vēlmēm, stilam, finansiālajām iespējām un ādas stāvoklim.
2. Analizēt klienta sejas proporcijas un īpatnības.
3. Izmantot kompozīcijas veidošanas pamatprincipus grima izveidē.
4. Sagatavot grima skices.
5. Izvēlēties grima uzklāšanas tehnoloģiju.
6. Izmantot atbilstošākos dekoratīvās un kopjošās kosmētikas līdzekļus, instrumentus un materiālus.
7. Pārrunāt ar klientu grima ieceri un nepieciešamās sejas korekcijas.
8. Sagatavot sejas ādu grima uzklāšanai.
9. Veikt uzacu korekciju.
10. Aprēķināt grima veidošanas izmaksas un noteikt cenu.
11. Lietot informācijas tehnoloģijas savas profesionālās darbības veikšanai.
12. Iekārtot darba vietu grima izveidei.
13. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.
14. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
15. Pārvaldīt valsts valodu.
16. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālajā saziņas līmenī.
17. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
18. Sniegt pirmo palīdzību.
19. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

20. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

21. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.17.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. novitātes grima veidošanā;
- 1.2. grima materiālu ķīmiskās un fizikālās īpašības;
- 1.3. kosmētisko līdzekļu iespējamās blakusparādības un ādas alerģiskās reakcijas;
- 1.4. saskarsmes pamatprincipi.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. grima veidošanas pamatprincipi;
- 2.2. sejas morfoloģija;
- 2.3. krāsu mācība;
- 2.4. individuālie ādas krāsu tipi;
- 2.5. ādas funkcijas;
- 2.6. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. grimu veidi un tehnoloģijas;
- 3.2. grima instrumenti un piederumi;
- 3.3. grima stili;
- 3.4. aktuālās grima modes tendences;
- 3.5. grima modelēšana;
- 3.6. uzacu formas un korekcija;
- 3.7. dekoratīvās un kopjošās kosmētikas veidi un īpašības;
- 3.8. dekoratīvās, kopjošās kosmētikas un specefektu materiālu izmantošana;
- 3.9. darba vietas izgaismojuma veidi;
- 3.10. sarunas veidošanas principi;
- 3.11. valsts valoda;
- 3.12. viena svešvaloda saziņas līmenī;
- 3.13. darba aizsardzība;
- 3.14. darba vietas ergonomika;
- 3.15. pirmā palīdzība;
- 3.16. vides aizsardzība;
- 3.17. informācijas tehnoloģijas;

- 3.18. profesionālās un vispārējās ētikas principi;
- 3.19. pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas metodes;
- 3.20. lietvedība;
- 3.21. darba tiesiskās attiecības.

4.18. Manikīra un pedikīra speciālista profesijas standarts

4.18.1. Vispārīgie jautājumi

- 1. Profesijas nosaukums – manikīra un pedikīra speciālists.
- 2. Profesijas kods – 5142 07.

4.18.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– manikīra un pedikīra speciālists apkalpo klientus – veic manikīra un pedikīra procedūras; pielieto manikīra un pedikīra tehnoloģijas, profesionālu roku un kāju kopšanas kosmētiku; ievēro epidemioloģiskās drošības prasības; veido pozitīvas attiecības ar klientu.

Manikīra un pedikīra speciālists strādā skaistumkopšanas nozares uzņēmumos vai kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.18.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja organizēt un sakopt darba vidi atbilstoši veicamajam procesam, plānot tehnoloģiskā procesa darbu secību, nodrošinot klientu drošu apkalpošanu visu darba procesu laikā.

2. Spēja diferencēt roku un kāju ādas, nagu veselības stāvokli, novērtēt to struktūru, izvēlēties un pielietot atbilstošu darba tehnoloģiju un profesionālo kosmētiku.

3. Spēja atbilstoši veicamajam darbam izvēlēties darba instrumentus, piederumus un aparatūru, darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus.

4. Spēja sazināties un sadarboties, veidot pozitīvu saskarsmi, elastīgi risināt problēmsituācijas.

5. Spēja precīzi izvēlēties un lietot dezinfekcijas līdzekļus un sterilizācijas aparāturu atbilstoši lietošanas instrukcijām un epidemioloģiskās drošības prasībām.

6. Spēja precīzi ievērot profesionālās roku un kāju kopšanas kosmētikas lietošanas un glabāšanas instrukcijas.

7. Spēja radoši veikt manikīra un pedikīra procedūras, kā arī pārzināt modes tendences, veidojot nagu formu un veicot nagu dizainu.

8. Spēja izvēlēties un pielietot dažādas manikīra un pedikīra apstrādes tehnoloģijas veselās roku un kāju ādas, nagu apstrādē.

9. Spēja veikt manikīra un pedikīra procedūru, izmantojot atbilstošus roku un kāju kopšanas profesionālos līdzekļus, ieteikt klientiem atbilstošus līdzekļus roku un kāju kopšanai mājas apstākļos.

10. Spēja veikt kosmētisko roku un kāju masāžu.

11. Spēja ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības darba vidē un atbilstoši reaģēt, izvēlēties un pielietot drošus darba paņēmienus.

12. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

13. Spēja pilnveidot kvalifikāciju atbilstoši nozares attīstībai un darba tirgus pieprasījumam, regulāri un patstāvīgi iepazīstoties ar jaunākajiem materiāliem, instrumentiem, tehnoloģijām un darba paņēmieniem.

14. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

15. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

16. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātiem.

17. Spēja ievērot profesionālās un vispārīgās ētikas principus.

4.18.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Diferencēt roku un kāju ādas, nagu veselības stāvokli, nagu tipu un struktūru, atpazīt roku un kāju ādas un nagu izmaiņas un ieteikt klientam problēmu risināt pie atbilstoša speciālista - podologa vai dermatologa.

2. Izvēlēties, sagatavot un lietot dezinfekcijas līdzekļus, ievērot to lietošanas instrukcijas, tīrīt, dezinficēt un sterilizēt instrumentus, piederumus, aparatūru.

3. Izvēlēties darba procesam atbilstošus instrumentus, piederumus, aparatūru un atbilstošus profesionālos roku un kāju kopšanas līdzekļus, ievērot to lietošanas un glabāšanas noteikumus.

4. Aprēķināt un dozēt nepieciešamo roku un kāju kopšanas profesionālās kosmētikas daudzumu.

5. Ieteikt klientam roku un kāju kopšanas līdzekļus lietošanai mājas apstākļos, lai uzturētu procedūras rezultātu.

6. Izveidot nagu formu atbilstoši roku kopskatam vai klienta vēlmēm.

7. Pielietot pamattehnoloģijas manikīra un pedikīra procedūrā (klasisko, sausās apstrādes un SPA apstrādes tehniku).

8. Pielietot nagu standziņas vai šķērītes, apstrādājot nagu kutikulas zonu, neievainojot audus.

9. Nolakot nagus, pārzināt lakošanas tehnikas un pielietot dažāda veida nagu lakas.

10. Veikt nagu dizainu.

11. Izvēlēties un veikt kosmētiskās masāžas procedūras.

12. Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības normatīvo aktu prasības.

13. Ievērot patērētāju tiesības.

14. Sniegt pirmo palīdzību.

15. Organizēt darba vidi, veikt epidemioloģiskās drošības pasākumus.

16. Ievērot personīgo higiēnu.

17. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un saudzēt apkārtējo vidi.

18. Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.

18. Plānot un organizēt savu darbu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātiem.

20. Atrast, atlasīt un izmantot informāciju un veidot dokumentāciju darba procesu nodrošināšanai.

21. Elastīgi risināt problēmjautājumus.

22. Pārvaldīt valsts valodu.

23. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

24. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

25. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

26. Ievērot profesionālos un vispārīgos ētikas principus.

27. Lietot informācijas tehnoloģijas savas darbības veikšanai.

4.18.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. komercdarbības pamati;
- 1.2. patērētāju tiesības;
- 1.3. lietvedības pamati;
- 1.4. komersanta darba organizācija;
- 1.5. grāmatvedības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. manikīra un pedikīra procedūras vēsture;
- 2.2. nagu un ādas uzbūve;
- 2.3. nagu formas un to veidošana;
- 2.4. vīles, to veidi;
- 2.5. nagu lakas un to sastāvdaļas, funkcijas;
- 2.6. roku un kāju profesionālā kosmētika;

- 2.7. roku un kāju kosmētiskās masāžas indikācijas un kontrindikācijas;
- 2.8. krāsu mācība;
- 2.9. profesionālie termini valsts valodā un vismaz vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. manikīra darba tehnoloģijas (klasiskās apstrādes tehnika, sausās apstrādes tehnika, SPA tehnika);

3.2. pedikīra darba tehnoloģijas (klasiskās apstrādes tehnika, sausās apstrādes tehnika, SPA tehnika);

3.3. instrumentu un aparatūras izvēle un pielietošana manikīra un pedikīra procedūrā;

3.4. profesionālās kosmētikas izvēle un pielietošana manikīra un pedikīra procedūrā;

3.5. nagu formas veidošana, nagu vīlēšana un pulēšana manikīra un pedikīra procedūrā;

3.6. nagu lakošanas veidi ar dažādām nagu lakām;

3.7. nagu dizaina pamatprincipi;

3.8. kosmētiskās masāžas procedūras rokām un kājām;

3.9. pirmā palīdzība;

3.10. informācijas tehnoloģiju izmantošana;

3.11. rīcība ugunsgrēka gadījumā;

3.12. darba vides organizēšana;

3.13. uz klientu orientēta saskarsme;

3.14. profesionālās un vispārīgās ētikas principi;

3.15. valsts valoda;

3.16. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;

3.17. darba aizsardzība;

3.18. ugunsdrošības, elektrodrošības un civilās aizsardzības noteikumi;

3.19. darba tiesiskās attiecības;

3.20. vides aizsardzība.

4.19. Motorzāģa operatora profesijas standarts

4.19.1. Vispārīgie jautājumi

- 1. Profesijas nosaukums – motorzāģa operators.
- 2. Profesijas kods – 6210 20.

4.19.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– motorzāģa operators gatavo kokmateriālus cirsmā ar ķēdes motorzāģi atbilstoši noteiktajam sortimentam; kopj jaunaudzes un meža kultūras ar krūmgriezi; spēj veikt ķēdes motorzāģa un krūmgrieža (turpmāk – motorzāģa) apkopes.

Motorzāģa operators strādā mežistrādes uzņēmumā vai strādā kā individuālais komersants vai pašnodarbināta persona.

4.19.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja noteikt cirsmas atrašanās vietu atbilstoši meža topogrāfiskajai kartei un sagatavot cirsmu darbam.

2. Spēja izpildīt cirsmas izstrādes darbus atbilstoši norādēm cirsmas izstrādes tehnoloģiskajā kartē.

3. Spēja izpildīt meža izstrādes darbus, izmantojot ergonomiskus un efektīvus darba paņēmienus un instrumentus.

4. Spēja, izmantojot motorzāģi, mežā nogāzt koku, to atzarot un sagarumot kokmateriālus atbilstoši noteiktajam sortimentam.

5. Spēja krautnēt zarus atbilstoši mežistrādes tehnoloģiskajām prasībām.

6. Spēja uzmērīt sagatavotos kokmateriālus atbilstoši kokmateriālu uzmērīšanas standartam.

7. Spēja kvalitatīvi veikt kopšanas cirti vai meža kultūru kopšanu, izvēloties konkrētam uzdevumam atbilstošu motorzāģa griezējinstrumentu.

8. Spēja sagatavot motorzāģi darbam, veikt tā apkopi un nelielu remontu darba vietā.

9. Spēja noteikt riskus darba vietā, izmantot drošus darba paņēmienus, kā arī individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus, izpildot darba uzdevumus.

10. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

11. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

12. Spēja izprast un ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

13. Spēja noteikt saglabājamus bioloģiski nozīmīgus meža struktūras elementus un ievērot dabas aizsardzības normatīvo aktu prasības.

14. Spēja ievērot ugunsdrošības normatīvo aktu prasības, vajadzības gadījumā atbilstoši reaģēt.

15. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

16. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

17. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.19.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Lasīt mežaudžu karti, plānu un cirsmas izstrādes tehnoloģisko karti.

2. Cirst pamežu.

3. Gāzt kokus un novākt bīstamos kokus.

4. Iezīmēt tehnoloģiskos koridorus.

5. Atzarot stumbru un izvērtēt stumbra kvalitāti.

6. Sazāgēt stumbrus sortimentos.

7. Šķirot atsevišķi kraujamos kokmateriālus atbilstoši noteiktajam sortimentam.

8. Izvērtēt augsnes nestspēju (augsnas spēja pretoties tehnikas spiedienam).

9. Krautnēt zarus kaudzēs un izvietot zarus uz pievešanas ceļa.

10. Uzmērīt un noteikt kokmateriāla sortimentu apjomu.

11. Izvēlēties atbilstošu griezējinstrumentu konkrētā uzdevuma veikšanai.

12. Pļaut krūmus un zāli.

13. Izmantot atslēdznieka un mežistrādes instrumentus.
14. Izmantot asināšanas piederumus, asināt motorzāģa griezējinstrumentus.
15. Izvēlēties degvielas veidu un pareizās degvielas sajaukšanas proporcijas ar eļļu un iepildīt to motorzāģos.
16. Lietot eļļas un degvielas absorbējošus materiālus.
17. Veikt motorzāģu ikdienas un periodiskās apkopes.
18. Ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
19. Lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.
20. Plānot sava darba režīmu.
21. Sniegt pirmo palīdzību.
22. Izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.
23. Saglabāt bioloģiski nozīmīgus meža struktūras elementus cirmā un ievērot dabas aizsardzības prasības.
24. Veikt darba pienākumus saskaņā ar Mežu uzraudzības padomes – (FSC – *Forest Stewardship Council*) un Meža sertifikācijas shēmu novērtēšanas programmas – (PEFC – *Programme for Endorsement of Forest Certification*) mežsaimniecības sertificēšanas standartiem.
25. Izmantot ergonomiskus paņēmienus darbā ar motorzāģi kokmateriālu pārvietošanā un kraušānā.
26. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.
27. Prast rīkoties ugunsgrēka, elektrotraumu un citu avāriju gadījumos.
28. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
29. Pārvaldīt valsts valodu.

30. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

31. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

32. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.19.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī – par FSC un PEFC mežsaimniecības sertificēšanas standartiem.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. meža platību noteikšana;
- 2.2. griezējinstrumentu darbības principi;
- 2.3. mežsaimniecība;
- 2.4. motorzāģu uzbūves pamati;
- 2.5. meža augšanas apstākļu tipi un meža tipi;
- 2.6. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. topogrāfiskie apzīmējumi kartēs;
- 3.2. koku gāšanas paņēmieni;
- 3.3. kokmateriālu sortimenta kvalitātes prasības;
- 3.4. krautnēšanas prasības;
- 3.5. kokmateriālu uzmērīšanas standarts;
- 3.6. motorzāģu lietošanas pamati;
- 3.7. motorzāģu asināšanas prasības;
- 3.8. vides aizsardzība;
- 3.9. dabas aizsardzība;
- 3.10. darba aizsardzība;
- 3.11. rīcība ugunsgrēka gadījumā;
- 3.12. ugunsdrošības noteikumi mežsaimniecībā;
- 3.13. pirmā palīdzība;
- 3.14. valsts valoda;
- 3.15. viena svešvaloda saziņas līmenī;
- 3.16. darba tiesiskās attiecības;
- 3.17. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi.

4.20. Inženierkomunikāciju montētāja profesijas standarts

4.20.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – atbilstoši kodam.

2. Profesijas kodi:

7119	13	Ugunsdzēsības sistēmu MONTĒTĀJS;
7126	02	Sanitārtehnisko iekārtu MONTĒTĀJS;
7126	04	Apkures sistēmu MONTĒTĀJS;
7126	05	Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu MONTĒTĀJS;
7126	06	Inženierkomunikāciju MONTĒTĀJS;
7126	08	Ārējo ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu MONTĒTĀJS;
7126	09	Ārējo gāzes tīklu MONTĒTĀJS;
71269	10	Ārējo siltumapgādes tīklu MONTĒTĀJS;
7126	11	Gāzes sistēmu MONTĒTĀJS;
7127	01	Kondicionēšanas un aukstumiekārtu sistēmu MONTĒTĀJS;
7127	04	Vēdināšanas sistēmu MONTĒTĀJS;

(turpmāk kopā – inženierkomunikāciju montētājs).

4.20.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– inženierkomunikāciju montētājs atbilstoši tehniskajam uzdevumam veic konkrētu iekšējo un ārējo inženierkomunikāciju montāžas, ekspluatācijas un remonta darbus, tai skaitā siltumapgādes, apkures, vēdināšanas, gaisa kondicionēšanas, dzesēšanas, ūdens apgādes, ugunsdzēsības, kanalizācijas, gāzes apgādes un citās inženierkomunikāciju tehnoloģiskās sistēmās (turpmāk – inženierkomunikācijas), izmantojot atbilstošas iekārtas, instrumentus un tehnoloģiskos paņēmienus, strādājot komandā vai individuāli un ievērojot darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides noteikumus.

Inženierkomunikāciju montētājs strādā uzņēmumos, kas nodarbojas ar inženierkomunikāciju izbūves, ekspluatācijas, uzturēšanas un remonta darbiem, vai kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.20.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.

2. Spēja lasīt tehniskā būvprojekta dokumentāciju un sagatavoties darbam atbilstoši darba uzdevumiem.

3. Spēja efektīvi veikt savu darbu, izmantojot pieejamos resursus, atbilstoši inženierkomunikāciju montāžas darbu tehnoloģijai un darbības principiem.

4. Spēja veikt sanitārtehnikas, inženierkomunikāciju un to iekārtu montāžu, pārbaudi, ieregulēšanu un palaišanu ekspluatācijā, izmantojot atbilstošas iekārtas un instrumentus, tehnoloģiskos paņēmienus un darba materiālus.

5. Spēja nodrošināt inženierkomunikāciju darbu saskaņā ar ekspluatācijas instrukcijām, apkalpošanas un kvalitātes prasībām.

6. Spēja veikt nepieciešamos remonta darbus.

7. Spēja pielietot un kopt inženierkomunikāciju montāžas profesionālos un specifiskos instrumentus, sekojot līdzi to tehniskajam stāvoklim.

8. Spēja veikt sanitārtehnikas, inženierkomunikāciju un to iekārtu ekspluatācijas apkalpošanu, remontu un inženierkomunikāciju sistēmu darba stāvokļa atjaunošanu, izmantojot atbilstošas iekārtas un instrumentus, tehnoloģiskos paņēmienus un darba materiālus.

9. Spēja izprast un lietot inženierkomunikāciju izpilddokumentāciju, ekspluatācijas instrukcijas, armatūru numerāciju un marķējumu.

10. Spēja izprast un ievērot ražotāja noteiktās materiālu specifiskās uzglabāšanas un montāžas noteikumus.

11. Spēja izvēlēties atbilstošu inženierkomunikāciju armatūras montāžas vietu atbilstoši ekspluatācijas nosacījumiem.

12. Spēja kontrolēt izpildītā darba kvalitāti.

13. Spēja noteikt inženierkomunikāciju sistēmu bojājumus, novērst avārijas situācijas un veikt nepieciešamos remonta darbus.

14. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

15. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

16. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

17. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

18. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

4.20.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Veikt darba pienākumus atbilstoši darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

2. Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.

3. Lasīt būvprojekta dokumentāciju.

4. Izprast individuāli veicamo darbu specifiku atbilstoši darba uzdevumam un izvēlēties atbilstošus darba materiālus un instrumentus, t.sk. sagatavot montāžai nepieciešamo materiālu sarakstu.

5. Savienot dažāda veida materiālu cauruļvadus un gaisa vadus.

6. Veikt cauruļvadu un gaisa vadu stiprinājumu montāžu atbilstoši tehniskā projekta prasībām un cauruļvadu ražotāja prasībām.

7. Izvēlēties iekārtas, cauruļvadus, gaisa vadus, noslēdzošo, regulēšanas armatūru un to montāžas vietu.

8. Izprast inženierkomunikāciju sistēmas ekspluatācijas īpatnības.

9. Veikt sanitārtehnisko un inženiertehnisko iekārtu un sistēmu montāžu.

10. Strādāt ar dažādu materiālu cauruļvadu un gaisa vadu izolāciju.

11. Strādāt ar inženierkomunikāciju armatūru.

12. Vizuāli noteikt inženierkomunikāciju montāžas darbos izmantojamā materiāla bojājumus un tā neatbilstību.

13. Veikt atbilstošu materiāla uzglabāšanu darba vietā.

14. Noteikt instrumentu atbilstību veicamajiem inženierkomunikāciju montāžas darbiem.

15. Izmantot darbā inženierkomunikāciju montāžas profesionālos un specifiskos instrumentus, uzturot tos tehniskā kārtībā.

16. Veikt samontēto sistēmu pārbaudi.

17. Lietot darba izpilddokumentāciju, ekspluatācijas instrukcijas un atbilstoši tām marķēt inženierkomunikācijas un numurēt armatūru.

18. Veikt inženierkomunikāciju apkalpošanu un paveikto darbu kvalitātes kontroli.

19. Identificēt remontējamos inženierkomunikāciju elementus.

20. Veikt inženierkomunikāciju remontu un paveikto darbu kvalitātes kontroli.

21. Atjaunot inženierkomunikāciju sistēmu darba stāvoklī pēc remonta darbiem.

22. Patstāvīgi organizēt savu darbu, analizēt darba gaitu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

23. Sniegt pirmo palīdzību.

24. Pārvaldīt valsts valodu.

25. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

26. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

27. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.20.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. tehniskie grafiskie apzīmējumi;

1.2. materiālu, armatūru un iekārtu uzglabāšanas nosacījumi;

1.3. inženierkomunikāciju darbības principi;

1.4. saskarsmes pamati;

1.5. grāmatvedības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. inženierkomunikāciju montāžas darbu tehnoloģija;
- 2.2. būvmateriāli un instrumenti;
- 2.3. ražotāja noteiktie montāžas nosacījumi;
- 2.4. lietojamie materiāli, armatūras, iekārtas un to standarti;
- 2.5. montāžas procesa kvalitātes pārbaudes metodes;
- 2.6. dažādu materiālu, iekārtu pārbaudes robežas;
- 2.7. ražotāja izvirzītās prasības pārbaudes process;
- 2.8. inženierkomunikācijas, to savienojumu veidi;
- 2.9. dinamiskā spiediena uzturēšana inženierkomunikāciju sistēmās;
- 2.10. gaisa un gāzes hidrauliskās sistēmas un to atdalīšana;
- 2.11. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. individuālā darba plānošana;
- 3.2. inženierkomunikāciju materiāli, iekārtas, to pielietojums un ekspluatācija;
- 3.3. cauruļvadu un gaisa vadu savienošanas metodes;
- 3.4. inženierkomunikāciju montāžas profesionālie un specifiskie instrumenti un to lietošanas nosacījumi;
- 3.5. mērinstrumenti;
- 3.6. darba aizsardzība, elektrodrošība un ugunsdrošība;
- 3.7. dažādu inženierkomunikāciju sistēmu darbības principi, ekspluatācija un elementu remonts;
- 3.8. vides aizsardzības normatīvo aktu prasības;
- 3.9. pirmā palīdzība;
- 3.10. valsts valoda;
- 3.11. viena svešvaloda saziņas līmenī;
- 3.12. profesionālās un vispārējās ētikas principi;
- 3.13. darba tiesiskās attiecības.

4.21. Elektromontiera profesijas standarts

4.21.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – elektromontieris.
2. Profesijas kods – 7411 02.

4.21.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– elektromontieris veic elektroietaišu un elektroiekārtu montāžas, remonta un ekspluatācijas darbus, vadoties pēc atbilstošās dokumentācijas vai augstākas kvalifikācijas speciālista vadībā.

Elektromontieris strādā uzņēmumos, kuros ir elektroietaisies vai elektroiekārtas, vai strādā kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants.

4.21.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izprast un izvērtēt elektroiekārtu montāžas darba uzdevumu, izmantojot veicamo darbu tehnisko dokumentāciju.

2. Spēja lasīt un izprast principiālās un montāžas elektriskās shēmas, tehniskās shēmas, tehniskos projektus.

3. Spēja novērtēt montējamās elektroiekārtas atbilstību tehniskajai dokumentācijai un tehniskā projekta mērķim.

4. Spēja noteikt elektroiekārtas montāžas darbiem nepieciešamos materiālus, to apjomu, izvēlēties un izmantot atbilstošus instrumentus, iekārtas un palīgierīces saskaņā ar veicamā darba tehnisko dokumentāciju.

5. Spēja veikt elektroiekārtu montāžas darbus atbilstoši tehniskajai dokumentācijai.

6. Spēja veikt atslēdznieka darbus.

7. Spēja veikt elektroiekārtu montāžas palīgdarbus.

8. Spēja izvēlēties tehniskajām prasībām atbilstošus mēraparātus, pārbaudes iekārtas un instrumentus, veikt un precīzi fiksēt elektrisko un neelektrisko lielumu un vērtību mērījumus.

9. Spēja konstatēt un novērtēt neparedzētus bojājumus vai neatbilstības, novērst tās savas kompetences ietvaros, izmantojot nepieciešamās tehnoloģijas.

10. Spēja precīzi veikt elektroietaišu, elektroiekārtu ekspluatācijas un remonta darbus (plānveida, neplāna) saskaņā ar tehnisko dokumentāciju, izmantojot atbilstošas tehnoloģijas.

11. Spēja izveidot un uzturēt elektroietaišu, elektroiekārtu tehnisko dokumentāciju, digitāli un manuāli skicēt, rasēt, lietojot speciālas datora lietojumprogrammas.

12. Spēja ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības, vajadzības gadījumā atbilstoši rīkoties, veicot elektromontiera darba pienākumus.

13. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

14. Spēja lietot atbilstošus individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus un saskaņā ar darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām sagatavot darba vietu drošai darba veikšanai.

15. Spēja atpazīt un izvēlēties konkrētai situācijai piemērotus ugunsdzēsības līdzekļus.

16. Spēja veikt elektromontiera darba pienākumus, ievērojot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, izmantot ķīmiskās vielas un tehnoloģijas, nekaitējot sev un apkārtējai videi.

17. Spēja nodrošināt darba procesā radušos atkritumu šķirošanu.

18. Spēja atrast, izvērtēt, radoši izmantot jauniegūtās zināšanas elektromontiera darba pienākumu veikšanā un sniegt priekšlikumus darba procesa pilnveidei.

19. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

20. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

21. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

22. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.21.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izprast elektromontiera darba uzdevumu.

2. Sazināties un lietot tehniskos saziņas līdzekļus.

3. Lasīt un izprast principiālās un montāžas elektriskās shēmas.

4. Lasīt un izprast tehniskās shēmas, skices un tehniskos projektus.
5. Pārbaudīt un novērtēt elektroiekārtas atbilstību montāžas dokumentācijai un tehniskā projekta mērķim.
6. Izvēlēties montāžas materiālus atbilstoši tehniskajai dokumentācijai.
7. Izvēlēties un lietot atbilstošus instrumentus, iekārtas un palīgierīces elektromontāžas darbu veikšanai.
8. Lasīt elektromontāžas dokumentāciju.
9. Veikt elektromontāžas darbus (guldīt un apdarināt kabeļus, marķēt dzīslas un kabeļus, montēt paneļus, spaiļu skapjus, elektrosadalnes un to vadojumus, montēt zibensaizsardzības sistēmas, montēt zemējuma kontūrus, montēt dzīvojamo, ražošanas un sabiedrisko ēku elektroinstalāciju) atbilstoši dokumentācijai.
10. Veikt atslēdznieka darbus (montēt izjaucamus un neizjaucamus savienojumus, taisnot, cirst, liekt, zāģēt, urbt, slīpēt, nostiprināt, griezt montāžas materiālus, griezt vītnes, lodēt).
11. Veikt elektromontāžas palīgdarbus (sagatavot un ierīkot ligzdas, caurumus, renes, ierīkot tapas jeb dībeļus, stiprināt skavas, aizdarināt vadu un zemējuma kopņu caurvada vietas sienās un pārsegumos, rakt, nostiprināt un aizbērt tranšejas, krāsot konstrukciju elementus).
12. Novērtēt savu paveikto darbu, pārliecināties par tā atbilstību tehniskajai dokumentācijai.
13. Novērtēt mēraparātu, pārbaudes iekārtu un instrumentu atbilstību izpildāmajam darbam, uzturēt tos darba kārtībā.
14. Rīkoties ar atbilstošiem mērinstrumentiem, indikatoriem un pārbaudes iekārtām, veikt un saglabāt elektrisko un neelektrisko lielumu un vērtību mērījumus.
15. Veikt elektroietaišu un elektroiekārtu apskati, konstatēt to bojājumus.
16. Novērtēt elektroietaišu, elektroiekārtu bojājumus un defektus, novērst tos savas kompetences ietvaros.

17. Veikt elektroietaišu, elektroiekārtu ekspluatācijas un remonta darbus atbilstoši tehnoloģiskajai dokumentācijai.

18. Digitāli un manuāli skicēt, rasēt, veikt korekcijas elektriskajās un montāžas shēmās.

19. Izveidot, aizpildīt un uzturēt elektroietaišu, elektroiekārtu tehnisko dokumentāciju (elektriskās shēmas, ekspluatācijas instrukcijas, pārslēgumu kartes, uzliktņū/pārslēdžu kartes, pārbaužu protokolus).

20. Pārzināt elektromontiera darba aizsardzības reglamentējošo dokumentāciju, veikt darbu saskaņā ar darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

21. Izvērtēt iespējamos riskus.

22. Sniegt pirmo palīdzību.

23. Ievērot ugunsdrošības normatīvo aktu prasības, izmantot ugunsdzēsības līdzekļus.

24. Izvēlēties un lietot atbilstošus individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.

25. Patstāvīgi organizēt savu darbu, analizēt darba gaitu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

26. Sagatavot darba vietu drošai darba veikšanai.

27. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

28. Ievērot ķīmisko vielu glabāšanas un lietošanas noteikumus, izmantot ķīmisko vielu absorbentus.

29. Šķirot elektromontiera darba procesā radušos atkritumus.

30. Veikt elektromontiera darbu, lietojot videi draudzīgas tehnoloģijas un materiālus.

31. Iegūt informāciju un nepārtraukti sekot līdzi ar elektromontiera darbu saistītām novitātēm, kā arī lietot šīs zināšanas elektromontiera darba veikšanā.

32. Pamatot savu viedokli un sadarboties ar citiem speciālistiem.

33. Izvēlēties atbilstošas informācijas tehnoloģiju lietojumprogrammas un pilnveidot zināšanas.

34. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

35. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

36. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

37. Pārvaldīt valsts valodu.

38. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

4.21.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. mehānikas pamati;
- 1.2. būvniecības pamati;
- 1.3. saskarsmes pamati;
- 1.4. neelektriskie mērījumi;
- 1.5. materiālapstrādes pamati;
- 1.6. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 1.7. elektroražošanas, pārvades un sadales pamatprincipi.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. elektroiekārtu uzbūve, darbība, ekspluatācija;
- 2.2. datorzinības, speciālās lietojumprogrammas, informatīvās datubāzes;
- 2.3. videi draudzīgas tehnoloģijas un materiāli;
- 2.4. elektroetaises, elektroiekārtas, to apskates un defektēšanas metodes;
- 2.5. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. elektrotehnikas pamati atbilstoši pamatizglītības fizikas un matemātikas līmenim;
- 3.2. elektroinstrumenti un iekārtas;
- 3.3. elektromontāžas tehnoloģijas – instrumenti, iekārtas, montāžas materiāli;
- 3.4. ugunsdrošība, ugunsdzēsības līdzekļi un to lietošana;
- 3.5. darba aizsardzība, darba aizsardzības līdzekļi, to lietošana;
- 3.6. elektrodrošība;

- 3.7. vides aizsardzība;
- 3.8. valsts valoda;
- 3.9. viena svešvaloda saziņas līmenī;
- 3.10. pirmā palīdzība;
- 3.11. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.12. elektrotehniskie materiāli;
- 3.13. elektrisko shēmu apzīmējumi;
- 3.14. elektriskie un neelektriskie mērījumi.

4.22. Gaļas izcirtēja profesijas standarts

4.22.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – gaļas izcirtējs.
2. Profesijas kods – 7511 04.

4.22.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– gaļas (izņemot putnu gaļas) izcirtējs ir pārtikas rūpniecības nozares darbinieks, kurš spēj novērtēt gaļas kvalitāti, prot sagatavot un strādāt ar gaļas izciršanā izmantojamām iekārtām un instrumentiem, izcērt gaļu atbilstoši tirgus tendencēm vai uzņēmumā noteiktajām prasībām.

Gaļas izcirtējs strādā pārtikas aprites uzņēmumos vai kā individuālais komersants vai pašnodarbināta persona.

4.22.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izprast un ievērot labas higiēnas prakses vadlīnijas gaļas produktu ražošanas gaļas izciršanā.

2. Spēja sensori (organoleptiski) novērtēt gaļas izciršanā nepieciešamo resursu daudzumu un to kvalitāti plānotā pasūtījuma izpildei.

3. Spēja racionāli iekārtot darba vietu un veikt gaļas izciršanu atbilstoši tehnoloģijām.

4. Spēja sagatavot un lietot tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām gaļas izciršanas procesā.

5. Spēja lietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.
6. Spēja izvērtēt pārtikā neizmantojamo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus un to tālāku izmantošanu.
7. Spēja pielāgoties izmaiņām uzņēmuma iekšējās kontroles sistēmā, tai skaitā jaunu tehnoloģiju ieviešanā, tehnoloģisko iekārtu un aprīkojuma pilnveides gadījumā.
8. Spēja pilnveidot profesionālās iemaņas.
9. Spēja sekot līdzi aktuālajām tendencēm un jaunākajām tehnoloģijām gaļas izciršanā, izmantojot dažādus informatīvos avotus un informācijas tehnoloģijas.
10. Spēja praktiski izmantot individuālos darba aizsardzības līdzekļus, ievērot elektrodrošības, ugunsdrošības normatīvo aktu prasības un uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus.
11. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
12. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.
13. Spēja izprast pārtikas aprites normatīvajos aktos noteiktos jēdzienus un gaļas izciršanas profesionālo terminoloģiju.
14. Spēja strādāt patstāvīgi vai grupā un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
15. Spēja sadarboties ar klientiem un kolēģiem, ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
16. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.
17. Spēja sazināties valsts valodā.

4.22.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izprast pārtikas aprites normatīvajos aktos noteiktos jēdzienus un ievērot uzņēmuma kontroles sistēmas prasības.

2. Racionāli iekārtot gaļas izcirtēja darba vietu.
3. Identificēt dzīvnieku sugu gaļu.
4. Noteikt nepieciešamo gaļas un palīgmateriālu daudzumu un novērtēt tās atbilstību un kvalitāti pasūtījuma izpildei.
5. Pārzināt un izvēlēties gaļas izciršanas metodes un paņēmienus.
6. Pārzināt gaļas un palīgmateriālu uzglabāšanas režīmus.
7. Uztvert gaļas izciršanas darba uzdevumu.
8. Sagatavot un lietot gaļas izciršanas iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām.
9. Profesionāli izcirst gaļu, ievērojot higiēnas normatīvo aktu prasības.
10. Saskatīt un novērst gaļas izciršanas procesā radušās neatbilstības, analizēt to cēloņus.
11. Nodrošināt pārtikā neizmantojamo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu apriti.
12. Nodrošināt atbilstošu gaļas sadales iekārtu ekspluatāciju (izjaukšanu, mazgāšanu, dezinficēšanu un salikšanu).
13. Lietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.
14. Veicot gaļas izciršanu, nepakļaut riskam sevi un citas personas.
15. Novērtēt un lietot individuālos darba aizsardzības līdzekļus un darba apģērbu.
16. Ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
17. Ievērot drošības zīmes un reaģēt uz drošības signāliem.
18. Prast rīkoties ugunsgrēka, elektrotraumu un citu avāriju gadījumos.
19. Sniegt pirmo palīdzību.
20. Izmantot informācijas tehnoloģijas darba procesa nodrošināšanā.

21. Veikt darba pienākumus atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, nekaitējot videi.
22. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.
23. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
24. Pārvaldīt valsts valodu.
25. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā.
26. Uz klausīt norādījumus un sadarboties ar tiešo darba vadītāju.
27. Uztvert, izvērtēt un izmantot darba kvalifikācijas pilnveides procesā iegūto informāciju.
28. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

4.22.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. veselīga uztura pamatprincipi;
 - 1.2. gaļas izciršanas pieredzes uzkrāšana;
 - 1.3. saskarsmes pamatprincipi;
 - 1.4. pārtikas apriti reglamentējošie pamata normatīvie akti.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. dzīvnieku anatomiskā uzbūve;
 - 2.2. izcirstās gaļas sensorās (organoleptiskās) novērtēšanas pamatprincipi;
 - 2.3. prasības attiecībā uz materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku;
 - 2.4. paškontroles sistēmas pamatprincipi pārtikas uzņēmumā;
 - 2.5. palīgresursi, to lietošanas principi un iekārtu uzbūve;
 - 2.6. vispārējās higiēnas prasības gaļas izciršanas uzņēmumā;
 - 2.7. profesionālo zināšanu pamatbāzes pilnveidošanas un tālākizglītības iespējas;
 - 2.8. profesionālie termini valsts valodā.
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:
 - 3.1. gaļas izciršanas metodes un paņēmieni;

- 3.2. labas ražošanas prakse;
- 3.3. nepieciešamā gaļas un palīgmateriālu daudzuma noteikšana pasūtījuma izpildei;
- 3.4. izcērtamās gaļas sensorais (organoleptiskais) novērtējums;
- 3.5. gaļas un palīgmateriālu kvalitātes atbilstība pasūtījuma izpildei;
- 3.6. izcirstās gaļas atbilstība izciršanas shēmai;
- 3.7. izcirstās gaļas marķēšanas noteikumi;
- 3.8. pārtikā neizmantojamo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu klasifikācija;
- 3.9. pārtikā neizmantojamo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanas konteineri un to marķējums;
- 3.10. tehnoloģisko iekārtu, instrumentu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi;
- 3.11. labas higiēnas prakse;
- 3.12. tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas pamatprincipi;
- 3.13. darba tiesiskās attiecības;
- 3.14. darba aizsardzība (elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumi, individuālie darba aizsardzības līdzekļi);
- 3.15. vides aizsardzība;
- 3.16. informācijas tehnoloģiju izmantošana;
- 3.17. pirmās palīdzības sniegšana;
- 3.18. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.19. valsts valoda.

4.23. Gaļas produktu izgatavotāja profesijas standarts

4.23.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – gaļas produktu izgatavotājs.
2. Profesijas kods – 7511 08.

4.23.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - gaļas produktu izgatavotājs ir pārtikas rūpniecības nozares darbinieks, kas izgatavo gaļas produktus; prot darbam sagatavot gaļas produktu sagatavošanas iekārtas un instrumentus un spēj strādāt ar tiem.
 - Gaļas produktu izgatavotājs strādā gaļas produktu ražošanas vai mazumtirdzniecības uzņēmumos.

4.23.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izprast un ievērot labas higiēnas prakses vadlīnijas gaļas produktu izgatavošanā.
2. Spēja sensori (organoleptiski) novērtēt gaļas produktu izgatavošanā nepieciešamo resursu daudzumu un to kvalitāti plānotā pasūtījuma izpildei.
3. Spēja racionāli sakārtot darba vietu un izgatavot gaļas produktus.
4. Spēja izgatavot gaļas produktus atbilstoši uzņēmuma noteiktajām tehnoloģiskajām prasībām.
5. Spēja sagatavot un lietot tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām gaļas produktu izgatavošanas procesā.
6. Spēja lietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.
7. Spēja pielāgoties izmaiņām uzņēmuma iekšējās kontroles sistēmā, tai skaitā jaunu tehnoloģiju ieviešanā, tehnoloģisko iekārtu un aprīkojuma pilnveidošanā.
8. Spēja pilnveidot profesionālas prasmes, izvērtēt un radoši izmantot pieredzi gaļas produktu izgatavošanā.
9. Spēja zināt un ievērot gaļas produktu marķēšanas principus.
10. Spēja sekot līdzi aktuālajām tendencēm un jaunākajām tehnoloģijām gaļas produktu izgatavošanā, izmantojot dažādus informatīvos avotus un informācijas tehnoloģijas.
11. Spēja veikt darbu patstāvīgi vai grupā un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
12. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
13. Spēja ievērot saskarsmes pamatprincipus sadarbībā ar klientiem un kolēģiem.
14. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

15. Spēja praktiski izmantot individuālos darba aizsardzības līdzekļus, ievērot elektrodrošības, ugunsdrošības normatīvo aktu prasības un uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus.

16. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

17. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

18. Spēja sazināties valsts valodā.

19. Spēja izprast pārtikas aprites normatīvajos aktos lietotos jēdzienus un gaļas produktu izgatavošanas procesu profesionālo terminoloģiju.

4.23.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Pārzināt pārtikas apriti reglamentējošos normatīvos aktos un uzņēmuma iekšējās kontroles sistēmas prasības.

2. Racionāli iekārtot gaļas produktu izgatavošanas darba vietu.

3. Identificēt dzīvnieku sugu gaļu.

4. Noteikt nepieciešamo gaļas, pārtikas piedevu un palīgmateriālu daudzumu un novērtēt to atbilstību pasūtījuma izpildei un kvalitāti.

5. Pārzināt un izvēlēties gaļas produktu izgatavošanas metodes un paņēmienus.

6. Pārzināt gaļas, pārtikas piedevu un palīgmateriālu uzglabāšanas režīmus.

7. Izprast gaļas produktu izgatavošanas darba uzdevumu.

8. Sagatavot un lietot gaļas produktu izgatavošanas iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām.

9. Profesionāli izgatavot gaļas produktus atbilstoši higiēnas prasībām.

10. Saskatīt un novērst gaļas produktu izgatavošanas procesā radušās neatbilstības, analizēt to cēloņus un vajadzības gadījumā informēt tiešo darba vadītāju.

11. Nodrošināt gaļas produktu izgatavošanas iekārtu atbilstošu ekspluatāciju (izjaukšanu, mazgāšanu, dezinficēšanu un salikšanu).

12. Lietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.

13. Izprast gaļas produktu marķējumu.

14. Izgatavojot gaļas produktus, nepakļaut riskam sevi un citas personas.

15. Ievērot profesionālos un vispārējās ētikas pamatprincipus.

16. Uz klausīt norādījumus un sadarboties ar tiešo darba vadītāju.

17. Uztvert, izvērtēt un izmantot darba kvalifikācijas pilnveides procesā iegūto informāciju.

18. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

19. Novērtēt un lietot individuālos darba aizsardzības līdzekļus un darba apģērbu.

20. Ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.

21. Ievērot drošības zīmes un reaģēt uz drošības signāliem.

22. Prast rīkoties ugunsgrēka, elektrotraumu un citu avāriju gadījumos.

23. Sniegt pirmo palīdzību.

24. Veikt darba pienākumus atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, nekaitējot videi.

25. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.

26. Pārvaldīt valsts valodu.

27. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā.

4.23.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. veselīga uztura pamatprincipi;
- 1.2. saskarsmes pamatprincipi;
- 1.3. pārtikas apriti reglamentējošie pamata normatīvie akti.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. dzīvnieku anatomiskā uzbūve;
- 2.2. produktu izgatavošanā izmantojamās gaļas sensorais (organoleptiskais) un laboratoriskais novērtējums;
- 2.3. prasības attiecībā uz materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku;
- 2.4. iekšējās kontroles sistēmas pamatprincipi pārtikas uzņēmumā;
- 2.5. vispārējās higiēnas prasības gaļas produktu izgatavošanas uzņēmumā;
- 2.6. informācija par tālākizglītības iespējām;
- 2.7. informācijas tehnoloģiju izmantošana;
- 2.8. profesionālie termini valsts valodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. gaļas produktu izgatavošanas metodes un paņēmieni;
- 3.2. labas ražošanas prakse;
- 3.3. higiēnas prakse;
- 3.4. nepieciešamais gaļas, pārtikas piedevu un palīgmateriālu daudzums uzdevuma izpildei un to atbilstība nekaitīguma un kvalitātes prasībām;
- 3.5. tehnoloģisko iekārtu, instrumentu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi;
- 3.6. gaļas produktu izgatavošanas atbilstība tehnoloģiskajām instrukcijām un higiēnas prasībām;
- 3.7. gaļas, pārtikas piedevu un palīgmateriālu uzglabāšanas režīmi;
- 3.8. gaļas produktu marķēšanas noteikumi;
- 3.9. gaļas produktu sensorais (organoleptiskais) un laboratoriskais novērtējums;
- 3.10. tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas pamatprincipi;
- 3.11. darba tiesiskās attiecības;
- 3.12. darba aizsardzība (elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumi, individuālie darba aizsardzības līdzekļi);
- 3.13. vides aizsardzība;
- 3.14. pirmās palīdzības sniegšana;
- 3.15. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.16. valsts valoda.

4.24. Lopu kāvēja profesijas standarts

4.24.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – lopu kāvējs.
2. Profesijas kods – 7511 09.

4.24.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– lopu kāvējs ir pārtikas rūpniecības nozares darbinieks, kurš veic dzīvnieku (liellopu, cūku, aitu, kazu, zirgu, savvaļas pārnadžu) kaušanu; pārzina dzīvnieku anatomisko uzbūvi; prot strādāt ar kaušanā izmantojamām iekārtām un instrumentiem.

Lopu kāvējs strādā Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībā esošā vai Eiropas Savienības teritorijā atzītā kautuvē vai medījumu pārstrādes uzņēmumā.

4.24.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja novērtēt un ievērot dzīvnieku aizsardzības prasības dzīvnieku kaušanas procesā.
2. Spēja izprast un ievērot labas higiēnas prakses noteikumus kaušanas procesā.
3. Spēja sagatavot un lietot tehnoloģiskās iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām dzīvnieku kaušanas procesā.
4. Spēja racionāli sakārtot darba vietu.
5. Spēja veikt darbu patstāvīgi vai grupā atbilstoši kaušanas un apstrādes plūsmas principam un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
6. Spēja lietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.
7. Spēja pielāgoties izmaiņām uzņēmuma iekšējās kontroles sistēmā, tai skaitā jaunu tehnoloģiju ieviešanā, tehnoloģisko iekārtu un aprīkojuma pilnveides gadījumā.
8. Spēja pilnveidot profesionālās iemaņas, izvērtēt un izmantot gūto pieredzi dzīvnieku kaušanā.

9. Spēja sekot līdzi aktuālajām tendencēm un jaunākajām tehnoloģijām dzīvnieku kaušanā, izmantojot dažādus informatīvos avotus.

10. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

11. Spēja ievērot saskarsmes pamatprincipus sadarbībā ar klientiem un kolēģiem.

12. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

13. Spēja praktiski izmantot individuālos darba aizsardzības līdzekļus, ievērot elektrodrošības, ugunsdrošības normatīvo aktu prasības un uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus.

14. Spēja vajadzības gadījumā sniegt pirmo palīdzību.

15. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

16. Spēja sazināties valsts valodā.

17. Spēja izprast pārtikas aprites normatīvajos aktos noteiktos jēdzienus un profesionālo terminoloģiju.

4.24.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Pārzināt pārtikas apriti reglamentējošos normatīvos aktos un uzņēmuma iekšējās kontroles sistēmas prasības.

2. Pārzināt kaušanai paredzēto dzīvnieku labturības prasības (dzīvnieku transportēšana, izkraušana, pirmskaušanas izturēšana, apdullināšanas metodes, atasiņošana), kā arī higiēnas prasības dzīvnieku apstrādē un pārtikā neizmantojamo dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanā.

3. Identificēt dzīvnieku sugas.

4. Racionāli organizēt dzīvnieku kaušanas darba vietu.

5. Sagatavot un lietot iekārtas, instrumentus un aprīkojumu atbilstoši to funkcijām.

6. Profesionāli veikt dzīvnieku kaušanu un apstrādi, ievērojot higiēnas prasības.

7. Saskatīt un novērst dzīvnieku kaušanas un apstrādes procesā radušās neatbilstības, analizēt to cēloņus un vajadzības gadījumā informēt tiešo vadītāju.
8. Pārzināt gaļas un subproduktu atdzesēšanas un uzglabāšanas režīmus.
9. Nodrošināt atbilstošu dzīvnieku kaušanas iekārtu ekspluatāciju, mazgāšanu un dezinficēšanu.
10. Lietot atbilstošus tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.
11. Veicot dzīvnieku kaušanu un apstrādi, nepakļaut riskam sevi un citas personas.
12. Sadarboties ar tiešo darba vadītāju un uz klausīt viņa norādījumus.
13. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
14. Uztvert, izvērtēt un izmantot darba kvalifikācijas pilnveides procesā iegūto informāciju.
15. Izmantot informācijas tehnoloģijas savas darbības veikšanā.
16. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
17. Novērtēt un lietot individuālos darba aizsardzības līdzekļus un darba apģērbu.
18. Ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
19. Ievērot drošības zīmes un reaģēt uz drošības signāliem.
20. Rīkoties ugunsgrēka, elektrotraumu un citu avārijas situāciju gadījumos.
21. Sniegt pirmo palīdzību.
22. Veikt darba pienākumus atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, nekaitējot videi.
23. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
24. Pārvaldīt valsts valodu.

25. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā.

4.24.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. lēmums par gaļas derīgumu pārtikā (veselības marķējums);
- 1.2. atļauja dzīvnieku kaušanas sākšanai;
- 1.3. saskarsmes pamatprincipi;
- 1.4. pārtikas apriti reglamentējošie pamata normatīvie akti.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. dzīvnieku novērtēšanas pamatprincipi;
- 2.2. prasības attiecībā uz materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku;
- 2.3. paškontroles sistēmas pamatprincipi pārtikas uzņēmumā;
- 2.4. vispārējās higiēnas prasības dzīvnieku kaušanas uzņēmumā;
- 2.5. informācija par tālākizglītības iespējām;
- 2.6. profesionālie termini valsts valodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. kaušanai paredzēto dzīvnieku aizsardzības prasības;
- 3.2. dzīvnieku anatomiskā uzbūve;
- 3.3. labas ražošanas prakse;
- 3.4. labas higiēnas prakse;
- 3.5. tehnoloģisko iekārtu, instrumentu un aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi.
- 3.6. dzīvnieku kaušanas un apstrādes atbilstība tehnoloģiskajai instrukcijai;
- 3.7. plūsmas princips dzīvnieku kaušanā;
- 3.8. tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas pamatprincipi;
- 3.9. informācijas tehnoloģijas;
- 3.10. darba tiesiskās attiecības;
- 3.11. darba aizsardzība (elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumi, individuālie darba aizsardzības līdzekļi);
- 3.12. vides aizsardzība;
- 3.13. pirmās palīdzības sniegšana;
- 3.14. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.15. valsts valoda.

4.25. Šuvēja profesijas standarts

4.25.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – šuvējs.
2. Profesijas kods – 7531 01.

4.25.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– šuvējs atbilstošā kvalitātē un termiņā veic šūtā izstrādājuma (turpmāk – izstrādājums) pilnu darba procesu vai atsevišķus tā posmus, ievērojot dotos tehniskos noteikumus.
Šuvējs var strādāt masveida šūšanas ražošanas uzņēmumos vai kā pašnodarbināta persona.

4.25.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja sagatavot darbavietu atbilstoši dotajam uzdevumam, izvēloties piemērotus palīgmateriālus, instrumentus, iekārtas un to palīgierīces.
2. Spēja izvēlēties tehnoloģiskajiem norādījumiem atbilstošu mezglu apstrādi.
3. Spēja izvēlēties tehnoloģiskajiem norādījumiem atbilstošus palīgmateriālus un furnitūru izstrādājuma izgatavošanai.
4. Spēja komplektēt detaļas atbilstoši atzīmēm uz piegrieztajām detaļām.
5. Spēja pārbaudīt piegriezto detaļu atbilstību izgatavojamam mezglam, ņemot vērā pieļaujamās nobīdes piegriezumos.
6. Spēja piegriezt atsevišķas detaļas vai elementus, ņemot vērā tehnoloģiskos noteikumus, izmantojot dotos lekālus vai piegrieztnes un atbilstošus instrumentus.
7. Spēja novērtēt šūšanas iekārtu vizuālo un tehnisko atbilstību iekārtu tehniskās dokumentācijas prasībām.

8. Spēja veikt šūšanas iekārtu tehnisko apkopi atbilstoši iekārtu lietošanas un tehniskās dokumentācijas prasībām.

9. Spēja kvalitatīvi sašūt izstrādājumus, patstāvīgi izvēloties atbilstošās iekārtas un instrumentus.

10. Spēja sagatavot izstrādājumus laikošanai, lietojot atbilstošas iekārtas, palīgmateriālus un instrumentus.

11. Spēja regulēt iekārtas atbilstoši paredzētajiem šūšanas un higrotermiskās apstrādes parametriem.

12. Spēja veikt nepieciešamo izstrādājumu detaļu apstrādi un dublēšanu ar palīgmateriāliem pirms mezglu šūšanas.

13. Spēja izgatavot izstrādājumus, ievērojot šūšanas secību un dotos tehnoloģiskos norādījumus.

14. Spēja novērst sīku defektu šūšanas un higrotermisko iekārtu darbībā, ievērojot iekārtu tehniskās dokumentācijas prasības.

15. Spēja izvēlēties un veikt izstrādājumu materiālam atbilstošas starpoperācijas un gala higrotermisko apstrādi.

16. Spēja labot izstrādājumu, novērtējot defekta veidu, izvēloties piemērotākos materiālus un apstrādi tā novēršanai.

17. Spēja sadarboties ar darba vadītāju un kolēģiem aktuālu jautājumu risināšanā.

18. Spēja organizēt darbu saskaņā ar termiņiem, resursiem, kvalitātes prasībām, izrādot patstāvību un ieinteresētību resursu taupībā.

19. Spēja aizpildīt iekšējo dokumentāciju atbilstoši konkrētās darbības reglamentējošai dokumentācijai.

20. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai.

21. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

22. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

23. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.
24. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.
25. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
26. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju.
27. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.25.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Saprast doto uzdevumu pēc tehniskā zīmējuma, tehnoloģiskās kartes vai paraugmodeļa.
2. Novērtēt piegriezto izstrādājumu atbilstību tehnoloģiskajiem norādījumiem.
3. Izvēlēties veicamajam darbam atbilstošas iekārtas, to palīgierīces un instrumentus.
4. Saprast atzīmju nozīmi uz piegrieztajām izstrādājuma detaļām.
5. Komplektēt (kombinēt) izstrādājumu detaļas.
6. Noteikt izstrādājumu detaļu atbilstību izgatavojamam mezglam.
7. Lietot tehnoloģiskajiem norādījumiem atbilstošus palīgmateriālus un furnitūru.
8. Veikt šūšanas un higrotermisko iekārtu vizuālo un tehnisko pārbaudi pirms darba sākšanas.
9. Veikt šūšanas iekārtu tehnisko apkopi.
10. Sagatavot piegriezto izstrādājumu laikošanai.
11. Veikt iekārtu tehnoloģiskās regulēšanas atbilstoši paredzētajiem šūšanas un higrotermiskās apstrādes parametriem.
12. Piegriezt atsevišķus detaļu elementus un palīgmateriālus, lietojot lekālus vai piegrieztnes.

13. Apstrādāt izstrādājumu detaļas pirms mezglu šūšanas.
14. Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.
15. Šūt izstrādājumus.
16. Novērst sīkos defektus šūšanas iekārtu darbībā.
17. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību un kontroli par sava darba rezultātu.
18. Izvēlēties izstrādājumu materiāliem atbilstošu termisko apstrādi.
19. Veikt izstrādājumu materiālam atbilstošas starpoperācijas un gala higrotermisko apstrādi.
20. Atpazīt izstrādājumu konstruktīvās detaļas un konstruktīvos elementus.
21. Izvērtēt izstrādājumu defektus.
22. Izvēlēties izstrādājumu labošanai nepieciešamos materiālus un apstrādes veidu.
23. Labot izstrādājumus.
24. Sadarboties ar darba vadītāju un kolēģiem.
25. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.
26. Aizpildīt iekšējo dokumentāciju atbilstoši konkrētās darbības reglamentējošai dokumentācijai.
27. Uzturēt tīru un sakoptu savu darba vietu, sākot un beidzot darbu.
28. Iekārtot darba vietu atbilstoši veicamajam uzdevumam, izvietot dažādas palīgierīces un instrumentus ērti sasniedzamā vietā.
29. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.
30. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
31. Pārvaldīt valsts valodu.

32. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
33. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
34. Sniegt pirmo palīdzību.
35. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.25.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. komercdarbības pamati;
- 1.2. izstrādājumu konstruēšana;
- 1.3. izstrādājumu dekorēšanas tehnikas.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. šūšanas iekārtas;
- 2.2. higrotermiskās iekārtas;
- 2.3. izstrādājumu tehnoloģiskās kartes;
- 2.4. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. izstrādājumu izgatavošanas tehnoloģija;
- 3.2. izstrādājumu sagatavošana laikošanai;
- 3.3. izstrādājumu izgatavošanas materiāli un to īpašības;
- 3.4. tekstilnozarē lietojamās furnitūras un to veidi;
- 3.5. tehnoloģiskie norādījumi šūšanā;
- 3.6. izstrādājumu labošana;
- 3.7. šūšanas iekārtu regulācija;
- 3.8. šūšanas iekārtu tehniskā apkope;
- 3.9. higrotermiskā apstrāde;
- 3.10. valsts valoda;
- 3.11. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.12. vides aizsardzība;
- 3.13. darba aizsardzība;
- 3.14. darba tiesiskās attiecības;
- 3.15. darbavietas ergonomika;
- 3.16. pirmā palīdzība;
- 3.17. profesionālās un vispārējās ētikas principi;

3.18. tehniskā dokumentācija un dokumentu noformēšanas pamati.

4.26. Drēbnieka profesijas standarts

4.26.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – drēbnieks.
2. Profesijas kods – 7531 03.

4.26.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– drēbnieks konstruē pamatpiegrieznes, modelē, piegriež un izgatavo šūto izstrādājumu (turpmāk – izstrādājums) saskaņā ar klienta vēlmēm, izmantojot atbilstošas iekārtas, instrumentus, materiālus un tehnoloģiskos paņēmienus, strādājot komandā vai individuāli.

Drēbnieks var strādāt tekstilrūpniecības nozares uzņēmumos, kas ražo izstrādājumus vai izpilda individuālus pasūtījumus, vai kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.26.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja veidot pozitīvu saskarsmi ar klientu.
2. Spēja sadarboties ar klientu šūtā izstrādājuma izgatavošanā, ievērojot viņa vēlmes un auguma individuālās īpatnības.
3. Spēja veikt aprēķinus un konstruēt dažādu izstrādājumu pamatpiegrieznes, lietojot atbilstošas konstruēšanas metodes un atbilstošus instrumentus.
4. Spēja modelēt piegrieztnes, izmantojot nepieciešamos instrumentus.
5. Spēja piegriezt izstrādājumu, ievērojot materiāla virzienu un rakstu.
6. Spēja sagatavot darbavietu atbilstoši dotajam uzdevumam, izvēloties attiecīgus palīgmateriālus, instrumentus, šūšanas iekārtas un to palīgierīces.

7. Spēja sagatavot izstrādājumus pielaišanai, pielaikot tos un veikt nepieciešamās korekcijas.

8. Spēja patstāvīgi izvēlēties izstrādājumu izgatavošanas secību, tehnoloģiju un kvalitatīvi sašūt izstrādājumus, izmantojot atbilstošās iekārtas un instrumentus.

9. Spēja novērst sīku defektu šūšanas un higrotermisko iekārtu darbībā, ievērojot iekārtu tehniskās dokumentācijas prasības.

10. Spēja veikt izstrādājumu izgatavošanas starpoperācijas un beigu higrotermisko apstrādi, izmantojot atbilstošas palīgierīces.

11. Spēja veikt šūšanas iekārtu tehnisko apkopi.

12. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai.

13. Spēja pieņemt pasūtījumus un noformēt dokumentus atbilstoši šīs darbības reglamentējošai dokumentācijai.

14. Spēja sadarboties ar citu profesiju pārstāvjiem un uzņēmumiem aktuālu jautājumu risināšanā.

15. Spēja lietot informācijas meklēšanas un atlases līdzekļus.

16. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

17. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

18. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

19. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

20. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju.

21. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

22. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.26.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Konstruēt pamatpiegrieztni.
2. Modelēt piegrieztni atbilstoši izvēlētajam modelim.
3. Veidot piegrieztni vai lekālu izklājumus.
4. Veikt auguma mērījumus, izmantojot atbilstošus mērinstrumentus.
5. Piegriezt izstrādājumu atbilstoši tehnoloģiskajiem noteikumiem.
6. Laikot un veikt izmaiņas pēc laikošanas.
7. Lietot atbilstošus materiālus un iekārtas izstrādājuma higrotermiskai apstrādei.
8. Izvēlēties veicamajam darbam atbilstošas šūšanas iekārtas un palīgierīces.
9. Kvalitatīvi sašūt izstrādājumu atbilstoši tehnoloģiskai secībai.
10. Veikt starpperāciju un gatavā izstrādājuma higrotermisko apstrādi.
11. Kontrolēt un novērtēt sava darba kvalitāti.
12. Veikt iekārtu tehnoloģiskās regulēšanas atbilstoši paredzētajiem šūšanas un higrotermiskās apstrādes parametriem.
13. Novērst sīku defektu šūšanas un higrotermisko iekārtu darbībā.
14. Noteikt materiāla īpašības un atbilstību izvēlētajam izstrādājumam.
15. Lietot auduma dekorēšanas tehnikas.
16. Sadarboties ar vadītāju un kolēģiem, veidot pozitīvu saskarsmi ar klientu.
17. Elastīgi risināt problēmsituācijas.
18. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.
19. Lietot informācijas tehnoloģijas savas profesionālās darbības veikšanai.

20. Atbildēt par darba rezultātiem, racionāla darba laika un resursu izmantošanu.

21. Iekārtot darba vietu atbilstoši veicamajam uzdevumam.

22. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.

23. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

24. Pārvaldīt valsts valodu.

25. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

26. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

27. Sniegt pirmo palīdzību.

28. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.26.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. jaunākās šūšanas iekārtas un tekstilmateriāli;
- 1.2. jaunumi izstrādājumu izgatavošanas industrijā.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. komercdarbības pamati;
- 2.2. mezglu tehnoloģiskās kartes;
- 2.3. modes tendenču informācijas avoti;
- 2.4. auguma figūru tipi;
- 2.5. izstrādājuma tehniskā zīmējuma zīmēšana;
- 2.6. piegriešanas iekārtas un to palīgierīces;
- 2.7. šūšanas iekārtas un to palīgierīces;
- 2.8. higrotermiskās iekārtas un to palīgierīces;
- 2.9. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. pozitīvas saskarsmes veidošana;
- 3.2. informācijas tehnoloģijas;
- 3.3. šūšanas materiāli un to īpašības;

- 3.4. šūšanas furnitūra un tās veidi;
- 3.5. izstrādājuma pamatkonstrukciju konstruēšana;
- 3.6. piegrieztnes modelēšana;
- 3.7. šūšanas iekārtu apkope;
- 3.8. šūšanas iekārtu regulācija;
- 3.9. izstrādājumu izgatavošanas tehnoloģija;
- 3.10. higrotermiskā apstrāde;
- 3.11. izstrādājumu labošana;
- 3.12. izstrādājumu dekorēšanas tehnikas;
- 3.13. valsts valoda;
- 3.14. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.15. vides aizsardzība;
- 3.16. darba aizsardzība;
- 3.17. darba tiesiskās attiecības;
- 3.18. pirmā palīdzība;
- 3.19. darba vietas ergonomika;
- 3.20. profesionālās un vispārējās ētikas principi;
- 3.21. lietvedība.

4.27. Biotehnoloģisko procesu operatora profesijas standarts

4.27.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – biotehnoloģisko procesu operators.
2. Profesijas kods – 8131 19.

4.27.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– biotehnoloģisko procesu operators patstāvīgi veic biotehnoloģiskos ražošanas procesus vai to daļu, izmantojot tam paredzētās iekārtas atbilstoši ražošanas dokumentācijai.

Biotehnoloģisko procesu operators strādā ķīmijas, bioķīmijas, farmācijas, kosmētikas vai parfimērijas nozares uzņēmumā.

4.27.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja veikt biotehnoloģisko ražošanas iekārtu, palīgiekārtu, tehnoloģisko komunikāciju vizuālo un tehnisko novērtējumu atbilstoši

eksploatācijas dokumentācijai un marķējumam, izmantojot atbilstošus mērinstrumentus un mēriekārtas.

2. Spēja nodrošināt biotehnoloģisko ražošanas iekārtu un tehnoloģisko komunikāciju savienošanu atbilstoši tehnoloģiskajai shēmai.

3. Spēja nodrošināt biotehnoloģisko ražošanas procesu, izmantojot mehāniskās un automātiskās procesa vadības iekārtas atbilstoši reglamentējošai dokumentācijai.

4. Spēja svērt un mērīt fermentācijas izejmateriālus, izmantojot atbilstošas svēršanas un mērīšanas palīgiekārtas.

5. Spēja sagatavot barotni, lietot sterilizācijas iekārtas.

6. Spēja sagatavot reaģentus un izvēlēties piemērotākos materiālus biotehnoloģiskajam ražošanas procesam.

7. Spēja veikt biotehnoloģisko ražošanas procesu atbilstoši darba uzdevumam un saskaņā ar tehnoloģisko dokumentāciju, noteikt novirzes iekārtu darbībā un tehnoloģiskajā procesā.

8. Spēja veikt barotnes iekraušanu, sējmateriāla ievadīšanu reaktorā un materiālu ievadi tehnoloģiskā procesa laikā, lietojot aseptiskos darba paņēmienus.

9. Spēja aseptiski noņemt paraugus produkta un biotehnoloģiskā ražošanas procesa kontrolei.

10. Spēja veikt biotehnoloģiskā ražošanas procesa gala produktu uzglabāšanu reaktorā, izkraušanu vai aizvadīšanu uz tālāko apstrādi, izmantojot biotehnoloģiskās ražošanas iekārtas.

11. Spēja veikt biomasas atdalīšanu ar atbilstošiem paņēmieniem, izmantojot nepieciešamās iekārtas, gatavā produkta izdalīšanas un attīrīšanas procesus.

12. Spēja veikt biotehnoloģiskā ražošanas procesa gala produkta apstrādi, izmantojot biotehnoloģiskās ražošanas iekārtas.

13. Spēja veikt biotehnoloģiskā ražošanas procesa gala produkta fasēšanu, iepakojšanu un marķēšanu, izmantojot atbilstošās iekārtas un ierīces.

14. Spēja veikt iekārtu, palīgiekārtu un tehnoloģisko komunikāciju atvienošanu, tīrīšanu, sterilizāciju un dekontamināciju, izmantojot rūpnieciskas mazgāšanas un sterilizācijas iekārtas, dezinficējošos līdzekļus.

15. Spēja pielietot bioloģiskās izcelsmes atkritumu (t.sk. bīstamo) apstrādes un nodošanas principus, veikt biotehnoloģiskā ražošanas procesa atlikumu sagatavošanu tālākai pārstrādei un utilizācijai.

16. Spēja aizpildīt biotehnoloģiskā ražošanas procesa dokumentāciju.

17. Spēja strādāt, ievērojot normatīvo aktu prasības un saskaņā ar reglamentējošo dokumentāciju, tai skaitā pielietojot labas ražošanas prakses principus.

18. Spēja ievērot personāla, telpu un iekārtu higiēnas prasības, lietojot kolektīvos un individuālos higiēnas līdzekļus, atbilstošus tīrīšanas un dezinfekcijas līdzekļus un iekārtas.

19. Spēja izprast un ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, strādājot ar iekārtām, mikroorganismu kultūrām un ķīmiskajām vielām, veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai, izmantojot atbilstošus kolektīvos un individuālos aizsardzības līdzekļus.

20. Spēja izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

21. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

22. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

23. Spēja organizēt savu darbu atbilstoši pieejamajiem resursiem, ievērojot noteiktos termiņus un kvalitātes prasības, kā arī izrādīt ieinteresētību resursu taupīšanā.

24. Spēja sadarboties ar darba vadītāju un kolēģiem, lietojot pozitīvas saskarsmes prasmes un ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

25. Spēja pašizglītoties un pilnveidot profesionālās kompetences.

26. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

27. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

28. Spēja lietot informācijas tehnoloģijas.

29. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.27.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Novērtēt biotehnoloģisko ražošanas iekārtu, palīgiekārtu un tehnoloģisko komunikāciju tehnisko stāvokli.

2. Lasīt tehnoloģisko shēmu.

3. Veikt biotehnoloģisko ražošanas iekārtu un tehnoloģisko komunikāciju savienošanu un atvienošanu.

4. Lietot mehāniskās, automātiskās un attālinātās procesa vadības iekārtas un datorizētās reģistrācijas sistēmas.

5. Strādāt ar dozēšanas iekārtām, spiedieniekārtām un elektroiekārtām.

6. Veikt mērīšanas sensoru kalibrēšanu.

7. Svērt un mērīt fermentācijas izejmateriālus.

8. Sagatavot barotni un veikt tās sterilizāciju.

9. Sagatavot sējmateriālu un citus biotehnoloģiskajam ražošanas procesam nepieciešamos reaģentus un materiālus.

10. Pielietot biotehnoloģijas paņēmienus un veikt biotehnoloģisko ražošanas procesu atbilstoši reglamentējošajai dokumentācijai.

11. Nodrošināt biotehnoloģisko režīmu saskaņā ar tehnoloģisko dokumentāciju.

12. Konstatēt neatbilstības biotehnoloģisko ražošanas iekārtu darbībā un tehnoloģiskajos savienojumos.

13. Reģistrēt novirzes no tehnoloģiskā režīma un ziņot par tām.

14. Aseptiski noņemt paraugus kvalitātes kontrolei un marķēt tos.

15. Veikt biomasas atdalīšanas procesu, izmantojot atbilstošas iekārtas.

16. Veikt gatavā produkta izdalīšanas un attīrīšanas procesus.
17. Veikt biotehnoloģiskā ražošanas procesa gala produkta apstrādi (koncentrēšanu, žāvēšanu, granulēšanu).
18. Fasēt, iepakot un marķēt biotehnoloģiskā ražošanas procesa gala produktu.
19. Pielietot bioloģiskas izcelsmes atkritumu (t.sk. bīstamo) apstrādes un nodošanas principus.
20. Aizpildīt biotehnoloģiskā ražošanas procesa dokumentāciju.
21. Pielietot labas ražošanas prakses principus.
22. Lasīt un izprast nozares normatīvos aktus, standartus un citu reglamentējošo dokumentāciju.
23. Racionāli izmantot uzņēmuma resursus.
24. Veikt biotehnoloģisko ražošanas iekārtu, palīgiekārtu un tehnoloģisko komunikāciju tīrīšanu, dekontamināciju un sterilizāciju atbilstoši darba uzdevumam.
25. Sagatavot mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.
26. Ievērot aseptiskus darba paņēmienus un higiēnas prasības.
27. Ievērot uzņēmuma darba kārtības noteikumus.
28. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.
29. Rīkoties pirmsavārijas un avārijas situācijās.
30. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
31. Sniegt pirmo palīdzību.
32. Veikt darbu noteiktajā laikā un termiņā, ievērojot kvalitātes prasības.
33. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
34. Strādāt individuāli un komandā, izvairīties no konfliktsituācijām.

35. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.
36. Pašizglītoties un pilnveidot profesionālās kompetences.
37. Pārvaldīt valsts valodu.
38. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
39. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
40. Lietot informācijas tehnoloģijas.
41. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.27.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. normatīvie akti, standarti un cita nozares reglamentējošā dokumentācija;

1.2. procesu validācijas un iekārtu kvalificēšanas principi.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

2.1. ķīmijas pamati;

2.2. mikrobioloģijas pamati;

2.3. tehnoloģiskās shēmas, to veidi un apzīmējumi;

2.4. biotehnoloģisko procesu substrāti;

2.5. atkritumu klasifikācija un to apsaimniekošanas veidi;

2.6. elektroiekārtas;

2.7. spiediena iekārtas un to darbība;

2.8. ražošanas telpu klasifikācija;

2.9. kvalitātes nodrošināšanas pamati;

2.10. labas ražošanas prakse;

2.11. darba vides riski;

2.12. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. ķīmisko vielu klasifikācija un marķējums;

3.2. biotehnoloģijas pamati;

3.3. biotehnoloģiskās ražošanas procesi;

3.4. biotehnoloģiskās ražošanas iekārtu un palīgiekārtu veidi, uzbūve un darbības pamatprincipi;

3.5. biomasas atdalīšanas paņēmieni, iekārtas, to veidi, uzbūve un darbības pamatprincipi;

3.6. biomasas inaktivācijas paņēmieni;

3.7. biosintēzes produktu izdalīšanas un attīrīšanas tehnoloģija un iekārtas;

3.8. tehnoloģisko komunikāciju veidi, uzbūve un darbības pamatprincipi;

3.9. tehnoloģisko komunikāciju savienojumu veidi un darbības principi;

3.10. automātiskā procesa vadības iekārtas un attālinātā procesa vadība;

3.11. metroloģija, mērierīces un mērinstrumenti;

3.12. paraugu ņemšanas metodes, marķēšanas un uzglabāšanas pamatprincipi;

3.13. fasēšanas veidi, iekārtas un materiāli;

3.14. dekontaminācijas procesa veidi;

3.15. aseptiskie darba paņēmieni un higiēnas prasības;

3.16. dezinficējošie līdzekļi un to veidi;

3.17. rūpnieciskās mazgāšanas principi un iekārtas;

3.18. sterilizācijas procesi, veidi un iekārtas;

3.19. telpu tīrīšanas un dezinfekcijas iekārtas, to veidi un pielietojums;

3.20. saskarsmes psiholoģija;

3.21. darba aizsardzība (kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi, darbavietas ergonomika, ugunsdrošība, elektrodrošības noteikumi, rīcība pirmsavārijas un avārijas situācijās, pirmā palīdzība);

3.22. vides aizsardzības pamatprincipi un normatīvo aktu prasības;

3.23. valsts valoda;

3.24. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;

3.25. informācijas tehnoloģijas;

3.26. darba tiesiskās attiecības;

3.27. profesionālās un vispārējās ētikas principi.

4.28. Ķīmiskās produkcijas ražošanas operatora profesijas standarts

4.28.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – ķīmiskās produkcijas ražošanas operators.

2. Profesijas kods – 8131 20.

4.28.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– ķīmiskās produkcijas ražošanas operators veic ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģisko procesu vai tā daļu atbilstoši ražošanas dokumentācijai tam paredzētajās iekārtās ar mērķi iegūt kvalitātes prasībām atbilstošu ķīmisko produkciju, ievērojot darba un vides aizsardzības, kā arī uzņēmuma kvalitātes sistēmu normatīvo aktu prasības.

Ķīmiskās produkcijas ražošanas operators strādā ķīmijas, bioķīmijas, farmācijas, kosmētikas un parfimērijas nozares uzņēmumā.

4.28.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja patstāvīgi sagatavot darba vietu ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģiskajam procesam saskaņā ar reglamentējošiem dokumentiem, ievērojot darba drošības un higiēnas prasības.

2. Spēja izvērtēt tehnoloģisko komunikāciju atbilstību noteiktam ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģiskajam procesam.

3. Spēja izvērtēt iekārtu un ierīču tehnisko stāvokli un sagatavot tās darbam.

4. Spēja izmantot iekārtas ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģisko procesu veikšanai, ievērojot to drošas ekspluatācijas prasības.

5. Spēja noteikt ķīmisko izejvielu un materiālu kvalitāti, nosvērt, nomērīt nepieciešamo daudzumu un veikt iekraušanu tilpnēs atbilstoši reglamentējošai dokumentācijai, ievērojot darba un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

6. Spēja patstāvīgi veikt ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģisko procesu, uzturot un kontrolējot tā tehnoloģiskos parametrus.

7. Spēja lasīt reglamentējošo dokumentāciju un dokumentēt tehnoloģisko procesu, izmantojot labas ražošanas prakses un ķīmijas tehnoloģijas zināšanas.

8. Spēja patstāvīgi veikt produkta paraugu noņemšanu un sagatavošanu kvalitātes kontrolei.

9. Spēja sagatavot iepakojšanas materiālus, iepakot un marķēt gala produktu, lietojot atbilstošus kolektīvos un individuālos aizsardzības līdzekļus.

10. Spēja veikt stingrai uzskaiti pakļauto vielu reģistrāciju atbilstoši reglamentējošiem dokumentiem.

11. Spēja izprast labas ražošanas prakses principus, ievērot tos standartu operāciju procedūrās.

12. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai, izmantojot atbilstošus kolektīvos un individuālos aizsardzības līdzekļus.

13. Spēja rīkoties pirmsavārijas un avārijas situācijās.

14. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

15. Spēja izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

16. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.

17. Spēja sadarboties ar darba vadītāju un kolēģiem, pielietojot pozitīvas saskarsmes prasmes, un ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

18. Spēja pašizglītoties un patstāvīgi pilnveidot profesionālās kompetences.

19. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

20. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

21. Spēja lietot informācijas tehnoloģijas.

22. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.28.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Sagatavot telpas, iekārtas, ierīces, komunikācijas, materiālus un izejvielas ražošanas procesam.

2. Novērtēt tehnoloģisko iekārtu, ierīču un komunikāciju tehnisko stāvokli.

3. Novērtēt izejvielu un materiālu kvalitātes piemērotību noteiktam ražošanas procesam.

4. Lietot svēršanas un mērīšanas ierīces.
5. Veikt ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģisko procesu atbilstoši reglamentējošajai dokumentācijai.
6. Pielietot ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģiskos paņēmienus.
7. Eksploatēt iekārtas atbilstoši noteiktam ražošanas procesam.
8. Lietot iekārtu ekspluatācijas dokumentāciju.
9. Lasīt un izprast nozares normatīvos aktus, standartus un citu reglamentējošo dokumentāciju.
10. Precīzi dokumentēt ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģisko procesu.
11. Dokumentēt ražošanas procesa atkāpes un novirzes.
12. Izvērtēt informāciju par ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģisko procesu.
13. Informēt darba vadītāju par ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģiskā procesa norisi.
14. Uzturēt, kontrolēt un dokumentēt tehnoloģiskos parametrus.
15. Sagatavot produkta paraugus kvalitātes kontrolei.
16. Sagatavot iepakšanas materiālus.
17. Novērtēt iepakšanas materiālu kvalitāti.
18. Iepakot un marķēt gala produktu.
19. Lasīt tehnoloģisko komunikāciju marķējumus.
20. Veikt stingrai uzskaitēi pakļauto vielu reģistrāciju.
21. Racionāli izmantot resursus.
22. Pielietot labas ražošanas prakses principus.
23. Strādāt klasificētajās telpās.

24. Strādāt ar sevišķi kaitīgām vielām.
25. Lasīt vielas un materiāla drošības datu lapas.
26. Uzturēt tīru un sakoptu darba vidi.
27. Ievērot telpu un iekārtu higiēnas prasības.
28. Tīrīt iekārtas un ierīces.
29. Ievērot personāla higiēnas prasības.
30. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.
31. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.
32. Rīkoties pirmsavārijas un avārijas situācijās.
33. Sniegt pirmo palīdzību.
34. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
35. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
36. Veikt darbu noteiktajā laikā un termiņā.
37. Strādāt individuāli un komandā.
38. Sadarboties ar darba vadītāju un kolēģiem.
39. Patstāvīgi pilnveidot savas profesionālās prasmes, iegūt un analizēt jaunu profesionālo informāciju.
40. Ievērot uzņēmuma kvalitātes sistēmu prasības.
41. Pārvaldīt valsts valodu.
42. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
43. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
44. Lietot informācijas tehnoloģijas.

45. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.28.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. aktuālās tehnoloģijas ķīmijas nozarē;
- 1.2. metroloģija;
- 1.3. elektroiekārtas;
- 1.4. labas ražošanas prakses un kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipi;
- 1.5. nozares reglamentējošie dokumenti;
- 1.6. normatīvie akti vides aizsardzības jomā;
- 1.7. tīrīšanas metodes un iekārtu tīrības kritēriji;
- 1.8. vielu un materiālu uzglabāšanas principi un apstākļi.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. ķīmijas tehnoloģija;
- 2.2. ķīmisko vielu klasifikācija un marķējumi;
- 2.3. ķīmisko vielu un materiālu īpašības;
- 2.4. stingrai uzskaitē pakļautās ķīmiskās vielas;
- 2.5. izejvielu un materiālu īpašības, veidi, klases;
- 2.6. izejvielu un materiālu kvalitātes prasības;
- 2.7. ķīmisko vielu un ķīmisko produktu iepakojšanas materiālu tehniskās specifikācijas;
- 2.8. ķīmisko vielu un ķīmisko produktu iepakojšanas principi;
- 2.9. marķēšanas veidi un principi;
- 2.10. iekārtu piesārņojuma veidi;
- 2.11. atkritumu apsaimniekošanas pamatprincipi;
- 2.12. darba vides riski;
- 2.13. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. tehnoloģiskie procesi un to dokumentācija;
- 3.2. tehnoloģiskās komunikācijas, to veidi, pielietošana un darbības principi;
- 3.3. tehnoloģisko komunikāciju marķējumi;
- 3.4. ķīmiskās produkcijas ražošanas iekārtas;
- 3.5. spiediena iekārtas;
- 3.6. materiāli un palīgierīces ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģisko procesu veikšanai;

3.7. mērierīces un mērinstrumenti ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģisko procesu kontrolei un vadībai;

3.8. ķīmisko vielu un ķīmisko produktu marķēšanas, iepakojšanas iekārtas un ierīces;

3.9. ķīmisko vielu un ķīmisko produktu paraugu ņemšanas, marķēšanas, uzglabāšanas pamatprincipi;

3.10. ķīmiskās produkcijas ražošanas tehnoloģisko procesu dokumentu aizpildīšanas principi;

3.11. drošības datu lapas;

3.12. saskarsmes psiholoģija;

3.13. higiēnas prasības;

3.14. valsts valoda;

3.15. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;

3.16. darba aizsardzība (drošības zīmes, kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi, rīcība pirmsavārijas un avārijas situācijās, pirmā palīdzība);

3.17. vides aizsardzība;

3.18. profesionālās un vispārējās ētikas principi;

3.19. informācijas tehnoloģijas;

3.20. darba tiesiskās attiecības.

4.29. Mazumtirdzniecības veikala pārdevēja profesijas standarts

4.29.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – mazumtirdzniecības veikala pārdevējs.

2. Profesijas kods – 5223 01.

4.29.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– mazumtirdzniecības veikala pārdevējs noformē pirkumus, sagatavo un uztur kārtībā tirdzniecības vietu, veic preču pasūtīšanu, pieņemšanu, uzskaiti, uzglabāšanu, uzticēto mazumtirdzniecības uzņēmuma materiālo vērtību kvalitātes un kvantitātes kontroli, ievērojot vides, darba aizsardzības, sanitārās, higiēnas prasības, kā arī tirdzniecības iekārtu un inventāra ekspluatācijas noteikumus.

Mazumtirdzniecības pārdevējs strādā mazumtirdzniecības uzņēmumā struktūrvienībās, kas nodarbojas ar pircēju apkalpošanu.

4.29.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem sagatavot un uzturēt kārtībā savu darba vietu, tirdzniecības iekārtas un inventāru.
2. Spēja ievērot iekšējās kārtības noteikumus un personīgās higiēnas prasības.
3. Spēja veikt preču pieprasījuma analīzi, preču pasūtīšanu un pieņemšanu nepieciešamajā daudzumā un kvalitātē.
4. Spēja izvietot preces glabāšanai vai tirdzniecībai, ievērojot preču uzglabāšanas un tirdzniecības noteikumus.
5. Spēja lietot mērinstrumentus un iekārtas preču sagatavošanai tirdzniecībai.
6. Spēja izziņāt pircēju vēlmes un veidot dialogu, ņemot vērā pircēju psiholoģisko tipu dažādību.
7. Spēja ieteikt un demonstrēt preci, informēt par preces iegādes noteikumiem, izvērtējot pircēja vajadzības un ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
8. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.
9. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
10. Spēja sagatavot preci pārdošanai, pārdot un vajadzības gadījumā nodrošināt pārdotas preces piegādi.
11. Spēja patstāvīgi strādāt ar kases aparātu un naudas līdzekļiem.
12. Spēja veikt bezskaidras naudas norēķinus.
13. Spēja iesaiņot preci un, ja nepieciešams, nodrošināt dāvanu iesaiņošanu.
14. Spēja novērst vai risināt ārkārtas situācijas apkalpošanas procesā un, pamatojoties uz iekšējās kārtības noteikumiem, vadīt pircēju plūsmu.

15. Spēja paredzēt pircēju rīcību un, ja nepieciešams, izmantot apsardzes iekārtas.
16. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.
17. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
18. Spēja dokumentēt saimniecisko darbību atbilstoši grāmatvedības un dokumentu pārvaldības prasībām.
19. Spēja uzņemties atbildību par materiālajām vērtībām.
20. Spēja izmantot preču uzskaites datorprogrammas.
21. Spēja aizpildīt kases žurnālus un citus ar naudas norēķiniem saistītos dokumentus.
22. Spēja racionāli izmantot darba laiku.
23. Spēja darbu veikt patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
24. Spēja strādāt komandā un sadarboties ar kolēģiem, lietojot saskarsmes prasmes un ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
25. Spēja ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
26. Spēja izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

4.29.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Veikt tirdzniecības iekārtu un inventāra sagatavošanu darbam atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem.
2. Uzturēt kārtībā savu darba vietu, preces un tirdzniecības iekārtas.
3. Lietot tirdzniecības iekārtas un inventāru atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem.
4. Ievērot personīgās higiēnas prasības.

5. Ievērot iekšējās kārtības noteikumus.
6. Izvēlēties darba pienākumu veikšanai atbilstošu darba apģērbu.
7. Kontrolēt preču pieprasījumu un apriti.
8. Pārzināt uzņēmuma preču sortimentu.
9. Noformēt un veikt preču pasūtījumu.
10. Pārzināt preču pavaddokumentus.
11. Noteikt preču kvalitāti.
12. Noteikt pieņemamo preču atbilstību pavaddokumentiem un pārvadāšanas noteikumiem.
13. Veikt preču sadali un novietošanu uzglabāšanas vietās.
14. Lietot mērinstrumentus un iekārtas preču sagatavošanai tirdzniecībai.
15. Izvietot preces tirdzniecības zālē.
16. Ievērot preču uzglabāšanas termiņus un glabāt preces atbilstoši kvalitātes saglabāšanas prasībām.
17. Veidot pozitīvu saskarsmi ar pircēju, nosakot pircēja psiholoģisko tipu.
18. Jautāt un aktīvi klausīties, veidot dialogu ar pircēju.
19. Konsultēt pircēju par preču izvēli, ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
20. Sniegt informāciju par preces īpašībām un, ja nepieciešams, demonstrēt tās.
21. Informēt pircēju par preču iegādes noteikumiem.
22. Rīkoties ar kases aparātu un naudas līdzekļiem.
23. Noformēt bezskaidras naudas norēķinus.
24. Noformēt pirkuma dokumentāciju.

25. Sagatavot preces pārdošanai.
26. Iesaiņot preci.
27. Noformēt dāvanu iesaiņojumu.
28. Ja nepieciešams, organizēt preču piegādi, sagatavojot atbilstošo dokumentāciju.
29. Organizēt pircēju plūsmu tirdzniecības zālē, novēršot rindu veidošanos.
30. Paredzēt un izprast pircēju rīcību.
31. Izmantot apsardzes iekārtas.
32. Lietot saskarsmes un komunikācijas prasmes.
33. Novērst un risināt konfliktus.
34. Ja nepieciešams, sniegt pirmo palīdzību.
35. Noformēt preču uzskaites dokumentus.
36. Piedalīties inventarizācijā.
37. Noformēt un lietot iekšējo preču aprites dokumentāciju.
38. Izmantot preču uzskaites datorprogrammas.
39. Aizpildīt kases žurnālus un citus ar naudas norēķiniem saistītos dokumentus.
40. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
41. Strādāt komandā un patstāvīgi, uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.
42. Pārvaldīt valsts valodu.
43. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
44. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

45. Ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.

46. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

4.29.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. tirgzinība;
- 1.2. informācijas meklēšanas un atlasē līdzekļi;
- 1.3. tirgus pētījumu metodes.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. profesionālā etiķete;
- 2.2. preču pieprasījuma analīzes un prognozēšanas metodes;
- 2.3. preču pasūtīšanas kārtība;
- 2.4. preču kategoriju vadīšana (pārdošanas veicināšana);
- 2.5. piegādes principi un noteikumi;
- 2.6. tirdzniecības zāles plānošanas principi;
- 2.7. mazumtirdzniecības jomu regulējošie normatīvie akti;
- 2.8. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. preču un tirdzniecības iekārtu kopšanai atbilstošu līdzekļu izvēle;
- 3.2. tirdzniecības iekārtu un inventāra ekspluatācijas noteikumi;
- 3.3. ģērbšanās stili;
- 3.4. sanitārās normas un higiēnas prasības;
- 3.5. lietvedība;
- 3.6. preču pieņemšanas kārtība;
- 3.7. preču uzglabāšanas noteikumi;
- 3.8. preču kvalitāte, derīguma termiņi, uzglabāšanas noteikumi;
- 3.9. preču saderība;
- 3.10. cilvēku psiholoģija;
- 3.11. preču demonstrēšana;
- 3.12. pirkšanas motivācija;
- 3.13. preču iegāde un ar to saistītie noteikumi;
- 3.14. kases aparāta lietošana;
- 3.15. naudas saņemšanas un izsniegšanas kārtība;
- 3.16. bezskaidras naudas norēķini;
- 3.17. mērinstrumenti un iekārtas preču sagatavošanai tirdzniecībai;

- 3.18. iesaiņojamie materiāli;
- 3.19. apkalpošanas standarti;
- 3.20. materiālo vērtību saglabāšana;
- 3.21. pretenziju veidi un risināšanas kārtība;
- 3.22. preču un materiālo vērtību uzskaitē;
- 3.23. lietišķie aprēķini;
- 3.24. preču un materiālu izsekojamība;
- 3.25. efektīva darba laika izmantošana;
- 3.26. pirmās palīdzības sniegšana;
- 3.27. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.28. informācijas tehnoloģijas;
- 3.29. valsts valoda;
- 3.30. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.31. darba aizsardzības un ugunsdrošības noteikumi;
- 3.32. vides aizsardzība;
- 3.33. darba tiesiskās attiecības.

4.30. Gāzmetinātāja (OAW) profesijas standarts

4.30.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – gāzmetinātājs (OAW).
2. Profesijas kods – 7212 01.

4.30.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– gāzmetinātājs (OAW – *Oxy Acetylene Welding*) veic manuālās metināšanas darbus, izmantojot skābekļa-deggāzes maisījumu; atbilstoši tehniskajiem noteikumiem izgatavo metālizstrādājumus un to konstrukcijas; veic montāžas, demontāžas un remonta darbus, izmantojot gāzmetināšanas iekārtas, materiālus un tehnoloģiskos paņēmienus.

Gāzmetinātājs (OAW) strādā metālapstrādes un mašīnbūves nozares un citos uzņēmumos, kuros tiek veikti gāzmetināšanas darbi, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.30.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja strādāt ar darba pienākumu izpildei nepieciešamo dokumentāciju un informāciju un pieņemt atbilstošus lēmumus.
2. Spēja izvēlēties uzdevuma veikšanai nepieciešamo darba aprīkojumu.
3. Spēja atbildīgi un atbilstoši veicamajam uzdevumam sagatavot detaļu virsmas un to malas metināšanai, izmantojot piemērotus darbarīkus un paņēmienus.
4. Spēja veikt pirmsmetināšanas detaļu izvietojumu un nostiprināšanu, izmantojot palīgierīces un kontrolmērierīces, un veidot pieķeršuves.
5. Spēja veikt pirmsmetināšanas uzsildīšanu, izmantojot gāzes liesmu, un izmantot atbilstošus mērinstrumentus.
6. Spēja samontēt un izvietot metināšanas iekārtu un iestatīt metināšanas režīmu.
7. Spēja izvēlēties metināšanas piedevu materiālu atbilstoši veicamajam uzdevumam.
8. Spēja izvēlēties šuvju metināšanas secību atkarībā no konstrukcijas un šuves sarežģītības.
9. Spēja metināt lokšņu konstrukciju kakta šuves un saduršuves atbilstoši standartos un citos saistošajos dokumentos noteiktajām prasībām.
10. Spēja metināt saduršuves caurulēm apakšējā telpiskajā pozīcijā.
11. Spēja veikt metināšanai radnieciskos procesus: uzkausēšanu un lodēšanu.
12. Spēja vizuāli novērtēt šuves atbilstību prasībām un, izmantojot mērinstrumentus un kontrolinstrumentus, novērtēt izveidotā savienojuma ģeometriju.
13. Spēja novērst metinātās šuves defektus.
14. Spēja lietot gāzmetinātāja aprīkojumu, darba apģērbu, individuālos aizsardzības līdzekļus un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām, strādājot paaugstinātas bīstamības apstākļos.

15. Spēja ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus, ja nepieciešams, atbilstoši rīkoties.

16. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

17. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

18. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

19. Spēja sekot līdzi tehnoloģiju jaunumiem metālu metināšanas jomā un paaugstināt profesionālo kvalifikāciju.

20. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

21. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

22. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.

23. Spēja sadarboties ar darba vadītāju, kolēģiem un klientiem.

4.30.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Lasīt tehnisko darba dokumentāciju.

2. Izprast metināšanas procesa specifikāciju (WPS – *Welding Process Specification*) un cita veida tehnoloģisko dokumentāciju.

3. Lietot veicamā uzdevuma izpildei nepieciešamo informāciju, pieņemt lēmumu un sniegt informāciju par tā izpildes gaitu, problēmām un to iespējamiem risinājumiem.

4. Izvēlēties aprīkojumu darba uzdevuma izpildei.

5. Sagatavot gāzmetināšanas iekārtu darbam un novērtēt metināšanas aprīkojuma tehnisko stāvokli.

6. Iestatīt gāzu spiedienus atbilstoši veicamajam darbam.

7. Izvēlēties metināšanas degļa uzgaļus un regulēt liesmu.

8. Izvēlēties virsmas tīrīšanas veidu un instrumentus.

9. Attīrīt metināmo virsmu.
10. Veikt darba uzdevuma izpildei nepieciešamo aizzīmēšanu atbilstoši darba rasējumam.
11. Griezt un slīpēt sagatavi atbilstoši darba rasējumam, izmantojot rokas elektroinstrumentus un stacionārās iekārtas.
12. Taisnot un locīt sagatavi atbilstoši darba rasējumam.
13. Izvēlēties un veikt pirmsmetināšanas detaļu salikšanu un nostiprināšanu.
14. Veikt detaļu pirmsmetināšanas uzsildīšanu.
15. Izvēlēties metināšanai nepieciešamos piedevu materiālus.
16. Izvēlēties šuvju metināšanas secību.
17. Metināt lokšņu konstrukciju kakta šuves un saduršuves atbilstoši standartos un citos saistošajos dokumentos noteiktajām prasībām.
18. Metināt saduršuves caurulēm apakšējā telpiskajā pozīcijā.
19. Uzkausēt materiālus atbilstoši darba uzdevumam.
20. Lodēt ar mīkstlodēm un cietlodēm.
21. Vizuāli novērtēt metinātas šuves.
22. Novērtēt izstrādājuma ģeometriju.
23. Labot metināšanas šuvju defektus.
24. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, novērtēt iekārtas un aprīkojuma atbilstību darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām un novērtēt, izvēlēties un lietot individuālos aizsardzības līdzekļus un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba uzdevumam.
25. Atpazīt darba vides riskus un veikt visus pasākumus, lai samazinātu to ietekmi.
26. Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.

27. Izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
28. Veikt darbu, nekaitējot savai un citu personu veselībai.
29. Sniegt pirmo palīdzību.
30. Pārvaldīt valsts valodu.
31. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.
32. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
33. Pilnveidot savu profesionālo kompetenci.
34. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
35. Darba uzdevuma ietvaros sadarboties ar citiem darbiniekiem, strādājot komandā un ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus un darba kārtības noteikumus.
36. Lietot saskarsmes un komunikācijas prasmes.

4.30.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. jaunākās metināšanas tehnoloģijas;
 - 1.2. komunikācijas pamati;
 - 1.3. lodēšanas paņēmieni;
 - 1.4. šuvju nesagraujošās kontroles metodes un aprīkojums;
 - 1.5. uzkausēšanas paņēmieni.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. metālu virsmas tīrīšana ar liesmu;
 - 2.2. metināšanas šuvju defektu cēloņi;
 - 2.3. detaļu ģeometrijas defektu labošana;
 - 2.4. detaļu aukstā un termiskā locīšana un taisnošana;
 - 2.5. detaļu malu sagatavošanas veidi, to priekšrocības un trūkumi;
 - 2.6. konstrukciju ģeometrijas defektu novēršana;
 - 2.7. metāli, to īpašības un termiskā apstrāde;
 - 2.8. pirmsmetināšanas uzsildīšanas metodes;

- 2.9. metālu virsmu ķīmiskā tīrīšana;
- 2.10. spriegumu un deformāciju ietekme uz ģeometriju;
- 2.11. metināšanas deformācijas un spriegumi;
- 2.12. metināšanas šuves un metināšanas darbu izpildes secība;
- 2.13. metināšanas tehnoloģiskā dokumentācija;
- 2.14. mērinstrumenti un kontrolinstrumenti;
- 2.15. elektrotehnikas pamati;
- 2.16. individuālo aizsardzības līdzekļu marķējums un izvēle;
- 2.17. darba drošības zīmes;
- 2.18. sanitāri higiēniskās prasības darba vietā;
- 2.19. metinātāja kompetences novērtējošie dokumenti;
- 2.20. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. gāzmetināšanas aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi;
- 3.2. speciālais aprīkojums darbam īpašos apstākļos;
- 3.3. metināšanas iekārtu un aprīkojuma uzbūve un ekspluatācijas noteikumi;
- 3.4. spiediena mērīšana un regulēšana;
- 3.5. liesmu veidi un to izmantošana;
- 3.6. liesmas regulēšana;
- 3.7. metālu metināšanas tehnoloģijas (metināšanas režīmu ietekme uz šuves kvalitāti);
- 3.8. metināšanas šuves un metināšanas darbu izpildes secība, pieķeršuves;
- 3.9. šuvju metināšanas tehnika (manipulācija);
- 3.10. rasēšanas pamati;
- 3.11. metināšanas procesa specifikācijas (WPS) apzīmējumi: savienojumi, materiālu grupas (CEN ISO/TR 15608), piedevu materiāli, metināšanas pozīcijas, metināšanas elementi, detaļu malu apstrāde, metināšanas režīmi;
- 3.12. metināšanas šuvju apzīmējumi;
- 3.13. metālu mehāniskā tīrīšana;
- 3.14. piedevu materiālu veidi un marķējums;
- 3.15. mehāniskā griešana un slīpēšana;
- 3.16. detaļu nostiprināšanas veidi;
- 3.17. palīgierīces detaļu salikšanai;
- 3.18. atslēdznieka darbi un elektriskie rokas instrumenti;
- 3.19. mērinstrumentu un kontroles instrumentu lietošana;
- 3.20. metināšanas šuvju defektu labošana;
- 3.21. detaļu ģeometrijas defektu labošana;
- 3.22. gāzgriešana;
- 3.23. darba aizsardzība (ugunsdrošības noteikumi, rīcība ugunsgrēka gadījumā, elektrodrošības noteikumi, individuālo aizsardzības līdzekļu un

kolektīvo darba aizsardzības līdzekļu izvēle un izmantošanas noteikumi, darbs paaugstinātas bīstamības apstākļos, metināšanas darbu bīstamie faktori);

- 3.24. pirmā palīdzība;
- 3.25. darba tiesiskās attiecības;
- 3.26. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.27. valsts valoda;
- 3.28. viena svešvaloda saziņas līmenī.
- 3.29. vides aizsardzība.

4.31. Rokas lokmetinātāja (MMA) profesijas standarts

4.31.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – rokas lokmetinātājs (MMA).
2. Profesijas kods – 7212 04.

4.31.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– rokas lokmetinātājs (MMA – *Manual Metal Arc*) veic manuālās metināšanas darbus, izmantojot elektrolokmetināšanas iekārtas; atbilstoši tehniskajiem noteikumiem izgatavo metālizstrādājumus un to konstrukcijas; veic montāžas, demontāžas un remonta darbus, izmantojot elektrolokmetināšanas iekārtas, materiālus un tehnoloģiskos paņēmienus.

Rokas lokmetinātājs (MMA) strādā metālapstrādes un mašīnbūves nozares un citos uzņēmumos, kuros tiek veikti lokmetināšanas darbi, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.31.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja strādāt ar darba pienākumu izpildei nepieciešamo tehnisko dokumentāciju un informāciju un pieņemt atbilstošus lēmumus sazinoties ar darba vadītāju.

2. Spēja izvēlēties lokmetināšanai nepieciešamo aprīkojumu.

3. Spēja izvēlēties šuvju metināšanas darbu secību atkarībā no konstrukcijas sarežģītības.

4. Spēja sagatavot metināšanas iekārtu un iestatīt metināšanas režīmu.
5. Spēja izvēlēties elektrodus atbilstoši veicamajam uzdevumam.
6. Spēja atbilstoši veicamajam uzdevumam sagatavot detaļu virsmas un malas metināšanai, izmantojot piemērotus darbarīkus un paņēmienus.
7. Spēja veikt pirmsmetināšanas detaļu izvietošānu un nostiprināšanu, izmantojot palīgierīces, kontrolmērierīces un veidojot pieķeršuves.
8. Spēja metināt lokšņu konstrukciju vienslāņa un daudzslāņu kakta šuves un saduršuves atbilstoši standartos un citos saistošajos dokumentos noteiktajām prasībām.
9. Spēja vizuāli novērtēt metinātās šuves atbilstību prasībām un, izmantojot mērinstrumentus un kontrolinstrumentus, novērtēt izveidotā savienojuma ģeometriju.
10. Spēja izvēlēties defektu novēršanas veidu un novērst defektus.
11. Spēja pārbaudīt, novērtēt un lietot metināšanas iekārtas, aprīkojumu, darba apģērbu, individuālos aizsardzības līdzekļus un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
12. Spēja ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus, ja nepieciešams, atbilstoši rīkoties.
13. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.
14. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
15. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, strādājot paaugstinātas bīstamības apstākļos.
16. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.
17. Spēja paaugstināt profesionālo kvalifikāciju.
18. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
19. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

20. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

4.31.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Lasīt tehnisko darba dokumentāciju.
2. Izprast metināšanas procesa specifiku (WPS – *Welding Process Specification*) un cita veida tehnoloģisko dokumentāciju.
3. Lietot veicamā uzdevuma izpildei nepieciešamo informāciju, pieņemt lēmumu un sniegt informāciju par izpildes gaitu, problēmām un to iespējamām risinājumiem.
4. Noteikt nepieciešamo aprīkojumu uzdevuma izpildei.
5. Sagatavot metināšanas iekārtu darbam, novērtēt metināšanas iekārtas un aprīkojuma tehnisko stāvokli.
6. Iestatīt metināšanas režīma parametrus.
7. Izvēlēties darbam atbilstošus elektrodus un sagatavot tos darbam.
8. Izvēlēties darba uzdevumam atbilstošu šuvju metināšanas darbu secību.
9. Izvēlēties un veikt pirmsmetināšanas detaļu taisnošanu, salikšanu un nostiprināšanu.
10. Attīrīt metināmās un sametinātās virsmas.
11. Veikt darba izpildei nepieciešamo aizzīmēšanu atbilstoši darba rasējumam.
12. Griezt un slīpēt sagataves un šuves atbilstoši tehnoloģiskajām prasībām, izmantojot rokas elektroinstrumentus un stacionārās iekārtas.
13. Metināt lokšņu konstrukciju vienslāņa un daudzslāņu kakta šuves un saduršuves atbilstoši standartos un citos saistošajos dokumentos noteiktajām prasībām.
14. Vizuāli novērtēt metinātās šuves.
15. Labot metināto šuvju defektus.

16. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, it īpaši strādājot paaugstinātas bīstamības apstākļos, novērtēt un lietot individuālos aizsardzības līdzekļus un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.

17. Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.

18. Atpazīt darba vides riskus un veikt visus pasākumus, lai samazinātu to ietekmi.

19. Izvietot un ievērot darba drošības zīmes un signālus.

20. Rīkoties ugunsgrēka gadījumā.

21. Izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

22. Veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai.

23. Sniegt pirmo palīdzību.

24. Pārvaldīt valsts valodu.

25. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

26. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

27. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

28. Novērtēt un paaugstināt savu profesionālo kompetenci un zināšanas.

29. Darba uzdevuma ietvaros sadarboties ar citiem darbiniekiem, strādājot komandā un ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus un darba kārtības noteikumus.

4.31.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. jaunākās metināšanas tehnoloģijas;

1.2. uzkausēšanas paņēmieni;

1.3. šuvju nesagraujošās kontroles metodes un aprīkojums;

1.4. lokgriešana ar elektrodu;

1.5. komunikācijas pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

2.1. individuālo aizsardzības līdzekļu marķējums (metināšanas aizsargmaskas, filtri; respiratori) un izvēle;

2.2. sanitāri higiēniskās prasības darba vietā;

2.3. darba drošības zīmes un signāli;

2.4. rasējumu lasīšana;

2.5. metālu virsmas tīrīšanas veidi;

2.6. metāli un to īpašības;

2.7. metināšanā izmantojamo materiālu īpašības un termiskā apstrāde;

2.8. detaļu malu sagatavošanas veidi, to priekšrocības un trūkumi;

2.9. vizuālās novērtēšanas normatīvi, tehniskā dokumentācija atbilstoši standarta EN ISO 5817 prasībām (defektu veidi, kvalitātes līmeņu noteikšana defektiem);

2.10. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā;

2.11. metināšanas tehnoloģiskā dokumentācija;

2.12. materiālu deformācijas un spriegumi;

2.13. metināšanas šuves un metināšanas darbu izpildes secība;

2.14. spriegumu un deformāciju ietekme uz izstrādājuma ģeometriju;

2.15. metinātāja kompetenci novērtējošie dokumenti;

2.16. metināšanas darbu tehniskā dokumentācija.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. lokmetināšanas aprīkojuma ekspluatācijas noteikumi;

3.2. metināšanas darbi paaugstinātas bīstamības zonās;

3.3. elektrotehnikas pamati;

3.4. elektriskā loka uzbūve un īpašības;

3.5. elektrodu izvēle, uzglabāšana, žāvēšana un izkarsēšana;

3.6. elektrodu tipi, to apzīmējumi un marķējums;

3.7. metināšanas iekārtu uzbūve un ekspluatācijas instrukcijas;

3.8. metālu mehāniskā griešana un slīpēšana;

3.9. metālu virsmu mehāniskā tīrīšana;

3.10. metālu metināšanas tehnoloģijas;

3.11. metināšanas procesa specifikācijas (WPS) apzīmējumi: savienojumi, materiālu grupas (CEN ISO/TR 15608), elektrodi, metināšanas pozīcijas, metināšanas elementi, detaļu malu apstrāde, metināšanas režīmi;

3.12. metināšanas šuvju apzīmējumi;

3.13. metināšanas aprīkojums;

3.14. metināšanas iekārtu un aprīkojuma uzglabāšanas prasības;

3.15. metināšanas parametru un režīmu ietekme uz šuves kvalitāti;

3.16. šuvju metināšanas tehnika (manipulācija);

3.17. darba kontrolei nepieciešamie mērinstrumenti un kontrolinstrumenti, to lietošana;

3.18. detaļu nostiprināšanas veidi;

3.19. palīgierīces pirmsmetināšanas detaļu salikšanai;

3.20. pieķeršuves;

3.21. šuvju defektu labošana;

3.22. atslēdznieka darbi un instrumenti pirmsmetināšanas un pēcmetināšanas apstrādei;

3.23. darba aizsardzība (darba drošības zīmes un signāli, elektrodrošības noteikumi, individuālo aizsardzības līdzekļu un kolektīvo darba aizsardzības līdzekļu izvēle un izmantošanas noteikumi, metināšanas darbu vides riska faktori, ugunsdrošības noteikumi, rīcība ugunsgrēka gadījumā);

3.24. pirmā palīdzība;

3.25. darba tiesiskās attiecības;

3.26. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;

3.27. valsts valoda;

3.28. viena svešvaloda saziņas līmenī;

3.29. vides aizsardzība.

4.32. Atslēdznieka profesijas standarts

4.32.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – atslēdznieks.

2. Profesijas kods – 7222 01.

4.32.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– atslēdznieks veic iekārtu un to mezglu tehnisko apkopi, mezglu montāžu, demontāžu un atjaunošanu, izmantojot atslēdznieka instrumentus, iekārtas, materiālus un tehnoloģiskos paņēmienus.

Atslēdznieks strādā metālapstrādes un mašīnbūves nozares uzņēmumos un citos uzņēmumos, kuru darbības nodrošināšanai jāveic atslēdznieku darbi, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.32.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja lietot darba pienākumu izpildei nepieciešamo informāciju, izpildīt darbu, pamatojoties uz tehnisko dokumentāciju un sazinoties ar darba vadītāju.
2. Spēja izvēlēties darba uzdevuma veikšanai nepieciešamos materiālus, instrumentus, palīgierīces un palīgmateriālus.
3. Spēja sagatavot darbam darbgaldus, palīgierīces, instrumentus.
4. Spēja veikt aizzīmēšanas, ciršanas, griešanas, vīlēšanas, urbšanas, izrīvēšanas, pielāgošanas, kniedēšanas, liekšanas, presēšanas, slīpēšanas, šāberēšanas, taisnošanas, valcēšanas, lepēšanas, pulēšanas, vītņgriešanas, lodēšanas un mērīšanas darbus.
5. Spēja veikt iekārtu un to mezglu apkopi saskaņā ar tehnisko dokumentāciju.
6. Spēja veikt mezglu montāžas un demontāžas darbus.
7. Spēja uzturēt atslēdznieka instrumentus, palīgierīces un iekārtas darba kārtībā un veikt to tehnisko apkopi saskaņā ar ekspluatācijas noteikumiem.
8. Spēja pārbaudīt un lietot atslēdznieka instrumentus, palīgierīces un iekārtas atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
9. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, tai skaitā lietot darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām, lietot darbgalda aizsardzības aprīkojumu.
10. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
11. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.
12. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.
13. Spēja profesionāli pilnveidoties un sekot līdzi jaunākajām tehnoloģijām atslēdznieka darbā.
14. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.
15. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

16. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.32.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Lasīt darba rasējumus un tehnisko dokumentāciju.
2. Saprast darba uzdevumu saistībā ar tehnoloģisko procesu kopumu.
3. Izvēlēties un lietot darba uzdevumam atbilstošas iekārtas, instrumentus, palīgierīces, mērinstrumentus un kontrolinstrumentus.
4. Izvēlēties darba uzdevumam atbilstošus palīgmateriālus.
5. Asināt atslēdznieka darbam nepieciešamos instrumentus.
6. Izvēlēties veicamo montāžas un demontāžas darbu secību.
7. Veikt tehnisko apkopi saskaņā ar tehnisko dokumentāciju.
8. Veikt aizzīmēšanas, ciršanas, griešanas, vīlēšanas, urbšanas, izrīvēšanas, pielāgošanas, kniedēšanas, liekšanas, presēšanas, slīpēšanas, šāberēšanas, taisnošanas, valcēšanas, lepēšanas, pulēšanas, vītņgriešanas, lodēšanas un mērīšanas darbus.
9. Novērtēt izveidoto savienojumu atbilstību tehniskajām prasībām.
10. Uzturēt darba vietu kārtībā darba laikā un sakārtot to, beidzot darbu.
11. Izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
12. Ievērot un lietot darba drošības zīmes un signālus.
13. Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.
14. Lietot darbgaldu aizsardzības aprīkojumu.
15. Pārbaudīt instrumentu atbilstību darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
16. Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.
17. Sniegt pirmo palīdzību.

18. Pārvaldīt valsts valodu.

19. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

20. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

21. Apgūt profesionālās kvalifikācijas pilnveidei nepieciešamās zināšanas, sekot līdz informācijai par jaunākajām tehnoloģijām metālapstrādē un atslēdznieka darbā.

22. Darba uzdevuma ietvaros organizēt savu darbu, sadarboties ar citiem darbiniekiem, strādāt komandā.

23. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

24. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

25. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

4.32.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. mašīnu elementi;

1.2. kinemātiskās shēmas;

1.3. hidraulikas pamati;

1.4. pneimatikas pamati;

1.5. savienojumu pārbaudes metodes;

1.6. remonta metodes un paņēmieni;

1.7. atslēdznieka darbu normēšana;

1.8. kravu pacelšanas un pārvietošanas mehānismi un ierīces;

1.9. izmaiņas uzņēmumu izmantotajā tehnoloģiskajā dokumentācijā, jauno instrumentu un iekārtu ekspluatācija;

1.10. lietišķā komunikācija.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

2.1. nemetāli un to īpašības;

2.2. elektrotehnikas pamati;

2.3. pielaides un sēžas;

2.4. kustīgie savienojumi;

2.5. metinātie savienojumi;

2.6. speciālās palīgierīces;

- 2.7. pneimatiskie un elektriskie griešanas instrumenti un darbgaldi;
- 2.8. ciršanas procesa mehanizācija;
- 2.9. presēšanas instrumenti un darbgaldi;
- 2.10. vīlēšanas darbu mehanizācija;
- 2.11. virsmu tīrīšanas līdzekļi;
- 2.12. mērīšanas metodes;
- 2.13. mērinstrumentu klasifikācija;
- 2.14. mērķēdes;
- 2.15. tehnoloģiskā dokumentācija;
- 2.16. darbgaldu un instrumentu ekspluatācijas noteikumi;
- 2.17. jaunākās tendences atslēdznieka darbu tehnoloģijā;
- 2.18. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. rasēšanas pamati un rasējumu lasīšana;
- 3.2. dzelzs un oglekļa sakausējumi un to markas;
- 3.3. krāsainie metāli, to sakausējumi un to markas;
- 3.4. dzesēšanas un eļļošanas šķidrumi;
- 3.5. iekārtu un to mezglu ekspluatācijā izmantojamās smērvielas;
- 3.6. mehānismu eļļošana;
- 3.7. salāgojumu veidi (spēle, uzspīlējums, pārejas sēžas);
- 3.8. presēšanas veidi atkarībā no paredzētās sēžas;
- 3.9. vītņu savienojumi;
- 3.10. kniedētie savienojumi, kniežu veidi;
- 3.11. ierievju savienojumi;
- 3.12. atslēdznieka pamatdarbi;
- 3.13. atslēdznieka darba instrumentu veidi un to lietojums;
- 3.14. griezējinstrumentu ģeometrija;
- 3.15. instrumentu asināšanas ierīces;
- 3.16. instrumentu iestatīšana;
- 3.17. atslēdznieka darbu veikšanai izmantojamie mērinstrumenti un kontrolinstrumenti, to lietošana, mērījumu precizitāte;
- 3.18. atslēdznieka darbā izmantojamie darbgaldi;
- 3.19. palīgierīces atslēdznieka darbā un to lietojums;
- 3.20. aizzīmēšanas paņēmieni un aizzīmēšanas secība;
- 3.21. aizzīmēšanas instrumenti;
- 3.22. urbji un to veidi;
- 3.23. urbšanas veidi, darbgaldi, rokas instrumenti;
- 3.24. vītņgriešanas instrumenti;
- 3.25. vītņgriešanas tehnika un darbu mehanizācija;
- 3.26. izrīvēšanas instrumenti un to lietošana;
- 3.27. valcēšanas darbi;
- 3.28. abrazīvie instrumenti un materiāli, to labošana;

- 3.29. slīpēšanas darbi;
- 3.30. pulēšanas un lepēšanas instrumenti un materiāli;
- 3.31. šāberēšana un lietojamie instrumenti;
- 3.32. vīles, to veidi;
- 3.33. ciršanas tehnika;
- 3.34. lodēšana un ložu materiālu veidi;
- 3.35. liekšanas un taisnošanas instrumenti, ierīces un darbgaldi;
- 3.36. lokšņu, cauruļu, stieņu, profilu liekšana un taisnošana;
- 3.37. instrumenti griešanai ar grieznēm, griešanai ar metālzāģi, cauruļu griešana, mehanizētā metāla griešana;
- 3.38. darba aizsardzība (darba vietas aizsardzības aprīkojums, darba drošības zīmes un signāli, individuālie aizsardzības līdzekļi un to izmantošana, darba aizsardzības prasības darbā ar instrumentiem un aprīkojumu);
- 3.39. elektrodrošības noteikumi;
- 3.40. ugunsdrošības noteikumi, rīcība ugunsgrēka gadījumā;
- 3.41. pirmā palīdzība;
- 3.42. droši skaidu novākšanas paņēmieni un darba vietas sakārtošana maiņas beigās;
- 3.43. vides aizsardzība;
- 3.44. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.45. darba tiesiskās attiecības;
- 3.46. valsts valoda;
- 3.47. viena svešvaloda saziņas līmenī.

4.33. Virpotāja profesijas standarts

4.33.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – virpotājs.
2. Profesijas kods – 7223 03.

4.33.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– virpotājs veic detaļu izgatavošanu atbilstoši darba uzdevumam, izmantojot universālos metālapstrādes virpošanas darbgaldus.
Virpotājs strādā metālapstrādes un mašīnbūves nozares uzņēmumos un citos uzņēmumos, kuru darbības nodrošināšanai jāveic virpošanas darbi, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.33.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja lasīt un izprast tehnisko dokumentāciju, lietot iegūto informāciju darba procesā.
2. Spēja izvēlēties un novērtēt darba veikšanai nepieciešamos materiālus, instrumentus, palīgierīces un palīgmateriālus.
3. Spēja asināt griezējinstrumentus.
4. Spēja izveidot detaļas izgatavošanas tehnoloģisko procesu shēmu saskaņā ar rasējumu.
5. Spēja izgatavot nepieciešamā izmēra detaļu, ievērojot tehnoloģisko operāciju secību un nodrošinot virsmas kvalitāti.
6. Spēja virpot ārējās un iekšējās cilindriskās, koniskās, kā arī gala virsmas un fasonvirsmas.
7. Spēja griezt vītnes ar vītņurbjiem, vītņu ripām un griežņiem.
8. Spēja virpot nestingas virsmas un nestandarta detaļas.
9. Spēja nodrošināt izgatavotās detaļas atbilstību rasējumam.
10. Spēja uzturēt kārtībā darba vietu.
11. Spēja pārbaudīt, novērtēt un lietot virpotāja instrumentus un aprīkojumu, darba apģērbu, individuālos aizsardzības līdzekļus un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
12. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
13. Spēja saprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
14. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
15. Spēja profesionāli pilnveidoties un sekot līdzi izmaiņām metālgriešanas tehnoloģijās.

16. Spēja strādāt komandā, ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

17. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

18. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

19. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.33.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Lasīt darba rasējumu.

2. Izvēlēties detaļas izgatavošanas secību.

3. Izvēlēties uzdevuma izpildei nepieciešamos griezējinstrumentus, aprīkojumu un palīgmateriālus.

4. Asināt griezējinstrumentus.

5. Iestatīt griezējinstrumentus un griešanas režīmu.

6. Nostiprināt sagatavi, uzstādīt nepieciešamās palīgierīces.

7. Apstrādāt ārējās un iekšējās cilindriskās un gala virsmas.

8. Apstrādāt grūti uzstādāmas detaļas.

9. Apstrādāt ārējās un iekšējās koniskās virsmas.

10. Apstrādāt ārējās un iekšējās fasonvirsmas.

11. Veikt virsmu apdari (lepēšana, pulēšana, virsmas plastiskā deformēšana, rievojuma ievēlmēšana).

12. Izmantot griezējinstrumentus.

13. Noteikt izgatavotās detaļas virsmu apstrādes precizitāti (izmēru, formas, virsmu savstarpējā novietojuma precizitāti un virsmas raupjumu).

14. Griezt ārējās un iekšējās vītnes ar vītņu ripām, vītņurbjiem un griežņiem.

15. Uzturēt darba vietu kārtībā darba laikā un sakārtot to darba beigās.
16. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
17. Ievērot un lietot darba drošības zīmes un signālus.
18. Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.
19. Lietot darbgalda aizsardzības aprīkojumu.
20. Pārbaudīt griezējinstrumentu un aprīkojuma atbilstību darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
21. Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.
22. Sniegt pirmo palīdzību.
23. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
24. Apgūt profesionālās kvalifikācijas pilnveidei nepieciešamās zināšanas, sekot līdzi informācijai par jaunākajām metālgriešanas tehnoloģijām.
25. Piedalīties darba aizsardzības apmācībās.
26. Darba uzdevuma ietvaros sadarboties ar citiem darbiniekiem, strādājot komandā un ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus un darba kārtības noteikumus.
27. Veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai.
28. Atpazīt darba vides riskus un veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai mazinātu to ietekmi.
29. Pārvaldīt valsts valodu.
30. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.
31. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
32. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.33.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai

nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. kinemātikas pamati;
- 1.2. darbam nepieciešamie palīgmateriāli un to lietojums;
- 1.3. uzņēmumu izmantotā tehnoloģiskā dokumentācija;
- 1.4. virpotāja darbu normēšana;
- 1.5. lietišķā komunikācija.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. griezējinstrumentu ģeometrija;
- 2.2. griezējinstrumentu asināšanas ierīces;
- 2.3. slīpriņas, to materiāli un veidi;
- 2.4. palīgierīces un to lietojums;
- 2.5. apstrādājami materiāli un to īpašības;
- 2.6. dzesēšanas materiāli, to lietošanas nepieciešamība;
- 2.7. eļļošanas materiāli, to lietošanas nepieciešamība;
- 2.8. virsmas apstrādes kvalitātes noteikšanas metodes;
- 2.9. jaunākās metālgriešanas tehnoloģijas, ieskaitot datorizētās ciparu vadības (CNC);
- 2.10. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. rasēšanas pamati un rasējumu lasīšana;
- 3.2. virpošanas tehnoloģisko procesu secība;
- 3.3. griešanas režīmu izvēle un iestatīšana;
- 3.4. griešanas režīmu aprēķini;
- 3.5. sagatavju uzstādījumu veidi;
- 3.6. skaidu veidošanās process;
- 3.7. griezējinstrumenti un to lietošana;
- 3.8. griezējinstrumentu iestatīšanas noteikumi un paņēmieni;
- 3.9. ārējo un iekšējo cilindrisko virsmu un gala virsmu apstrādes paņēmieni;
- 3.10. vītņnes, to veidi un griešanas paņēmieni, izmantojot vītņu ripas, vītņurbjus un vītņgriežņus;
- 3.11. koniskās virsmas un to virpošana;
- 3.12. fasonvirsmas, fasongriežņi un to lietojums;
- 3.13. virsmu apdare;
- 3.14. nestingu vārpstu virpošana, linetes, to uzstādīšana un nostiprināšana;
- 3.15. palīgierīces un to lietošana (plānripas, četrzokļu patrona, konusa apstrādes lineāls);

- 3.16. kontrolinstrumentu un mērinstrumentu veidi, to lietošana;
- 3.17. pielaižu un sēžas;
- 3.18. virsmu apstrādes precizitātes rādītāji (izmēru, formas, virsmu savstarpējā novietojuma precizitāte un virsmas raupjums);
- 3.19. darbgalda slīdvirsmu ekspluatācijas noteikumi;
- 3.20. darba aizsardzība (darba vietas aizsardzības aprīkojums, darba drošības zīmes un signāli, individuālie aizsardzības līdzekļi un kolektīvie darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana);
- 3.21. elektrodrošības noteikumi;
- 3.22. ugunsdrošības noteikumi, rīcība ugunsgrēka gadījumā;
- 3.23. pirmās palīdzības sniegšana;
- 3.24. droši skaidu novākšanas paņēmieni un darba vietas sakārtošana maiņas beigās;
- 3.25. profesionālās un vispārējās ētikas principi;
- 3.26. vides aizsardzība;
- 3.27. darba tiesiskās attiecības;
- 3.28. valsts valoda;
- 3.29. viena svešvaloda saziņas līmenī.

4.34. Autoatslēdznieka profesijas standarts

4.34.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – autoatslēdznieks.
2. Profesijas kods – 7231 04.

4.34.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - autoatslēdznieks kvalificēta augstāka līmeņa speciālista vadībā veic automobiļa tehniskā stāvokļa pārbaudi, tehnisko apkopi un remontu; konstatē un novērš automobiļu bojājumus un patstāvīgi veic detaļu, mezglu, agregātu demontāžu, montāžu.
 Autoatslēdznieks strādā ar automobiļu tehnisko apkopi un remontu saistītos uzņēmumos, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.34.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja sagatavot darba vietu, izvēlēties automobiļu remontam atbilstošu tehnoloģiju un instrumentus.

2. Spēja lasīt automobiļa ražotāja tehniskās apkopes karti un veikt tehnisko apkopi un remontu atbilstoši uzņēmuma kvalitātes nodrošināšanas sistēmām, lietojot atbilstošus ķīmiskās apkopes un remonta materiālus.

3. Spēja konstatēt un novērst automobiļa bojājumus kvalificēta augstāka līmeņa speciālista vadībā.

4. Spēja patstāvīgi veikt automobiļa agregātu, mezglu demontāžu un montāžu.

5. Spēja uzturēt atslēdznieka instrumentus, palīgierīces un iekārtas darba kārtībā un veikt ekspluatācijas noteikumos paredzēto tehnisko apkopi.

6. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.

7. Spēja pārbaudīt un lietot autoatslēdznieka instrumentus, aprīkojumu, darba apģērbu, individuālos aizsardzības līdzekļus un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.

8. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

9. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

10. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

11. Spēja profesionāli pilnveidoties un sekot līdzi jaunākajām tehnoloģijām, instrumentiem un palīgierīcēm autoatslēdznieka darbā.

12. Spēja sadarboties ar citiem darbiniekiem un strādāt komandā.

13. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

14. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

15. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

16. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.34.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai

nepieciešamās prasmes

1. Veikt automobiļa transmisijas un ritošās daļas ārējo apskati.
2. Pārbaudīt automobiļa transmisijas un ritošās daļas mezglu, agregātu un mehānismu tehnisko stāvokli un darbību.
3. Novērst konstatētos defektus automobiļa transmisijas un ritošās daļas mezglos, agregātos, mehānismos un sistēmās.
4. Veikt automobiļa stūres iekārtas un balstiekārtas ārējo apskati.
5. Pārbaudīt automobiļa stūres iekārtas un balstiekārtas mezglu, agregātu un mehānismu tehnisko stāvokli un darbību.
6. Novērst konstatētos defektus automobiļa stūres iekārtas un balstiekārtas mezglos, agregātos, mehānismos un sistēmās.
7. Veikt automobiļa bremžu sistēmas izpildiekārtu vizuālo apskati, tehniskā stāvokļa novērtējumu.
8. Pārbaudīt automobiļa bremžu sistēmas mezglu, agregātu un mehānismu tehnisko stāvokli un darbību.
9. Novērst konstatētos defektus automobiļa bremžu sistēmas mezglos, agregātos, mehānismos.
10. Veikt elektroiekārtas sastāvdaļu nomaiņu.
11. Izmantojot atslēdznieka darba paņēmienus, novērst automobiļa elektromehānisko mezglu defektus, kuri saistīti ar atslēdznieka darbiem.
12. Novērst konstatētos defektus automobiļa virsbūves, kabīnes vai salona mezglos un mehānismos.
13. Izvēlēties darbam nepieciešamos rīkus, instrumentus, iekārtas un palīgierīces.
14. Sagatavot darba vietu atbilstoši veicamo darbu veidam un apjomam.
15. Lasīt automobiļa ražotāja izstrādāto tehniskās apkopes karti un izmantot to tehniskās apkopes veikšanā.

16. Lasīt automobiļa tehniskā stāvokļa diagnostikas rezultātu karti un veikt kartē paredzētos darbus.

17. Sagatavot nodošanai mezglus un agregātus, kas paredzēti izjaukšanai palīgcehos vai specializētās darbnīcās.

18. Veikt tehnisko apkopi, lietojot atbilstošus ķīmiskās apkopes un remonta materiālus.

19. Izmantot elektroniskos informācijas avotus un tehnisko literatūru savā profesionālajā darbībā.

20. Uzturēt darba vietu kārtībā darba laikā un sakārtot to darba beigās.

21. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

22. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.

23. Pārbaudīt instrumentu atbilstību darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

24. Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.

25. Sniegt pirmo palīdzību.

26. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vismaz vienā svešvalodā.

27. Apgūt profesionālās kvalifikācijas pilnveidei nepieciešamās zināšanas, sekot līdzi informācijai par jaunākajām tehnoloģijām automobiļu remonta jomā.

28. Darba uzdevuma ietvaros sadarboties ar citiem darbiniekiem un strādāt komandā.

29. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus un darba kārtības noteikumus.

30. Pārvaldīt valsts valodu.

31. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

32. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

33. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.34.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. elektroiekārtas uzbūve un darbības principi;
- 1.2. automobiļu speciālais aprīkojums un papildaprīkojums;
- 1.3. pneimopiedziņa un hidropiedziņa;
- 1.4. lietišķā komunikācija.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. automobiļa tehnisko stāvokli reglamentējošie dokumenti;
- 2.2. uzņēmuma kvalitātes nodrošināšanas sistēmas;
- 2.3. motora uzbūve un darbības principi;
- 2.4. transmisijas un ritošās daļas uzbūve un darbības principi;
- 2.5. stūres iekārtas un balstiekārtas uzbūve un darbības principi;
- 2.6. bremžu sistēmas uzbūve un darbības principi;
- 2.7. virsbūves, kabīnes un salona uzbūve;
- 2.8. atslēdznieka darbā nepieciešamās iekārtas un instrumenti;
- 2.9. palīgiekārtas un mehāniskie rokas instrumenti, to darbības principi;
- 2.10. jaunākās tendences automobiļu remonta tehnoloģijās;
- 2.11. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. automobiļa tehnisko stāvokli un remontdarbus reglamentējošie ražotāju dokumenti;
- 3.2. automobiļa tehnisko stāvokli reglamentējošās prasības;
- 3.3. informācijas tehnoloģijas;
- 3.4. ekspluatācijas materiāli;
- 3.5. ķīmisko apkopes un remonta materiālu lietošana;
- 3.6. ražotāju noteiktās automobiļu remontu tehnoloģijas;
- 3.7. tehnisko datubāzu izmantošana;
- 3.8. darba aizsardzība (instrumentu atbilstība darba aizsardzības prasībām, individuālie aizsardzības līdzekļi un kolektīvie darba aizsardzības līdzekļi un to izmantošana);
- 3.9. elektrodrošības noteikumi;
- 3.10. ugunsdrošības noteikumi, rīcība ugunsgrēka gadījumā;
- 3.11. pirmās palīdzības sniegšana;
- 3.12. vides aizsardzība;
- 3.13. darba vietas organizācija;

- 3.14. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.15. darba tiesiskās attiecības;
- 3.16. valsts valoda;
- 3.17. viena svešvaloda saziņas līmenī.

4.35. Kokapstrādes iekārtu operatora profesijas standarts

4.35.1. Vispārīgie jautājumi

- 1. Profesijas nosaukums – kokapstrādes iekārtu operators.
- 2. Profesijas kods – 7523 14.

4.35.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– kokapstrādes iekārtu operators strādā ar kokapstrādes iekārtām; veic koksnes, koksnes plātņu materiālu mehānisko apstrādi; izgatavo sagataves un detaļas; veic kokapstrādes iekārtu un koksnes griezējinstrumentu iestatīšanu un regulēšanu.

Kokapstrādes iekārtu operators strādā kokapstrādes un mēbeļu ražošanas uzņēmumos.

4.35.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja vizuāli novērtēt kokapstrādes iekārtas tehnisko stāvokli un iespējamus riskus.

2. Spēja lasīt kokapstrādājumu rasējumus un tehnisko dokumentāciju.

3. Spēja noteikt un izvēlēties koksnes apstrādes veidu atbilstoši darba uzdevumam.

4. Spēja noteikt atbilstošus izejmateriālus darba uzdevumu veikšanai.

5. Spēja sagatavot darbam kokapstrādes iekārtas, instrumentus, palīģierīces un pārbaudīt to atbilstību darba drošības prasībām.

6. Spēja sagatavot darba vietu atbilstoši tehnoloģiskajam procesam, ergonomikai un darba drošības prasībām.

7. Spēja noteikt un izvēlēties apstrādājamajam materiālam atbilstošu koksnes griezējinstrumentu un abrazīvos materiālus.

8. Spēja veikt koksnes mehāniskās apstrādes darbus ar pozīcijas tipa iekārtām, mobili stacionārām iekārtām un mainīt iekārtu uzstādījumus.

9. Spēja izvēlēties atbilstošus mērinstrumentus un citus tehniskos līdzekļus kontrolmērījumu veikšanai.

10. Spēja izvēlēties un uzstādīt nepieciešamās palīgierīces un aizsargierīces.

11. Spēja patstāvīgi novērtēt kokapstrādes iekārtu, palīgierīču un aizsargierīču tehnisko stāvokli.

12. Spēja novērtēt, izvēlēties un lietot piemērotu darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus.

13. Spēja izprast un ievērot darba aizsardzības, vides aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības, veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un citu personu veselībai.

14. Spēja plānot savu darbu, strādāt patstāvīgi un darba grupā.

15. Spēja uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

16. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

17. Spēja pilnveidot kvalifikāciju atbilstoši darba devēja prasībām.

18. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

19. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

20. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.35.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Pārzināt ražošanā izmantojamo koku sugas, kokmateriālu un plātņu materiālu veidus, citus koksnes materiālus.

2. Izvērtēt koksnes un koksnes materiālu kvalitātes atbilstību darba uzdevuma veikšanai.

3. Lasīt kokizstrādājumu rasējumus, tehniskos apzīmējumus un lietot tehnisko dokumentāciju.

4. Noteikt pasūtījuma izpildei nepieciešamo koksnes izejmateriāla daudzumu un darba apjomu.

5. Novērtēt kokapstrādes iekārtu, koksnes griezējinstrumentu, abrazīvo materiālu, palīgierīču un aizsargierīču tehnisko un vizuālo stāvokli, izprast un atbilstoši reaģēt uz iekārtu skaņas un vizuālajiem signāliem, ievērot drošības zīmes.

6. Uzstādīt un regulēt aizsargierīces, palīgierīces un citu tehnoloģisko aprīkojumu, t.sk. līnijlāzerus.

7. Izvēlēties koksnes griezējinstrumentus un abrazīvo materiālu, noteikt to atbilstību, nostiprināt un veikt to nomaiņu.

8. Izmantot atslēdznieka instrumentus.

9. Veikt koksnes mehāniskās apstrādes darbus ar pozīcijas tipa un mobili stacionārām kokapstrādes darbmašīnām (ripzāģmašīnām, lentzāģmašīnām, garenfrēzmašīnām, frēzmašīnām, urbjmašīnām, urbšanas-dobšanas mašīnām, slīpmašīnām u.c.).

10. Izvēlēties un lietot piemērotus apstrādes režīmus, un mainīt kokapstrādes iekārtas iestatījumus.

11. Plānot savu darbu, strādāt patstāvīgi vai darba grupā, uz klausīt norādījumus.

12. Strādāt kolektīvā, ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

13. Veikt saražotās produkcijas uzskaiti un noformēt dokumentāciju.

14. Izgatavot dažādus vienkāršus kokizstrādājumus un darbam nepieciešamos šablonus, izmantojot tehnisko dokumentāciju un rasējumus.

15. Izvēlēties un lietot mērinstrumentus un kontroles instrumentus.

16. Veikt regulāru saražotās produkcijas izmēru un kvalitātes pārbaudi.

17. Sagatavot darba vietu un veikt darbus atbilstoši darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

18. Veikt iekārtu apkopi, ievērojot grafiku un lietojot atbilstošas smērvielas un tehniskos palīglīdzekļus.

19. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.

20. Sniegt pirmo palīdzību.

21. Pārvaldīt valsts valodu.

22. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

23. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

24. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4.35.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. saskarsmes pamati;
- 1.2. ergonomika;
- 1.3. elektrotehnikas pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. kokapstrādes palīgierīču uzbūve un darbības principi;
- 2.2. kokapstrādes aizsargierīču uzbūve un darbības principi;
- 2.3. kokizstrādājumu rasēšana;
- 2.4. kokapstrādes tehniskie apzīmējumi;
- 2.5. kokapstrādes tehnoloģiskais process;
- 2.6. koka detaļu izgatavošanas tehnoloģija;
- 2.7. izejmateriālu veidi, īpašības un apzīmējumi;
- 2.8. atslēdznieka instrumentu lietošanas veidi;
- 2.9. koku sugas;
- 2.10. tehniskā dokumentācija un tehnoloģiskās kartes;
- 2.11. fizikas un matemātikas pamati;
- 2.12. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. koksnes materiālu veidi un to īpašības;
- 3.2. koksnes uzbūve un vainas;
- 3.3. griezējinstrumentu stiprināšanas veidi un paņēmieni;
- 3.4. mērinstrumenti, kontroles instrumenti un to lietošana;
- 3.5. kokapstrādes iekārtu uzbūve un darbības principi;
- 3.6. koksnes sagataves bāzes virsmu noteikšana un uzstādīšanas veidi;
- 3.7. koksnes griezējinstrumentu un abrazīvo materiālu veidi;
- 3.8. koksnes griešanas process un apstrādes pamati;
- 3.9. darba aizsardzība (drošības zīmes un signāli, individuālie aizsardzības līdzekļi);
- 3.10. ugunsdrošības noteikumi (rīcība ugunsgrēka gadījumā);
- 3.11. elektrodrošības noteikumi (rīcība elektriskās strāvas noplūdes gadījumā);
- 3.12. pirmā palīdzība;
- 3.13. vides aizsardzība;
- 3.14. darba vietas uzkopšanas paņēmieni un secība;
- 3.15. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.16. darba tiesiskās attiecības;
- 3.17. valsts valoda;
- 3.18. viena svešvaloda saziņas līmenī.

4.36. Dārzkopja profesijas standarts

4.36.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – dārzkopis.
2. Profesijas kods – 6113 12.

4.36.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– dārzkopis veic augu pavairošanu, audzēšanu, kopšanu un ražas novākšanu, dārzkopības produkcijas sagatavošanu realizācijai, pirmapstrādei un uzglabāšanai, šķirojot un iepakojot atbilstoši kvalitātes un marķēšanas prasībām; veic darba pienākumus dārzkopības apakšnozarēs (stādu audzēšanā, puķkopībā, dārzenkopībā, augļkopībā).

Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai dārzkopim nepieciešama A kategorijas traktortehnikas vadītāja apliecība.

Dārzkopis strādā dārzkopības uzņēmumā dārzkopības tehniķa, agronoma vai cita speciālista vadībā, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.36.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja veikt augsnes sagatavošanu un apstrādi, lietojot paņēmienus atbilstoši augsnes fizikālajām īpašībām un augu īpašībām.
2. Spēja pazīt sēklas, dēstus, stādus un augus dažādās to attīstības stadijās.
3. Spēja veikt augu pavairošanu atbilstoši audzēšanas apstākļiem un speciālistu norādījumiem.
4. Spēja kvalitatīvi veikt augu audzēšanas un kopšanas darbus atbilstoši izmantojamām tehnoloģijām, nekaitējot apkārtējai videi.
5. Spēja lietot augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļus.
6. Spēja pazīt kaitīgo organismu vai fizioloģisku problēmu radītus bojājumus augiem.
7. Spēja izaudzēt, novākt, sagatavot realizācijai dārzkopības produkciju un uzskaitīt to.
8. Spēja noteikt dārzeni, augļu un ogu gatavības pakāpi, veikt ražas novākšanu atbilstoši izvēlētajai tehnoloģijai un novākšanas laikam.
9. Spēja veikt dārzeni, augļu un ogu ražas pirmapstrādi un uzglabāšanu atbilstoši plānotajam glabāšanas ilgumam.
10. Spēja saudzīgi un saimnieciski lietot tehniku, inventāru un materiālus un izmantot tos atbilstoši tehnoloģiskajās kartēs paredzētajiem darbiem.
11. Spēja saprast un izpildīt darba uzdevumus atbilstoši darba devēja vai darba vadītāja norādījumiem.
12. Spēja savas kompetences ietvaros organizēt un veikt darbu patstāvīgi, uzņemties atbildību par darba rezultātu un informēt par to darba vadītāju.
13. Spēja strādāt komandā, izteikt un pamatot savu viedokli.
14. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

15. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
16. Spēja ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
17. Spēja veikt darba pienākumus, ievērojot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
18. Spēja veikt darba procesā radušos atkritumu šķirošanu.
19. Spēja lietot individuālos aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba aizsardzības noteikumiem un sagatavot darba vietu drošai darba veikšanai.
20. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
21. Spēja lietot datortehniku un speciālo programmatūru savas profesionālās darbības veikšanai.
22. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.
23. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.36.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Noteikt augsnes mehānisko sastāvu un augsnes gatavību apstrādei, izvēlēties apstrādes termiņus un veikt augsnes apstrādi.
2. Sagatavot substrātu atbilstoši darba uzdevumam, auga īpašībām un audzēšanas mērķiem.
3. Pazīt puķu un dārzeņu sēklas, dēstus un stādus dažādās to attīstības stadijās.
4. Novērtēt sēklu kvalitāti, veikt augu sēju, noregulēt sējmašīnu atbilstoši izejas normai, kontrolēt sējas kvalitāti, veikt piķēšanu, podošanu, stādīšanu un pārstādīšanu atbilstoši augu sakņu sistēmas īpatnībām.
5. Veikt augu apsākņošanu un potēšanu atbilstoši audzēšanas apstākļiem, stādaudzēšanas mērķiem un speciālistu norādījumiem.

6. Izmantot piemērotākās tehnoloģijas un režīmus augu audzēšanai, veidošanai un kopšanai.

7. Kopt augu stādījumus, rūpēties par barības elementu sabalansētību, lietot atbilstošus mēslošanas līdzekļus, atpazīt un novērst barības elementu trūkumu vai pārbagātību.

8. Novērot augu stādījumu fitosanitāro stāvokli un atpazīt izplatītāko kaitēkļu un slimību radītos bojājumus.

9. Sagatavot un lietot augu aizsardzības līdzekļu darba šķīdumus un izmantot individuālos aizsardzības līdzekļus, noregulēt miglotāju, kontrolēt miglojuma kvalitāti.

10. Pazīt un ierobežot nezāles un kaitēkļus, izmantojot atbilstošus agrotehniskos paņēmienus.

11. Lietot agroķīmiskās un fizioloģiski aktīvās vielas, augu aizsardzības līdzekļus.

12. Novākt, sašķirot un iepakot produkciju atbilstoši kvalitātes un marķēšanas prasībām.

13. Lietot dažādus augu audzēšanas un kopšanas paņēmienus un tehnoloģijas atklātā laukā un segtajās platībās, izmantot piemērotas ražas kopšanas metodes nelabvēlīgos augšanas apstākļos.

14. Veikt dārzkopības produkcijas uzglabāšanu atbilstoši ražas realizācijas plānam un kontrolēt ražas glabāšanu.

15. Veikt tehnoloģiskajās kartēs paredzēto stādījumu un balstu sistēmu ierīkošanu.

16. Kopt augļu koku stumbrus un brūces, veidot augļu koku vainagus atbilstoši izvēlētajam vainaga tipam, kopt un veidot ogu krūmus.

17. Kopt augļu koku un ogulāju stādījumu rindstarpas un apdobs un vēja aizsargstādījumus.

18. Sagatavot taru, sekot ražas gatavības pakāpei un veikt izlases ražas vākšanu atbilstoši plānotajam izmantošanas veidam.

19. Lietot dārzkopības tehniku atbilstoši tehnoloģiskajām prasībām un veikt tehnikas un inventāra ikdienas apkopi.

20. Ievērot dārzkopības tehnikas un iekārtu ekspluatācijas noteikumus.
21. Sadarboties ar darba vadītāju un citiem darbiniekiem, saprast darba uzdevumus.
22. Patstāvīgi organizēt savu darbu, analizēt darba gaitu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
23. Saimnieciski izmantot materiālus, veikt materiālu un sava darba uzskaiti.
24. Lietot datortehniku un speciālo programmatūru dārzkopības darbu veikšanai.
25. Ievērot darba tiesisko attiecību normas, profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
26. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības un izvērtēt iespējamos riskus.
27. Izvēlēties un lietot atbilstošus individuālos darba aizsardzības līdzekļus.
28. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, sagatavot un uzturēt darba vietu drošai darba veikšanai.
29. Ievērot ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
30. Sniegt pirmo palīdzību.
31. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
32. Šķirot darba procesā radušos atkritumus.
33. Ievērot ķīmisko vielu glabāšanas un lietošanas noteikumus.
34. Lietot ķīmisko vielu absorbentus.
35. Lietot videi draudzīgas tehnoloģijas un materiālus.
36. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un svešvalodā, lietot augu nosaukumus latīņu valodā.

37. Pārvaldīt valsts valodu.

38. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

4.36.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. augu audzēšanas tehnoloģijas;
- 1.2. segto platību veidi un tajās izmantojamās tehnoloģijas;
- 1.3. dārza plānojuma izstrādes pamati, ierīkošana un balstu sistēmas;
- 1.4. laika, darba un materiālu uzskaites principi;
- 1.5. saskarsmes pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. augu botāniskais iedalījums un prasības atbilstoši augšanas apstākļiem;
- 2.2. dārzkopības augu sugu un šķirņu sortiments;
- 2.3. bioloģiskie un konvencionālie mēslošanas līdzekļi un augu aizsardzības līdzekļi;
- 2.4. dārzkopības tehnikas un iekārtu uzbūve, uzturēšanas un ekspluatācijas prasības;
- 2.5. dārzkopības materiālu uzglabāšanas nosacījumi;
- 2.6. videi draudzīgas tehnoloģijas un materiāli;
- 2.7. ķīmiskās vielas, to uzglabāšanas noteikumi, ķīmisko vielu absorbenti;
- 2.8. energoefektivitātes un ekonomiskas saimniekošanas principi;
- 2.9. atkritumu šķirošana un apsaimniekošanas noteikumi;
- 2.10. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. augu nosaukumi latīņu valodā un profesionālā terminoloģija;
- 3.2. augu uzbūve un īpašības (morfoloģija, fizioloģija, ontogēze), tai skaitā nezāļu atpazīšana;
- 3.3. augsnes apstrādes un substrātu sagatavošanas paņēmieni;
- 3.4. sēkļu kvalitātes rādītāji, pirmapstrāde, sējas veidi un laiki;
- 3.5. augu pavairošanas metodes, fizioloģiski aktīvās vielas;
- 3.6. augu kopšana dažādās audzēšanas tehnoloģijās;
- 3.7. vainagu tipi, vainagu veidošana un kopšana;
- 3.8. dārza kopšanas paņēmieni;
- 3.9. mēslošanas īpatnības augu audzēšanā un kopšanā, barības elementu trūkuma un pārbagātības pazīmes;

3.10. izplatītāko kaitēkļu un slimību radīto bojājumu pazīšana, augu aizsardzības pasākumi;

3.11. profesionālo augu aizsardzības līdzekļu iegāde, lietošana un uzglabāšana;

3.12. ražas gatavības pakāpe un novākšanas metodes, uzglabāšanas apstākļi;

3.13. dārzkopības produkcijas kvalitātes un marķēšanas prasības;

3.14. A kategorijas traktortehnikas vadīšana;

3.15. vides aizsardzība un videi nekaitīgi darba paņēmieni;

3.16. darba aizsardzība (darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana, pirmā palīdzība);

3.17. ugunsdrošības noteikumi, ugunsdzēsības līdzekļi un to lietošana;

3.18. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;

3.19. darba tiesiskās attiecības;

3.20. informācijas tehnoloģijas;

3.21. valsts valoda;

3.22. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

4.37. Augkopja profesijas standarts

4.37.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – augkopis.

2. Profesijas kods – 6113 13.

4.37.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– augkopis patstāvīgi vai speciālista vadībā veic darbus augkopības produkcijas ražošanā, kultūraugu audzēšanā, pļavu un ganību apsaimniekošanā, ražas novākšanā un uzglabāšanā dažādās lauksaimniecības sistēmās, ievērojot labas lauksaimniecības prakses nosacījumus.

Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai augkopim nepieciešama A un D kategorijas traktortehnikas vadītāja apliecība.

Augkopis strādā augkopības uzņēmumā, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.37.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izvērtēt augsnes piemērotību augsnes apstrādes darbu veikšanai.
2. Spēja atbildīgi veikt augsnes ielabošanu, kultūraugu kopšanas pasākumus, mēslošanu un kaitīgo organismu ierobežošanu atbilstoši ekonomiski pamatotām audzēšanas tehnoloģijām.
3. Spēja novākt ražu atbilstoši ražas gatavības pakāpei un tās izmantošanas veidam.
4. Spēja organoleptiski noteikt ražas kvalitāti un veikt produkcijas pirmapstrādi un uzglabāšanu.
5. Spēja ievērot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas principus, veicot dabisko pļavu un ganību apsaimniekošanu.
6. Spēja atbildīgi sagatavot kvalitatīvu zāles lopbarību.
7. Spēja saimnieciski izmantot augkopībā nepieciešamos materiālus un līdzekļus atbilstoši tehnoloģijām.
8. Spēja informēt darba vadītāju par darba procesu, pamatojot un aizstāvojot savu viedokli.
9. Spēja patstāvīgi veikt darba pienākumus un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
10. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības atbilstoši labas lauksaimniecības praksei, veicot augkopības produkcijas ražošanu.
11. Spēja ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
12. Spēja lietot atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus.
13. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
14. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.
15. Spēja lietot datortehniku un speciālo programmatūru.
16. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
17. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

18. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.37.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Noteikt augsnes fizikālās un ķīmiskās īpašības lauka apstākļos.
2. Novērtēt kultūraugu audzēšanu ietekmējošos vides faktoros.
3. Noteikt augsnes gatavību apstrādei.
4. Lietot augsnes ielabošanas materiālus un izmantot augsnes ielabošanai nepieciešamo tehniku.
5. Izvēlēties, lietot un regulēt darbu veikšanai piemērotu augsnes apstrādes tehniku un iekārtas.
6. Veikt meliorācijas sistēmas kopšanas pasākumus.
7. Lietot kultūraugu mēslošanas tehniku un izmantot kultūraugu mēslošanas līdzekļus.
8. Sagatavot sēklas un stādāmo materiālu.
9. Lietot, kalibrēt sējmašīnas un stādāmās mašīnas.
10. Lietot mēslošanas līdzekļu iekārtas piemērotā lietošanas laikā.
11. Atpazīt un novērtēt augu attīstības stadijas, to piemērotību noteiktu darbu veikšanai.
12. Atpazīt nezāles, kaitēkļus un augu slimības, izvēlēties un lietot atbilstošas kaitīgo organismu ierobežošanas metodes.
13. Aprēķināt un sagatavot devas augu aizsardzības līdzekļu lietošanai.
14. Noteikt augu gatavību ražas novākšanai.
15. Sagatavot kvalitatīvu zāles lopbarību.
16. Lietot ražas novākšanas tehniku.
17. Sagatavot telpas ražas uzglabāšanai.

18. Veikt ražas pirmapstrādi, izmantojot atbilstošas iekārtas.
19. Novērtēt un uzturēt optimālus ražas uzglabāšanas apstākļus.
20. Sagatavot un transportēt produkciju atbilstoši iepakšanas un transportēšanas prasībām.
21. Lietot lauksaimniecības tehniku pļavu ielabošanai, kopšanai un zāles lopbarības sagatavošanai.
22. Ievērot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas principus.
23. Lietot lauksaimniecības tehniku un aprīkojumu ganību ierīkošanai, ielabošanai un kopšanai.
24. Lietot sēklu, stādāmā materiāla, mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļus atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
25. Ievērot augkopības produkcijas ražošanā izmantojamo izejvielu un materiālu glabāšanas un lietošanas noteikumus.
26. Savākt un šķirot augkopības produkcijas ražošanas procesā un uzglabāšanā radušos atkritumus.
27. Sadarboties ar darba vadītāju un citiem darbiniekiem, saprast darba uzdevumus.
28. Patstāvīgi organizēt savu darbu, analizēt darba gaitu un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
29. Veikt mantisko vērtību uzskaiti un ievērot dokumentu pārvaldības noteikumus.
30. Veikt darbus saskaņā ar darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
31. Lietot darba aizsardzības līdzekļus atbilstoši instrukcijām.
32. Ievērot personīgās higiēnas prasības.
33. Sagatavot darba vietu drošai darba veikšanai, uzturēt telpas un darba vidi atbilstoši instrukcijām.

34. Nodrošināt mašīnu un iekārtu ekspluatācijas noteikumu ievērošanu un degvielas ekonomisku izlietojumu, ievērojot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

35. Lietot datortehniku un speciālo programmatūru augkopības darbu veikšanai.

36. Ievērot ugunsdrošības instrukcijas.

37. Lietot ugunsdzēsības līdzekļus.

38. Sniegt pirmo palīdzību.

39. Glabāt un lietot ķīmiskās vielas atbilstoši noteikumiem.

40. Lietot ķīmisko vielu absorbentus.

41. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

42. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

43. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā, izplatītāko nezāļu, kultūraugu slimību un kaitēkļu nosaukumus latīņu valodā.

44. Pārvaldīt valsts valodu.

45. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

4.37.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. augkopības ietekme uz vidi;
- 1.2. kultūraugu morfoloģija un fizioloģija;
- 1.3. meliorācijas sistēmas kopšanas pasākumi;
- 1.4. augkopības produkcijas iepakojuma prasības un marķējums;
- 1.5. produkcijas transportēšanas nosacījumi;
- 1.6. atkritumu šķirošanas un apsaimniekošanas prasības;
- 1.7. ķīmiskās vielas, to lietošanas un uzglabāšanas noteikumi;
- 1.8. ķīmisko vielu absorbenti.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. kultūraugu piemērotība agroklimatiskajiem apstākļiem;
- 2.2. augu attīstības stadijas, etapi;
- 2.3. augkopības produkcijas ražošanai nepieciešamo materiālu īpašības;
- 2.4. augsne un tās īpašību piemērotība kultūraugu audzēšanai un augsnes apstrādes veidiem;
- 2.5. augsnes ielabošanas pasākumi un materiāli;
- 2.6. augsnes fizikālās īpašības;
- 2.7. kultūraugu mēslošanas līdzekļi, to īpašības un lietošanas laiki;
- 2.8. kultūraugu kaitēkļi;
- 2.9. augu slimības;
- 2.10. zālaugu veidi;
- 2.11. nezāles;
- 2.12. kultūraugiem kaitīgo organismu ierobežošanas pasākumi;
- 2.13. augu aizsardzības līdzekļi un to lietošana;
- 2.14. ekonomiski pamatoti kultūraugu audzēšanas principi;
- 2.15. ganību ierīkošanas veidi, izmantojamie materiāli un aprīkojums;
- 2.16. zāles lopbarības sagatavošanas veidi;
- 2.17. ražas uzglabāšanas prasības atkarībā no saražotās produkcijas veida;
- 2.18. noliktavu telpu sagatavošanas paņēmieni ražas uzglabāšanai;
- 2.19. augkopības produkcijas uzglabāšanas noliktavu telpu aprīkojums;
- 2.20. lauksaimniecības tehnikas un iekārtu izmantošanas ietekme uz vidi;
- 2.21. energoefektivitātes un ekonomiskas saimniekošanas principi;
- 2.22. saskarsmes pamati;
- 2.23. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā, izplatītāko nezāļu, kultūraugu slimību un kaitēkļu nosaukumi latīņu valodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. augkopības produkcijas ražošanas procesā nepieciešamo dokumentu aizpildīšanas prasības;
- 3.2. A un D kategorijas traktortehnikas vadīšana;
- 3.3. augsnes apstrādes veidi un tehnoloģijas;
- 3.4. sēklas un stādāmā materiāla sagatavošanas veidi un apstrādei izmantojamie materiāli;
- 3.5. kultūraugu sēšanas un stādīšanas tehnoloģijas;
- 3.6. kultūraugu mēslošanas tehnoloģijas;
- 3.7. ražas novākšanas tehnoloģijas atbilstoši produkcijas izmantošanas veidam;
- 3.8. ražas pirmapstrādes paņēmieni un sasniedzamie rādītāji;
- 3.9. organoleptiski nosakāmie kultūraugu ražas kvalitātes rādītāji;
- 3.10. vides aizsardzības normatīvo aktu prasības lauksaimniecības produkcijas ražošanā un nepieciešamo materiālu uzglabāšanā;
- 3.11. augkopības mašīnu un iekārtu ekspluatācijas noteikumi;
- 3.12. informācijas tehnoloģijas;

- 3.13. personīgās higiēnas prasības;
- 3.14. ugunsdrošības noteikumi, ugunsdzēsības līdzekļi un to lietošana;
- 3.15. darba aizsardzība (darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana, pirmā palīdzība);
- 3.16. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.17. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.18. valsts valoda;
- 3.19. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

4.38. Lopkopja profesijas standarts

4.38.1. Vispārīgie jautājumi

- 1. Profesijas nosaukums – lopkopis.
- 2. Profesijas kods – 6121 01.

4.38.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– lopkopis veic lauksaimniecības dzīvnieku kopšanu, ēdināšanu, atražošanu un lopkopības produkcijas iegūšanu, uzglabāšanu un sagatavošanu realizācijai; veic darba pienākumus lopkopības produkcijas ražošanā atbilstoši labas lauksaimniecības prakses nosacījumiem.

Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai lopkopim nepieciešama A kategorijas traktortehnikas vadītāja apliecība.

Lopkopis strādā uzņēmumā, kurā audzē lauksaimniecības dzīvniekus, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.38.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

- 1. Spēja novērtēt un uzturēt kārtībā sanitāro stāvokli lauksaimniecības dzīvnieku novietnē.
- 2. Spēja apkopt un pabarot lauksaimniecības dzīvniekus.
- 3. Spēja iegūt un dokumentēt informāciju par lauksaimniecības dzīvniekiem, to veselības stāvokli, uzvedību un novirzi no normas.

4. Spēja nodrošināt pārtikas nekaitīguma un higiēnas prasību ievērošanu lopkopības produkcijas ražošanas procesā.

5. Spēja nodrošināt saražotās lopkopības produkcijas nemainīgu un atbilstošu kvalitāti.

6. Spēja lietot speciālo lopkopības tehniku, iekārtas, aprīkojumu, instrumentus atbilstoši lietošanas instrukcijām.

7. Spēja īstenot mērķtiecīgu ganāmpulka atražošanu un veikt sākotnējās informācijas uzskaiti par lauksaimniecības dzīvnieku produktivitātes rādītājiem.

8. Spēja sagatavot lopkopības produkciju un blakusproduktus uzglabāšanai un realizācijai.

9. Spēja veikt vidi saudzējošus un uzlabojošus pasākumus, sagatavojot un uzglabājot lopbarību, kūtsmēslus un strādājot ar iekārtām un tehniku.

10. Spēja uzturēt labas ražošanas vides stāvokli lauksaimniecības uzņēmumā.

11. Spēja strādāt komandā un individuāli, veicot darba pienākumus.

12. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

13. Spēja pieņemt un izpildīt lēmumus savas kompetences ietvaros un izpildīt darba vadītāja norādījumus, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

14. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, lopkopības produkcijas ražošanā izmantot videi draudzīgas tehnoloģijas.

15. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības un ugunsdrošības noteikumus.

16. Spēja lietot atbilstošus individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.

17. Spēja lietot lopkopībā izmantojamās ķīmiski un bioloģiski aktīvās vielas.

18. Spēja sniegt pirmo palīdzību lauksaimniecības dzīvniekiem, dot tiem zāles un veikt citas vienkāršas veterinārmedicīniskas manipulācijas atbilstoši veterinārārsta norādījumiem.

19. Spēja sniegt pirmo palīdzību cilvēkiem.
20. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.
21. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.
22. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.38.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Reģistrēt notikumus ar lauksaimniecības dzīvniekiem un ziņot atbildīgajām personām atbilstoši uzņēmumā noteiktajai kārtībai.
2. Atpazīt lopkopības produkcijas ražošanai nepieciešamos barības līdzekļus.
3. Informēt lauksaimniecības uzņēmuma atbildīgās personas par barības līdzekļu atlikumu.
4. Novērtēt lopbarības un dzeramā ūdens patēriņu un ziņot atbildīgajām personām par konstatētajām neatbilstībām.
5. Ievērot lopbarības un papildbarības uzglabāšanas, izēdināšanas un izlietošanas prasības.
6. Veikt lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanu un dzirdināšanu atbilstoši sastādītajai receptūrai.
7. Uzturēt tīrus lauksaimniecības dzīvniekus, nodrošināt tīrību un labu mikroklimatu novietnēs.
8. Kopt, dezinficēt un uzturēt kārtībā barības uzglabāšanas un sagatavošanas tehniskās būves.
9. Novērtēt lauksaimniecības dzīvnieku novietnes tehnisko stāvokli, iekārtu un aprīkojuma atbilstību darba veikšanai, ziņot atbildīgajām personām par konstatētajām neatbilstībām.
10. Uzglabāt, lietot un uzturēt aprīkojumu atbilstoši lietošanas instrukcijām un uzņēmumā noteiktajām prasībām.

11. Lietot speciālo aprīkojumu un iekārtas lopkopības produkcijas ieguvei.

12. Nodrošināt lopkopības tehnikas un lopkopības iekārtu ekspluatācijas noteikumu un vides aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu.

13. Novērtēt un novērst novirzes no dzīvnieku labturības normām.

14. Novērtēt lauksaimniecības dzīvnieku uzvedību, veselību un ziņot atbildīgajām personām par konstatētajām izmaiņām.

15. Nodalīt slimos lauksaimniecības dzīvniekus no veselajiem.

16. Veikt vienkāršas veterinārmedicīniskās manipulācijas.

17. Veikt sievišķo lauksaimniecības dzīvnieku novērošanu un reģistrēt dzīvniekus ar meklēšanās pazīmēm.

18. Realizēt sastādīto lauksaimniecības dzīvnieku pārojumu plānu.

19. Atšķirt fizioloģiskas lauksaimniecības dzīvnieku dzemdības no apgrūtinātām.

20. Uzraudzīt un vadīt dzemdību procesu lauksaimniecības dzīvniekiem.

21. Lietot aprīkojumu lauksaimniecības dzīvnieku apaugļošanai, grūsnības noteikšanai un dzemdību palīdzībai.

22. Reģistrēt lauksaimniecības dzīvnieku produktivitātes rādītājus.

23. Identificēt, reģistrēt izmaiņas produktivitātes rādītājos un informēt lauksaimniecības uzņēmuma atbildīgās personas par novērotajām pārmaiņām.

24. Grupēt un apzīmēt lauksaimniecības dzīvniekus.

25. Atlasīt un sagatavot realizācijai lauksaimniecības dzīvniekus.

26. Pārvietot lauksaimniecības dzīvniekus un lietot speciālo aprīkojumu.

27. Ražot kvalitatīvu lopkopības produkciju un nodrošināt produkcijas nemainīgas kvalitātes saglabāšanu.

28. Atpazīt un nodalīt ražošanas procesā iegūtu vai radušos nederīgu lopkopības produkciju.

29. Atpazīt un novērst iespējamā piesārņojuma avotus un veidus lopkopības produkcijai un blakusproduktiem.

30. Nepieļaut zooantroponožu (cilvēkiem un lauksaimniecības dzīvniekiem kopīgas infekcijas slimības) izplatību.

31. Fasēt lopkopības produktus un blakusproduktus.

32. Izvērtēt, uzglabāt kūtsmēslus atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

33. Noteikt un reģistrēt kūtsmēslu daudzumu.

34. Veikt darbus atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām, identificēt un novērst iespējamus riskus.

35. Sadarboties ar lauksaimniecības uzņēmuma atbilstošo personu un citiem darbiniekiem.

36. Patstāvīgi organizēt savu darbu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

37. Veikt sava darba, nostrādātā laika un mantisko vērtību uzskaiti.

38. Lietot datortehniku un speciālo programmatūru lopkopības darbu veikšanai.

39. Lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.

40. Identificēt individuālo un kolektīvo darba aizsardzības līdzekļu bojājumus un ziņot par to atbildīgajai personai.

41. Šķirot, uzglabāt un reģistrēt darba procesā radušos atkritumus.

42. Ievērot darba aizsardzības noteikumus darbā ar bīstamajiem atkritumiem.

43. Lietot un glabāt ķīmiskās un bioloģiski aktīvās vielas atbilstoši lietošanas instrukcijām.

44. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, lopkopības produkcijas ražošanā izmantot videi draudzīgas tehnoloģijas.

45. Sniegt pirmo palīdzību lauksaimniecības dzīvniekiem.
46. Sniegt pirmo palīdzību cilvēkiem.
47. Ievērot ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
48. Saprast un izpildīt lauksaimniecības uzņēmuma atbilstošo personu norādījumus.
49. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
50. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
51. Pārvaldīt valsts valodu.
52. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
53. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.38.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. ciltsdarbs;
 - 1.2. veterinārijas pamati (lauksaimniecības dzīvnieku fizioloģija un veselība, lauksaimniecības dzīvnieku ginekoloģijas un dzemdniecības pamati);
 - 1.3. etoloģija.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. pārtikas nekaitīguma un higiēnas prasības;
 - 2.2. produkcijas kvalitātes rādītāji un piesārņojumu veidi;
 - 2.3. lopkopības produktu un blakusproduktu pirmapstrāde un fasēšana;
 - 2.4. lopkopības atkritumu, t.sk. bīstamo atkritumu, apsaimniekošana;
 - 2.5. ķīmisko un bioloģiski aktīvo vielu uzglabāšanas noteikumi;
 - 2.6. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā;
 - 2.7. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi.
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:
 - 3.1. lauksaimniecības dzīvnieku labturība;
 - 3.2. zoohigiēna;
 - 3.3. lauksaimniecības dzīvnieku mākslīgā apsēklošana;

- 3.4. lopbarības sagatavošana izēdināšanai (veidi, tehnika, process);
- 3.5. lopkopībā izmantojamo barības līdzekļu lietojums;
- 3.6. barības uzglabāšanas un sagatavošanas tehnisko būvju kopšana, dezinfekcija un uzturēšana;
- 3.7. kūtsmēslu apsaimniekošana;
- 3.8. fermu mehanizācija;
- 3.9. lopkopības tehnikas, iekārtu un aprīkojuma darbība;
- 3.10. A kategorijas traktortehnikas vadīšana;
- 3.11. cilvēka uzturam nederīgās lopkopības produkcijas iznīcināšana;
- 3.12. dezinfekcijas un mazgāšanas līdzekļu lietošanas prasības;
- 3.13. lauksaimniecības dzīvnieku novietnes biodrošības noteikumi;
- 3.14. dokumentācijas aizpildīšanas un uzskaites principi;
- 3.15. personīgās un darba higiēnas prasības;
- 3.16. informācijas tehnoloģijas;
- 3.17. vides aizsardzība;
- 3.18. ugunsdrošības noteikumi un ugunsdzēsības līdzekļi;
- 3.19. darba aizsardzība (darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana, pirmā palīdzība);
- 3.20. saskarsmes pamati;
- 3.21. darba tiesiskās attiecības;
- 3.22. pirmā palīdzība lauksaimniecības dzīvniekiem;
- 3.23. valsts valoda;
- 3.24. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

4.39. Grāmatsējēja profesijas standarts

4.39.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – grāmatsējējs.
2. Profesijas kods –7323 06.

4.39.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - grāmatsējējs veic poligrāfijas produkcijas apstrādi un iesiešanu; izmanto poligrāfijas apstrādes iekārtas un instrumentus; sagatavo darbam nepieciešamos materiālus un ievēro veicamo darbu izpildes secību.

Grāmatsējējs strādā uzņēmumos, kas veic iespieddarbu iespiešanu, apstrādi un iesiešanu, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.39.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja veikt darba uzdevumu atbilstoši tehnoloģiskajai kartei, iespieddarba maketam un citai tehniskajai dokumentācijai, neskaidrību gadījumā precizēt iegūto informāciju.

2. Spēja sagatavot un lietot darba procesā iespieddarbu apstrādes iekārtas un instrumentus, ievērojot lietošanas instrukcijās noteiktās prasības.

3. Spēja sagatavot darba uzdevumam atbilstošus iespieddarbu apstrādes materiālus nepieciešamajā kvalitātē, gramāžā, izmēros un apjomā.

4. Spēja izvēlēties tehnoloģiskajai kartei un darba maketam atbilstošu iespieddokšņu locījuma veidu un locīt iespieddokšnes.

5. Spēja veikt dažādus iespieddokšnes virsmas apdares darbus atbilstoši tehnoloģiskajiem norādījumiem vai iespieddarba maketam.

6. Spēja atbilstoši sējuma veidam veikt bloka izgatavošanu un apdari, izgatavot mīksto vai cieto vāku, veikt vāku apdari un ievākot iespieddarbu.

7. Spēja plānot veicamo darbu secību un termiņus, noformēt darba procesā nepieciešamo dokumentāciju.

8. Spēja izvērtēt sava darba kvalitāti, sagatavot atskaiti par veikto darbu un uzņemties atbildību par darba rezultātiem.

9. Spēja strādāt komandā vai individuāli.

10. Spēja ievērot vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipus.

11. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

12. Spēja papildināt savas profesionālās zināšanas, sekot līdzi iespieddarbu apstrādes tehnoloģiju attīstībai, jaunākajiem materiāliem un iekārtām.

13. Spēja izvērtēt iegūtās zināšanas un pastāvīgi pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.

14. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā, lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

15. Spēja ievērot darba un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus un sniegt pirmo palīdzību.

4.39.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Strādāt ar tehnoloģisko karti, iespieddarba maketu un citu tehnisko dokumentāciju.

2. Ievērot tehnoloģiskās kartes, iespieddarba maketa un citas tehniskās dokumentācijas prasības par iespieddarba produkcijas iesiešanu un apstrādi.

3. Sagatavot darba uzdevumam atbilstošus iespieddarba apstrādes materiālus.

4. Sagatavot darbam un lietot iespieddarbu apstrādes iekārtas, izvēlēties un lietot atbilstošus instrumentus.

5. Rīkoties saskaņā ar iespieddarbu apstrādes iekārtu un instrumentu lietošanas instrukcijām, darba drošības un veselības aizsardzības noteikumiem.

6. Veikt iespieddarba virsmas apstrādes darbus atbilstoši tehnoloģiskajai kartei, iespieddarba maketam vai citai tehniskajai dokumentācijai.

7. Veikt bloka izgatavošanas un apstrādes darbus, izgatavot vāku un ievākot iespieddarbu.

8. Plānot savu darbu un dokumentēt uzdevuma izpildi.

9. Vērtēt paveiktā darba kvalitāti un atbilstību darba uzdevumam.

10. Komunicēt un sadarboties ar kolēģiem, ievērojot vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipus.

11. Iegūt, vērtēt, atlasīt un izmantot profesionālo informāciju.

12. Pilnveidot profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes.

13. Pārvaldīt valsts valodu.

14. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

15. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
16. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
17. Ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
18. Ievērot ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus.
19. Sniegt pirmo palīdzību.

4.39.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. iespieddarbu sagatavošana iespiešanai un iespiešana;
 - 1.2. informācijas ieguves paņēmieni;
 - 1.3. arodveselības pamati;
 - 1.4. ergonomikas principi.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. iespieddarbu apstrādes iekārtas;
 - 2.2. iespieddarbu apstrādes materiāli, to sastāvs, īpašības un lietošana apstrādes procesos;
 - 2.3. iespieddarbu veidi un elementi, papildelementu veidi, to piestiprināšana blokam;
 - 2.4. tehnoloģiskās dokumentācijas noformēšana;
 - 2.5. kompozīcijas pamati;
 - 2.6. saskarsmes psiholoģija;
 - 2.7. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:
 - 3.1. iespieddarbu apstrādes procesu tehnoloģijas;
 - 3.2. papīra un kartona formāti;
 - 3.3. iespieddarbu virsmas apstrādes tehnoloģijas;
 - 3.4. bloka izgatavošanas, sastiprināšanas un apdares tehnoloģijas;
 - 3.5. vāku izgatavošanas un ievākošanas tehnoloģijas;
 - 3.6. valsts valoda;
 - 3.7. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
 - 3.8. vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipi;
 - 3.9. darba aizsardzības prasības;

- 3.10. vides aizsardzības prasības;
- 3.11. ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumi;
- 3.12. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.13. pirmā palīdzība.

4.40. Teksta ievadītāja profesijas standarts

4.40.1. Vispārīgi jautājumi

- 1. Profesijas nosaukums – teksta ievadītājs.
- 2. Profesijas kods – 4132 11.

4.40.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– teksta ievadītājs ievada, labo, formatē tekstu, pievieno tekstam grafiskos elementus un attēlus, sūta un saņem teksta dokumentus, izmantojot informācijas tehnoloģijas, profesionālās datorprogrammas un biroja tehniku.

Teksta ievadītājs strādā uzņēmumos, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

4.40.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

- 1. Spēja ātri un precīzi ievadīt tekstu.
- 2. Spēja noteikt un organizēt darbu izpildes secību.
- 3. Spēja labot tekstu, veidot tā salikuma stilu un pievienot tekstam nepieciešamos grafiskos elementus un attēlus.
- 4. Spēja izvēlēties un lietot atbilstošus teksta, grafiskos redaktorus vai tabulu procesorus un izmantot biroja tehniku.
- 5. Spēja nodrošināt valodas ortogrāfijas un interpunkcijas normu ievērošanu.
- 6. Spēja nodrošināt teksta saglabāšanu un rezerves kopēšanu atbilstoši tehniskajām prasībām.

7. Spēja izvērtēt sagatavotā teksta kvalitātes atbilstību darba uzdevumam, aizpildīt darba procesā nepieciešamo dokumentāciju un būt atbildīgam par sava darba rezultātu.

8. Spēja saskaņot ar citiem speciālistiem un klientiem ievadīto tekstu un, ja nepieciešams, to koriģēt.

9. Spēja sadarboties ar kolēģiem, citiem izdevniecības speciālistiem un klientiem.

10. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus un darba tiesisko attiecību normas.

11. Spēja sekot līdzi izdevējdarbības, kā arī informācijas un komunikāciju tehnoloģiju attīstības tendencēm, pastāvīgi iepazīties ar valodas lietojuma normu aktualitātēm.

12. Spēja izvērtēt un pastāvīgi pilnveidot iegūtās profesionālās zināšanas un prasmes.

13. Spēja sazināties valsts valodā un lietot profesionālo terminoloģiju.

14. Spēja sazināties vienā svešvalodā profesionālās saziņas līmenī.

15. Spēja ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus, vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

16. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

4.40.4. Profesionālās darbības pamatzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Ievadīt, formatēt un datorrakstā veidot salikuma stilu visu veidu tekstiem.

2. Izvērtēt darba apjomu un izvēlēties darbu izpildes secību un termiņu.

3. Pievienot tekstam nepieciešamos grafiskos elementus un attēlus.

4. Veidot grafiskās tabulas, skenēt un ievietot attēlus.

5. Noformēt tekstu atbilstoši lietvedības normatīvo aktu vai iespieddarbu noformēšanas prasībām.

6. Sagatavot, saglabāt un nodot tekstu saskaņošanai nepieciešamajos formātos.

7. Ieviest labojumus pēc korektūras lasīšanas, sagatavot un nosūtīt tekstu tālākai apstrādei.

8. Veikt teksta rezerves kopēšanu.

9. Sadarboties ar kolēģiem, citiem izdevniecības speciālistiem un klientiem.

10. Izmantot elektroniskos saziņas līdzekļus, lietot biroja tehniku un datorprogrammas.

11. Sagatavot un nosūtīt teksta elektronisko versiju.

12. Ievērot darba un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus.

13. Pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.

14. Pārvaldīt valsts valodu.

15. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

16. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

17. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

18. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

19. Sniegt pirmo palīdzību.

4.40.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. poligrāfijas tehnoloģijas pamati;

1.2. poligrāfijas materiālu veidi un lietošana iespiedprodukcijas izgatavošanas procesos;

1.3. papīra, papīra izstrādājumu klasifikācija un izmantošana iespiedprodukcijas izgatavošanas procesos;

1.4. burtu dizaina teorija.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. ievadītā teksta kvalitātes parametri;
- 2.2. attēlu, grafisko elementu sagatavošanas un apstrādes pamatprincipi;
- 2.3. kompozīcijas pamati;
- 2.4. maketēšanas pamati;
- 2.5. iespieddarba sagatavošanas pamatprincipi;
- 2.6. saskarsmes psiholoģija;
- 2.7. izdevējdarbības pamati;
- 2.8. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. teksta ievadīšana un formatēšana;
- 3.2. teksta stilu veidošana;
- 3.3. teksta, grafisko un tabulu redaktoru lietošana;
- 3.4. korektūru zīmes un to lietošana;
- 3.5. korektūras ielabošana;
- 3.6. „aklā” teksta ievadīšanas metode un ātro taustiņu kombinācijas;
- 3.7. e-pasts, citas komunikācijas programmas;
- 3.8. dokumentu augšupielāde un lejupielāde;
- 3.9. datorprogrammu lietošana;
- 3.10. biroja tehnikas lietošana;
- 3.11. valsts valoda;
- 3.12. latviešu valodas ortogrāfija un interpunkcija;
- 3.13. latviešu literārās valodas stili;
- 3.14. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.15. dokumentu noformēšanas noteikumi;
- 3.16. darba aizsardzības prasības;
- 3.17. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.18. ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumi;
- 3.19. vides aizsardzības prasības;
- 3.20. komercdarbības pamati;
- 3.21. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.22. pirmā palīdzība.

4.41. Noliktavas darbinieka profesijas standarts

4.41.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – noliktavas darbinieks.
2. Profesijas kods – 4321 08.

4.41.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– noliktavas darbinieks atbilstoši instrukcijām veic preču aprites darbus, kas ietver preču saņemšanu, kvalitātes pārbaudi, pakošanu, šķirošanu, izvietojumu (uzglabāšanai noliktavā), komplektēšanu, izsniegšanu, uzglabāšanas apstākļu kontrolēšanu, kā arī atbilstošu dokumentu noformēšanu; piedalās regulārā noliktavas apsekošanā.

Noliktavas darbinieks strādā mazumtirdzniecības, vairumtirdzniecības vai ražošanas uzņēmumu noliktavās, kā arī citu uzņēmumu noliktavās.

4.41.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja iepazīties un izprast ar darba izpildi saistītos dokumentus, pārzināt profesijai saistošos normatīvos aktus un starptautiskos dokumentus.

2. Spēja pārzināt noliktavu plānus, noliktavu iekārtas un tehniku.

3. Spēja noteikt kravai un darba uzdevumam atbilstošu vietu noliktavā un lietot atbilstošu iekārtu un tehniku.

4. Spēja pieņemt un izvietot preču kravu, novērtēt tās atbilstību pavaddokumentiem un kvalitātes rādītājiem.

5. Spēja noteikt kravas transporta veidu, izvēlēties un lietot tam atbilstošu iekraušanas un izkraušanas tehniku.

6. Spēja identificēt specifisku kravu un ievērot specifisku kravu aprites noteikumus.

7. Spēja nolasīt un saprast kravas pavaddokumentos ietvertu informāciju.

8. Spēja identificēt un noformēt kravas dokumentus atbilstoši darba uzdevumam, aizpildīt nepieciešamās veidlapas.

9. Spēja lietot biroja tehniku, datortehniku un specifiskās noliktavas datorprogrammas.

10. Spēja identificēt un nolasīt uz plombas esošo informāciju, salīdzināt ar kravas pavaddokumentiem, ja nepieciešams, noņemt plombu un fiksēt šo darbību atbilstošā veidlapā.

11. Spēja identificēt kravas iepakojumu, tā atbilstību iepakojuma standartiem un nolasīt uz iepakojuma esošos apzīmējumus.

12. Spēja izvēlēties atbilstošu iepakojuma materiālu un pakot kravu.

13. Spēja izvēlēties kravai atbilstošu marķējumu un marķēt to, marķēšanā ievērojot starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasības.

14. Spēja lietot kravas uzmērīšanas un temperatūras kontroles mērinstrumentus, ja nepieciešams, veikt kravas uzmērīšanu un temperatūras kontroli, nolasīt un fiksēt mērījumus.

15. Spēja regulāri piedalīties noliktavas apsekošanā.

16. Spēja saņemt uzdevumu un uz klausīt norādījumus.

17. Spēja sadarboties un sniegt informāciju kravas saņēmējam.

18. Spēja ievērot kravas un preču šķirošanas loģiku.

19. Spēja identificēt brāķētu un norakstītu kravu, kā arī kravu, kam ir beidzies realizācijas termiņš.

20. Spēja lietot specifisku datorprogrammatūru un ierīci preces koda nolasīšanai.

21. Spēja sazināties rakstveidā un mutvārdos valsts valodā un vienā svešvalodā, t.sk. izmantojot mūsdienu informācijas un komunikāciju tehnoloģijas un lietojot profesionālo terminoloģiju.

22. Spēja sakopt un uzturēt kārtībā darba vietu.

23. Spēja ievērot sanitārās un higiēnas normas.

24. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

25. Spēja noteikt darba vietas un darba aprīkojuma atbilstību darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasībām, nepieciešamības gadījumā atbilstoši rīkojoties.

26. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.
27. Spēja darba procesā izvēlēties un lietot pareizus, ergonomiskus un drošus darba paņēmienus.
28. Spēja sniegt pirmo palīdzību.
29. Spēja izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, kā arī veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.
30. Spēja ievērot profesionālās saskarsmes principus.
31. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.
32. Spēja pašizglītoties un pilnveidot profesionālās kompetences.
33. Spēja patstāvīgi veikt darba pienākumus un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

4.41.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Iepazīties un izprast ar darba izpildi saistītos dokumentus, pārzināt profesijai saistošos normatīvos aktus un starptautiskos dokumentus.
2. Lasīt un saprast darba procesam nepieciešamo tehnisko dokumentāciju.
3. Pārzināt noliktavas plānus un iekārtas.
4. Prasme lietot noliktavas iekārtas un instrumentus.
5. Pieņemt un izvietot preču kravas.
6. Lietot iekraušanas un izkraušanas tehniku.
7. Izvērtēt kravas atbilstību pavaddokumentiem un kvalitātes rādītājiem.
8. Atpazīt specifisku kravu un ievērot specifisku kravu aprites noteikumus.
9. Nolasīt un saprast kravas pavaddokumentos ietverto informāciju.
10. Noformēt kravas dokumentus.

11. Lietot biroja tehniku, datortehniku un specifiskās noliktavas datorprogrammas.

12. Identificēt un nolasīt uz plombas esošo informāciju, salīdzināt to ar kravas pavaddokumentiem, ja nepieciešams, noņemt plombu un fiksēt šo darbību atbilstošos dokumentos.

13. Noteikt kravas iepakojumu un tā atbilstību kravas iepakojuma standartiem.

14. Lasīt uz kravas iepakojuma esošos apzīmējumus.

15. Izvēlēties atbilstošu iepakojuma materiālu un iepakot kravu.

16. Izvēlēties atbilstošu kravas marķējumu un marķēt kravu, ievērojot marķēšanas starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasības.

17. Lietot kravas uzmērīšanas un temperatūras kontroles mērinstrumentus.

18. Veikt kravas uzmērīšanu un temperatūras kontroli, nolasīt un fiksēt mērījumus.

19. Piedalīties noliktavas apsekošanā.

20. Identificēt brāķētu un norakstītu kravu, kā arī kravu, kam ir beidzies realizācijas termiņš.

21. Lietot specifisku datorprogrammatūru un ierīci preces koda nolasīšanai.

22. Ievērot kravas un preču šķirošanas loģiku.

23. Sadarboties un uzklaut norādījumus, sniegt ar darba uzdevuma izpildi saistītu informāciju transportlīdzekļa vadītājam un kravas saņēmējam.

24. Veikt darbu noteiktā laikā un termiņā.

25. Pārvaldīt valsts valodu.

26. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

27. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

28. Sakopt un uzturēt kārtībā darba vietu.

29. Ievērot sanitārās un higiēnas normas.
30. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
31. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.
32. Lietot pareizus, ergonomiskus un veselībai drošus darba paņēmienus.
33. Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.
34. Sniegt pirmo palīdzību.
35. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
36. Ievērot profesionālās saskarsmes principus.
37. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
38. Pilnveidot savas profesionālās prasmes, iegūt un izvērtēt jaunu profesionālo informāciju.

4.41.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī – zināšanas par profesijai saistošiem normatīvajiem aktiem.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. transporta veidi;
 - 2.2. kravu veidi;
 - 2.3. noliktavu telpu un teritoriju plāni;
 - 2.4. konvencijas un starptautiskie līgumi, kas regulē kravas pārvadājumus ar autotransportu (*CMR, ADR, TIR, ATP*).
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:
 - 3.1. noliktavu veidi;
 - 3.2. noliktavas aprites procesi, tehnoloģiskās metodes un nosacījumi;
 - 3.3. iekraušanas un izkraušanas tehnika un principi;
 - 3.4. noliktavas transporta/tehnikas lietošanas noteikumi;
 - 3.5. noliktavas satiksmes noteikumi;

- 3.6. preču, produkcijas un citu kravu uzglabāšanas prasības (noteikumi, režīmi);
- 3.7. pavaddokumentu veidi, t.sk. specifisko kravu pavaddokumenti;
- 3.8. dokumentu noformēšanas tehniskās prasības;
- 3.9. specifiskās noliktavas uzskaites lietojumprogrammas un datubāzu lietošana;
- 3.10. iepakojuma veidi un materiāli;
- 3.11. iepakojuma speciālie apzīmējumi;
- 3.12. iepakojuma veidi, metodes un tehnoloģijas;
- 3.13. marķējuma nolasīšanas iekārtas;
- 3.14. marķēšanas metodes;
- 3.15. plombu veidi un plombēšanas tehnoloģija;
- 3.16. mērinstrumentu veidi un lietošana;
- 3.17. fizikālās mērvienības un to noteikšanas metodes;
- 3.18. loģikas pamati;
- 3.19. lietišķā komunikācija (t.sk. rakstveida);
- 3.20. saskarsmes psiholoģija;
- 3.21. valsts valoda;
- 3.22. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.23. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā;
- 3.24. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.25. darba aizsardzība (t.sk. pirmā palīdzība), elektrodrošība un ugunsdrošība;
- 3.26. arodveselība un ergonomika;
- 3.27. vides aizsardzības prasības;
- 3.28. biroja tehnika, veidi un specifiskās funkcijas;
- 3.29. darba tiesisko attiecību normas.

4.42. Sausās būves montētāja profesijas standarts

4.42.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – sausās būves montētājs.
2. Profesijas kods – 7111 04.

4.42.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - sausās būves montētājs atbilstoši tehniskajam uzdevumam sausās būves tehniķa vai struktūrvienības vadītāja pakļautībā veic ārējo un iekšējo sienu

apšuvuma, starpsienu konstrukciju, piekārtu griestu, grīdu konstrukciju, logu, durvju un citu konstrukciju montāžas darbus ar sausās būves tehnoloģijām, darbā izmantojot ģipškartonu, metāla karkasa profilus un izolācijas materiālus, ģipsi, ģipša lējumus un dekoratīvos dizaina elementus; veic virsmu apdari – špaktelēšanu, apmešanu, kā arī siltināšanu no iekšpuses un ārpuses, ievērojot būvfizikālās, dizaina projekta, akustikas, ugunsdrošības un siltumtehnikas prasības un saistošos normatīvos aktus.

Sausās būves montētājs strādā būvuzņēmumos, kas nodarbojas ar ēku būvniecības darbiem.

4.42.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja organizēt ergonomiski ērtu un drošu darba vietu, nosakot un norobežojot savu darba zonu.

2. Spēja pārvietot būvmateriālus, uzstādīt un jaukt sastatnes, veikt elektrības un ūdens pieslēgumu tiešai darba organizēšanai.

3. Spēja lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus un sniegt pirmo palīdzību.

4. Spēja atbilstoši kompetencei plānot nepieciešamos resursus, aprēķināt materiālu patēriņu un darbietilpību.

5. Spēja ievērot darba vadītāja noteiktos termiņus, organizēt savu darba laiku, ievērot izpildes grafiku un darba tiesisko attiecību normas.

6. Spēja paaugstināt kvalifikāciju un apmācīt jaunus darbiniekus.

7. Spēja pārbaudīt un novērtēt darba virsmu (vizuāli, mehāniski, ar instrumentiem, ar speciāliem mērinstrumentiem), veikt virsmas apstrādi (slīpēšana, gruntēšana).

8. Spēja izvēlēties materiālus darba uzdevumam un strādāt ar tiem atbilstoši laikapstākļiem un tehniskajiem noteikumiem.

9. Spēja sagatavot (piegriezt, uzklāt, sajaukt u.tml.) izolācijas materiālus iestrādāšanai un iestrādāt izolācijas materiālus atbilstoši noteiktai kvalitātes pakāpei.

10. Spēja sagatavot sausās būves un apmetuma mašīnas, darbgaldus un instrumentus lietošanai, kā arī uzturēt tos darba kārtībā.

11. Spēja lietot sausās būves un apmetuma mašīnas, darbagaldus un instrumentus atbilstoši tehniskajai dokumentācijai un praktiskajam uzdevumam.

12. Spēja veikt dažādu materiālu griešanas, frēzēšanas, urbšanas, līmēšanas un montāžas darbus.

13. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, lietojot sausās būves un apmetuma mašīnas, darbagaldus un instrumentus, iekārtot drošu un ergonomiski ērtu darba vietu, lietot drošus darba paņēmienus, kā arī individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.

14. Spēja novietot, uzglabāt un pārvietot būvmateriālus, iekārtas un sastatnes, veikt elektrības un ūdens pieslēgumu, plānot materiālu un instrumentu izmantošanu individuālajā darbā.

15. Spēja veikt uzmērījumus un marķēšanu atbilstoši tehniskā un dizaina projekta prasībām, izvēlēties un lietot atbilstošus mērinstrumentus.

16. Spēja veidot konstruktīvo karkasu, konstrukciju apšūšanu ar būvmateriāliem, iestrādāt izolācijas materiālus, veikt logu, durvju bloku un traversu montāžu, lietot stiprināšanas paņēmienus un līdzekļus.

17. Spēja sagatavot nepieciešamos materiālus, veikt virsmu apmešanas, špaktelēšanas darbus, veikt virsmas korekciju atbilstoši noteiktai kvalitātes pakāpei un dizaina projekta prasībām.

18. Spēja uzmērīt un novērtēt paveikto darbu.

19. Spēja savākt, šķirot un pārvietot būvgružus, novērtēt materiālu atlikumu izmantojamību.

20. Spēja izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, kā arī veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

21. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.

22. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

23. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.42.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Noteikt un norobežot savu darba zonu.
2. Pārvietot būvmateriālus sava darba veikšanai.
3. Uzstādīt un jaukt sastatnes.
4. Veikt elektrības un ūdens pieslēgumu tiešai darba organizēšanai.
5. Lasīt tehnisko un dizaina projektu, kā arī citu tehnisko dokumentāciju.
6. Aprēķināt nepieciešamo materiālu patēriņu un darbietilpību.
7. Informēt struktūrvienības vadītāju vai sausās būves tehniķi par nepieciešamajiem resursiem un termiņiem.
8. Novērtēt situācijas bīstamību un veikt preventīvos pasākumus.
9. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.
10. Iekārtot drošu un ergonomiski ērtu darba vietu.
11. Lietot drošus darba paņēmienus.
12. Pārbaudīt un novērtēt darba virsmu (vizuāli, mehāniski, ar instrumentiem, ar speciāliem mērinstrumentiem).
13. Izvēlēties un sagatavot materiālus lietošanai atbilstoši darba uzdevumam.
14. Veikt materiālu griešanas, frēzēšanas, urbšanas un līmēšanas darbus.
15. Veidot konstruktīvo karkasu.
16. Veikt konstrukciju apšūšanu ar būvmateriāliem.
17. Veikt logu, durvju bloku un traversu montāžu.
18. Iestrādāt izolācijas materiālus.
19. Veikt apmešanas darbus atbilstoši noteiktai kvalitātes pakāpei.
20. Slīpēt un gruntēt virsmas.

21. Veikt virsmu un ģipškartona šuvju špaktelēšanu atbilstoši virsmas kvalitātes prasībām.
22. Veikt virsmas korekciju atbilstoši dizaina projekta prasībām.
23. Lietot stiprināšanas paņēmienus un līdzekļus.
24. Izgatavot un montēt dekoratīvos dizaina un akustiskos elementus (ģipša, poliuretāna u.c. izstrādājumus).
25. Lietot sausās būves un apmetuma mašīnas.
26. Novērtēt sausajā būvē izmantojamo mašīnu un instrumentu tehnisko stāvokli.
27. Veikt sausajā būvē izmantojamo mašīnu un instrumentu tehnisko apkopi.
28. Organizēt savu darba laiku un ievērot izpildes grafiku.
29. Novērtēt laikapstākļus un ievērot tehniskos noteikumus.
30. Strādāt ar kravu pārvietošanas tehniku.
31. Novērtēt materiālu atlikumu izmantojamību.
32. Identificēt bīstamos atkritumus.
33. Izvēlēties un lietot nepieciešamos mērinstrumentus (līmeņrādi, mērlenti, nivelieri u.c.).
34. Izvēlēties tehnoloģisko procesu, ievērojot būvniecības norisi.
35. Aprēķināt paveiktā darba apjomu un vērtību.
36. Patstāvīgi organizēt savu darbu, analizēt darba gaitu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
37. Veikt jauno darbinieku apmācību, apgūt un lietot jaunas tehnoloģijas, instrumentus un materiālus.
38. Sniegt pirmo palīdzību.
39. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

40. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
41. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
42. Pārvaldīt valsts valodu.
43. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
44. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.42.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. būvtehnika;
- 1.2. akustiskais projekts;
- 1.3. ugunsdrošības projekts;
- 1.4. tehniskā rasēšana;
- 1.5. būvniecības normatīvie dokumenti;
- 1.6. ilgtspējīgas būvniecības jēdziens;
- 1.7. darba laiku reglamentējošie normatīvie akti;
- 1.8. ergonomika.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. būvdarbi;
- 2.2. projekta dokumentācija, dizaina projekts;
- 2.3. būvfizika;
- 2.4. tīkla grafiks vai kalendāra plāns;
- 2.5. apmetuma funkcijas;
- 2.6. būvmateriālu tehniskās īpašības;
- 2.7. tehnoloģiskie procesi un prasības;
- 2.8. kvalitātes prasības;
- 2.9. būvgružu veidi;
- 2.10. būvgružu šķirošanas kārtība;
- 2.11. pielaišanas normas;
- 2.12. inženiertehniskās komunikācijas;
- 2.13. darba (izstrādes) normas;
- 2.14. arhitektūras un dizaina stilu vēsture;
- 2.15. saskarsmes pamati;
- 2.16. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. būvlaukuma darba organizēšana;
- 3.2. ēku būvkonstrukcijas (starp sienas, ārsienas, piekārtie griesti, dizaina griestu sistēmas, sienu un šahtu apšūšana, vienkāršo, dobjo un dubultgrīdu sistēmas);
- 3.3. sausās būves tehnoloģijas un izmantojamie materiāli;
- 3.4. apdares darbi un izmantojamie materiāli;
- 3.5. mērinstrumenti;
- 3.6. sausās būves un apmetuma mašīnas, darbgaldi un instrumenti (t.sk. sausās būves instrumenti, darbagaldi un mašīnas, apmetuma un frēzēšanas mašīnas);
- 3.7. smagumu pārvietošana, kravu pārvietošanas tehnika;
- 3.8. siltināšanas darbi;
- 3.9. izolācijas materiāli, to stiprināšanas paņēmieni un līdzekļi;
- 3.10. dekoratīvie elementi;
- 3.11. darba aizsardzība (darba aizsardzības normatīvie akti, droši darba paņēmieni, individuālie un kolektīvie darba aizsardzības līdzekļi, pirmā palīdzība);
- 3.12. elektrodrošība un ugunsdrošība, ugunsdzēsības līdzekļi un to lietošana;
- 3.13. informācijas tehnoloģijas;
- 3.14. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.15. vides aizsardzība;
- 3.16. valsts valoda;
- 3.17. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.18. darba tiesisko attiecību normas.

4.43. Betonētāja profesijas standarts

4.43.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – betonētājs.
2. Profesijas kods – 7114 01.

4.43.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– betonētājs būvlaukumā ēku, autoceļu, dzelzceļu un hidrotehnisko būvju būvniecības darbos veic betona un dzelzsbetona (turpmāk – betona) konstrukciju

betonēšanu vai izgatavo betona konstrukcijas būvizstrādājumu ražotnē; darbus veic betonēšanas tehniķa vai citas struktūrvienības vadītāja vadībā.

Betonētājs strādā būvuzņēmumos, būvizstrādājumu ražošanas uzņēmumos vai citos uzņēmumos.

4.43.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izprast un ievērot normatīvo aktu prasības attiecībā uz betonēšanas darbiem.

2. Spēja izpildīt būvuzņēmuma darba kārtības un būvlaukuma iekšējās kārtības noteikumu prasības.

3. Spēja rasēt betonējamās konstrukcijas un lietot rasējumos izmantotos apzīmējumus un terminoloģiju.

4. Spēja atšķirt betonējamo būvkonstrukciju funkcionālo nozīmi.

5. Spēja lietot betonējamo konstrukciju izveidošanas un iestrādāšanas metodes un tehnoloģiskās iekārtas, kā arī izmantot betonējamo konstrukciju sastāvdaļu specifikācijas.

6. Spēja iekārtot betonēšanas darbu posmiem atbilstošas parocīgas un drošas darba vietas, kā arī lietot tam nepieciešamo aprīkojumu.

7. Spēja pārvietot būvizstrādājumus būvlaukumā, būvizstrādājumu ražotnē un darba vietā ar celšanas mehānismu vai bez tā.

8. Spēja lasīt un saprast betonējamo konstrukciju un veidņu detalizācijas rasējumus, kā arī betonēšanas darbu veikšanas projektu.

9. Spēja ievērot izpildāmo betonēšanas darbu posmu kvalitātes prasības.

10. Spēja būvlaukumā izveidot betonējamās konstrukcijas pamatni atbilstoši būvkonstrukciju rasējumam, ierīkot un nostiprināt veidņus, izveidot stiegrojumu, ievietot konstrukcijā būvizstrādājumus un ieliekamās detaļas, iestrādāt betonu un izmantot atbilstošas tehnoloģijas minēto darbu procesā.

11. Spēja būvizstrādājumu ražotnē ierīkot un nostiprināt betonējamās konstrukcijas veidņus, izveidot stiegrojumu, ievietot konstrukcijā būvizstrādājumus un ieliekamās detaļas, iestrādāt betonu un izmantot atbilstošas tehnoloģijas minēto darbu procesā.

12. Spēja apstrādāt betona virsmu atbilstoši rasējumam.
13. Spēja kopt betonu, lietojot apstākļiem atbilstošas metodes.
14. Spēja atveidot betonētās konstrukcijas, lietojot veidņu veidiem un sistēmām atbilstošas metodes.
15. Spēja lasīt, saprast un ievērot izmantojamo būvizstrādājumu ražotāju instrukcijas.
16. Spēja lietot betona iestrādes un apstrādes tehnoloģijas, betona kopšanas metodes un atveidošanas metodes atbilstoši veidņu veidiem un sistēmām.
17. Spēja izprast un ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības un prasības būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
18. Spēja novērtēt negadījumu bīstamību un iespējamās sekas būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē, atbilstoši rīkoties nestandarta situācijās.
19. Spēja sniegt pirmo palīdzību, izmantojot pirmās palīdzības līdzekļus un pirmās palīdzības sniegšanas metodes būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
20. Spēja izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un lietot vides aizsardzības paņēmienus būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
21. Spēja identificēt videi bīstamos atkritumus un veikt atkritumu savākšanu būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
22. Spēja atpazīt bīstamās darba vietas un operācijas būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
23. Spēja lietot betonētājiem nepieciešamos individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.
24. Spēja patstāvīgi izpildīt uzdoto darbu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
25. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus saskarsmē un komunikācijā ar citiem betonētājiem un betonēšanas tehniķi.
26. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

27. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4.43.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izprast un ievērot normatīvo aktu prasības betonēšanas darbiem.
2. Izpildīt būvuzņēmuma darba kārtības un būvlaukuma iekšējās kārtības noteikumu prasības.
3. Rasēt betonējamās konstrukcijas un lietot rasējumos izmantotos apzīmējumus un terminoloģiju.
4. Atšķirt betonējamo konstrukciju funkcionālo nozīmi.
5. Lietot betonējamo konstrukciju izveidošanas un iestrādāšanas metodes un tehnoloģiskās iekārtas.
6. Izmantot betonējamo konstrukciju sastāvdaļu specifikācijas.
7. Iekārtot betonēšanas darbu posmam atbilstošu parocīgu un drošu darba vietu.
8. Lietot betonēšanas darbu posmiem nepieciešamo aprīkojumu.
9. Veikt būvizstrādājumu pārvietošanu būvlaukumā, ražotnē un darba vietā.
10. Ievērot izpildāmo betonēšanas darbu posmu kvalitātes prasības.
11. Lasīt betonējamo būvkonstrukciju un to elementu rasējumus.
12. Izveidot betonējamo konstrukciju pamatni atbilstoši būvkonstrukciju rasējumam.
13. Lasīt betonējamo konstrukciju veidņu detalizācijas rasējumus.
14. Ierīkot un nostiprināt betonējamās konstrukcijas veidņus.
15. Izmantot celšanas mehānismus un pārvietot būvizstrādājumus būvlaukumā, būvizstrādājumu ražotnē un darba vietā.
16. Izveidot betonējamo konstrukciju stiegrojumu atbilstoši rasējumam.

17. Ievietot betonējamajā konstrukcijā būvizstrādājumus un ieliekamās detaļas.
18. Iestrādāt betonu konstrukcijā atbilstoši rasējumiem.
19. Lietot betona iestrādes tehnoloģijas.
20. Apstrādāt būvkonstrukcijas betona virsmu atbilstoši rasējumam.
21. Lietot betona virsmas apstrādes tehnoloģijas.
22. Lasīt betonēšanas darbu veikšanas projektu.
23. Lietot apstākļiem atbilstošas betona kopšanas metodes.
24. Atveidņot betonētās konstrukcijas, lietojot veidņu veidiem un sistēmām atbilstošas metodes.
25. Lasīt, saprast un ievērot izmantojamo būvizstrādājumu ražotāju instrukcijas.
26. Ievērot darba un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un prasības attiecībā uz betonēšanas darbiem.
27. Lietot vides aizsardzības paņēmienus būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
28. Atpazīt bīstamas darba vietas un operācijas, novērtēt negadījumu bīstamību un iespējamās sekas būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
29. Rīkoties nestandarta situācijās, izmantojot pirmās palīdzības līdzekļus un pirmās palīdzības sniegšanas metodes būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
30. Identificēt videi bīstamos atkritumus būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
31. Veikt atkritumu savākšanu būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
32. Lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.
33. Sniegt pirmo palīdzību.

34. Patstāvīgi izpildīt uzdoto darbu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

35. Pārvaldīt valsts valodu.

36. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

37. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

38. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

39. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus saskarsmē un komunikācijā.

4.43.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. civilā aizsardzība;
- 1.2. profesionālā etiķete;
- 1.3. ilgtspējīgas būvniecības jēdziens.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. normatīvie akti betonēšanas darbiem;
- 2.2. stiegrojumu veidi un klases;
- 2.3. stiegrojuma palīgmateriāli;
- 2.4. betona veidi un klases;
- 2.5. betona piedevas;
- 2.6. betona virsmas veidi;
- 2.7. betona virsmas aizsargājošie materiāli;
- 2.8. betona kopšanas materiāli;
- 2.9. saskarsme;
- 2.10. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. betonēšanas darbu veikšanas projekts;
- 3.2. būvniecības terminoloģija un grafiskie apzīmējumi;
- 3.3. betonēšanas darbos izmantojamie būvmateriāli un būvizstrādājumi;
- 3.4. būvniecības rasēšana;
- 3.5. betonēšanas darbu tehnoloģija, iekārtas, organizācija;

- 3.6. pamatņu veidi un izveidošanas metodes;
- 3.7. kravu pārvietošana;
- 3.8. stiegrošanas darbu metodes un paņēmieni;
- 3.9. betona virsmas apstrādes tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.10. betona kopšanas tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.11. veidņu kopšanas tehnoloģijas, paņēmieni un materiāli;
- 3.12. kvalitātes noteikšanas ierīces un instrumenti;
- 3.13. betona iestrādes tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.14. atveidņošanas tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.15. veidņu veidi un sistēmas, izveidošanas metodes;
- 3.16. betona un dzelzsbetona konstrukciju izveidošanas tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.17. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.18. darba aizsardzība un darba aizsardzības līdzekļi, to lietošana;
- 3.19. pirmā palīdzība;
- 3.20. elektroapgādes ierīces un to lietošana;
- 3.21. ugunsdrošība, ugunsdzēsības līdzekļi un to lietošana;
- 3.22. vides aizsardzība, atkritumu savākšanas tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.23. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.24. valsts valoda;
- 3.25. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

4.44. Ofseta iespiedēja palīga profesijas standarts

4.44.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – ofseta iespiedēja palīgs.
2. Profesijas kods – 7322 03.

4.44.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - ofseta iespiedēja palīgs ofseta iespiedēja vadībā piedalās daudzveidīgu dažādas sarežģītības pakāpes iespieddarbu izgatavošanā ar ofseta tehnoloģiju; izmanto atbilstošas ofseta iespiediekārtas, palīgiekārtas, aprīkojumu, instrumentus, mērierīces un poligrāfijas materiālus, ražošanas procesa gaitā veic iespieddarbu kvalitātes pārbaudi.
 - Ofseta iespiedēja palīgs strādā tipogrāfijās.

4.44.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās

profesionālās kompetences

1. Spēja lasīt un lietot darba uzdevumam atbilstošu tehnoloģisko karti vai citu tehnisko dokumentāciju.
2. Spēja sagatavot un lietot ofseta iespiediekārtas, palīgiekārtas, aprīkojumu, instrumentus un mērierīces.
3. Spēja pārbaudīt un izvērtēt poligrāfijas materiālu atbilstību iespiešanas procesiem.
4. Spēja izvērtēt iespiedformu kvalitāti.
5. Spēja lasīt krāsu skalas.
6. Spēja iespiešanas procesā izmantot dažādus poligrāfijas materiālus un ražošanas procesa gaitā izvērtēt iespieddarba kvalitāti.
7. Spēja veikt ofseta iespiediekārtu, palīgiekārtu, aprīkojuma un instrumentu tehniskās apkopes darbus, ievērojot lietošanas instrukcijās noteiktās prasības.
8. Spēja izvērtēt sava darba kvalitāti atbilstoši darba pienākumiem un kompetencei, atbildēt par sava darba rezultātu un aizpildīt darba procesā nepieciešamo dokumentāciju.
9. Spēja strādāt komandā, ievērojot vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipus un darba tiesisko attiecību normas.
10. Spēja pastāvīgi sekot līdzi ofseta iespiedtehnoloģijas attīstības procesiem, iepazīties ar jaunākajām palīgiekārtām, aprīkojumu, instrumentiem, mērierīcēm un poligrāfijas materiāliem.
11. Spēja izvērtēt iegūtās zināšanas un prasmes, kā arī pastāvīgi pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.
12. Spēja sazināties valsts valodā, vienā svešvalodā un lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā.
13. Spēja ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.
14. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

4.44.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Lasīt un lietot darba uzdevumam atbilstošu tehnoloģisko karti vai citu tehnisko dokumentāciju.
2. Sagatavot iespiešanai vai nomainīt iespiedformas un darba izpildei nepieciešamos poligrāfijas materiālus.
3. Sagatavot iespiešanas procesam nepieciešamās ofseta iespiediekārtas, palīgiekārtas, aprīkojumu un krāsu aparātus.
4. Izvērtēt iespiedformu kvalitāti.
5. Pārbaudīt, sagatavot un atbilstoši kompetencei izvērtēt poligrāfijas materiālu atbilstību iespiešanas procesam.
6. Pārbaudīt un izvērtēt iespiedloksnes atbilstību maketam.
7. Veikt krāsas un ūdens līdzsvara kontrolmērījumus iespiešanas procesā.
8. Lietot krāsu kontroles mērierīces.
9. Veikt iespieddarba kontroles mērījumus.
10. Veikt ofseta iespiediekārtu, palīgiekārtu, aprīkojuma un instrumentu tehniskās apkopes darbus.
11. Ievērot ofseta iespiediekārtu, palīgiekārtu, aprīkojuma, instrumentu un mērierīču lietošanas instrukcijas.
12. Ievērot darba un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
13. Ievērot darba drošības un veselības aizsardzības prasības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus.
14. Pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.
15. Pārvaldīt valsts valodu.
16. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
17. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

18. Komunicēt un sadarboties ar kolēģiem.
19. Ievērot vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipus.
20. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
21. Ja nepieciešams, sniegt pirmo palīdzību.

4.44.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. reprocessu pamati;
- 1.2. iespieddarbu izgatavošanas tehnoloģiskās plānošanas pamatprincipi;
- 1.3. mehānikas pamati;
- 1.4. iespieddarbu apstrādes tehnoloģiskie procesi;
- 1.5. papildapstrādes procesi;
- 1.6. montāžas izklājuma sagatavošana;
- 1.7. izdevējdarbības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. pirmsdrukas iekārtu darbības pamatprincipi;
- 2.2. iespiedfailu sagatavošanas pamatprincipi tiražēšanai;
- 2.3. iespiedtehnoloģiju pamatprincipi, iespiedformu veidi, izgatavošanas tehnoloģijas un kvalitātes kontroles elementi;
- 2.4. iespiedprodukcijas sējumu tipi;
- 2.5. iespiedlokšņu apstrādes pamatprincipi;
- 2.6. giljotīnas darbības principi;
- 2.7. poligrāfijas materiālu sagatavošana;
- 2.8. krāsu teorija;
- 2.9. papīra, papīra izstrādājumu un citu poligrāfijas materiālu sastāvs un izgatavošana;
- 2.10. iespiedkrāsu veidi, to izgatavošanas tehnoloģija, ķīmiskās un fizikālās īpašības, lietošana iespiedprodukcijas iespēšanas procesos;
- 2.11. maketēšanas pamati;
- 2.12. poligrāfijas kvalitātes parametri;
- 2.13. saskarsmes psiholoģija;
- 2.14. komercdarbības pamati;
- 2.15. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. rastra veidi, lineatūra un lenķi;
- 3.2. ofseta iespiediekārtu veidi un darbības principi;
- 3.3. ofseta iespiešanas tehnoloģija;
- 3.4. poligrāfijas nozares standarti;
- 3.5. iespieddarba kvalitātes kontroles elementi;
- 3.6. poligrāfijas materiālu formāti un veidi;
- 3.7. poligrāfijas iespiedmateriālu savstarpējā saderība;
- 3.8. poligrāfijas materiālu uzglabāšana un aklimatizācija;
- 3.9. krāsu kontroles skalas, to nozīme un lietojums;
- 3.10. valsts valoda;
- 3.11. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.12. tehnoloģiskās dokumentācijas noformēšana atbilstoši kompetencei;
- 3.13. darba aizsardzības prasības;
- 3.14. vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipi;
- 3.15. ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumi;
- 3.16. vides aizsardzības prasības;
- 3.17. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.18. pirmā palīdzība.

4.45. Dokera profesijas standarts

4.45.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – dokers.
2. Profesijas kods – 8343 14.

4.45.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– dokers ir darbinieks, kas atbilstoši darba uzdevumam ostas teritorijā veic kravu stropēšanu, iekraušanu, izkraušanu tālākai transportēšanai ar pārkraušanas mehānismu vai bez tā, nodrošinot kravu drošu pārvietošanu.
Dokers strādā uzņēmumos, kas veic, kravu uzglabāšanu un pārkraušanu ostā.

4.45.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izvēlēties darba uzdevuma izpildei nepieciešamās iekārtas, tehniku un palīgierīces.

2. Spēja novērtēt tehnikas, iekārtu un palīgierīču gatavību darbam.
3. Spēja vadīt kravas iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehniskos līdzekļus un iekārtas, iekraut, izkraut un pārvietot kravu atbilstoši ostas noteikumiem.
4. Spēja ievērot ceļu satiksmes noteikumus ostas teritorijā.
5. Spēja strādāt atbilstoši nozares normatīvo aktu, starptautisko dokumentu, tehnikas, iekārtu un palīgiekārtu lietošanas noteikumiem un instrukcijām.
6. Spēja piemērot kravas izmēriem vai tilpumam atbilstošas iekārtas, tehniku un palīgiekārtas.
7. Spēja tehnoloģiski pareizi salikt un nostiprināt kravas un kravas vienības.
8. Spēja atbilstoši tehnoloģijai un noteikumiem pārvietot un lietot iekārtas, palīgiekārtas un palīgmateriālus.
9. Spēja ievērot pareizu palīgiekārtu piekabināšanas secību.
10. Spēja veikt stropēšanas darbus.
11. Spēja novērtēt kravas stropējuma un stiprinājuma atbilstību kravas pārvietošanas prasībām.
12. Spēja novērtēt kravas stabilitāti, izmēra un svara atbilstību transportēšanai.
13. Spēja skaidri un nepārprotami signalizēt, kā arī saprast signālus kravas pārvietošanai.
14. Spēja izmantot rāciju un citas saziņas ierīces.
15. Spēja orientēties kravas transporta uzbūvē un atšķirībās.
16. Spēja lasīt un lietot kravas veidam atbilstošo tehnoloģisko karti.
17. Spēja mērīt un noteikt kravas un tilpņu izmērus vai tilpumu.

18. Spēja noteikt un pārvietot kravas atlikumus atbilstoši tehnoloģijai un instrukcijām.

19. Spēja orientēties ostas teritorijā, noliktavā un takelāžā.

20. Spēja orientēties kuģa kravas izvietojuma plānā (kargo plāns), marķējumos un kravas pavaddokumentos.

21. Spēja strādāt augstumā.

22. Spēja novērtēt savu gatavību darbam un konkrēta darba uzdevuma izpildei.

23. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā, kā arī lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā, izmantojot mūsdienu informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.

24. Spēja noteikt darba vietas un darba aprīkojuma atbilstību darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasībām, ja nepieciešams, rīkoties atbilstoši darba aizsardzības normām.

25. Spēja plānot un organizēt savu darbu, ievērojot Starptautiskā kuģu un ostas iekārtu aizsardzības kodeksa (ISPS kodekss) prasības, kuģu trauksmes signālus, specifiskās ostu drošības prasības un darba aizsardzības prasības, kā arī Starptautiskā jūras bīstamo kravu kodeksa (IMDG kodekss) prasības.

26. Spēja darba procesā izvēlēties un lietot pareizus, ergonomiskus un drošus darba paņēmienus.

27. Spēja izmantot darba uzdevuma izpildei atbilstošu darba apģērbu, lietot individuālos aizsardzības līdzekļus un atpazīšanas zīmes.

28. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

29. Spēja izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

30. Spēja sakopt un uzturēt kārtīgu darba vietu, tehniku un iekārtas.

31. Spēja strādāt komandā atbilstoši profesionālās saskarsmes normām.

32. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

33. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

34. Spēja pašizglītoties un pilnveidot profesionālās kompetences.

35. Spēja patstāvīgi veikt darba pienākumus un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

4.45.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Identificēt un izvēlēties darba uzdevuma izpildei nepieciešamās iekārtas, tehniku un palīgierīces.

2. Noteikt tehnikas, iekārtu un palīgierīču gatavību darbam.

3. Novērtēt darba vietas drošību darba izpildes uzsākšanai.

4. Vadīt kravas iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehniskos līdzekļus un iekārtas atbilstoši ostas noteikumiem.

5. Iekraut, izkraut un pārvietot kravu, lietojot dažādu kravu iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehnoloģiju.

6. Ievērot ceļu satiksmes noteikumus ostas teritorijā.

7. Izprast darba procesam nepieciešamo tehnisko dokumentāciju, tehnoloģijas, noteikumus un instrukcijas, orientēties nozarei saistošos normatīvajos aktos un starptautiskajos dokumentos.

8. Izprast kravu transporta uzbūvi, atšķirības un lietošanas nosacījumus.

9. Izvēlēties un piemērot kravas izmēriem, tilpumam atbilstošas iekārtas, tehniku un palīgiekārtas.

10. Tehnoloģiski pareizi salikt un nostiprināt kravas un kravas vienības.

11. Lietot un pārvietot iekārtas, palīgiekārtas un palīgmateriālus atbilstoši tehnoloģijai un noteikumiem.

12. Ievērot tehnoloģiski pareizu palīgiekārtu piekabināšanas secību pie kraušanas tehnikas.

13. Veikt stropēšanas darbus.

14. Novērtēt kravas stropējuma un stiprinājuma atbilstību kravas pārvietošanas prasībām.

15. Novērtēt kravas stabilitāti, izmēra un svara atbilstību transportēšanai.

16. Saprast signālus kravas pārvietošanai un precīzi un nepārprotami signalizēt.

17. Lietot rāciju un citas saziņas ierīces.

18. Lasīt, izprast un lietot dažādu kravu iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehnoloģisko karti.

19. Aprēķināt un mērīt kravas un tilpņu izmērus un tilpumu.

20. Noteikt kravas atlikumus, to specifiku un veikt kravas atlikumu pārvietošanu.

21. Orientēties ostas teritorijā, noliktavā un takelāžā.

22. Izprast kuģu kravas izvietoējuma plānu (kargo plāns), marķējumus un kravas pavaddokumentus.

23. Strādāt augstumā.

24. Nodrošinot paškontroli, novērtēt savu gatavību darbam un konkrēta darba uzdevuma izpildei.

25. Pārvaldīt valsts valodu.

26. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

27. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

28. Lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.

29. Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.

30. Ievērot Starptautiskā kuģu un ostas iekārtu aizsardzības kodeksa (ISPS kodekss) prasības, darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, specifiskās ostu drošības prasības un darba aizsardzības prasības, kā arī Starptautiskā jūras bīstamo kravu kodeksa (IMDG kodekss) prasības.

31. Lietot pareizus, ergonomiskus un veselībai drošus darba paņēmienus.

32. Izmantot darba uzdevuma izpildei atbilstošu darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus.

33. Lietot atpazīšanās zīmes, t.sk. bīstamām un piesārņojošām kravām.

34. Sniegt pirmo palīdzību.

35. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

36. Sakopt un uzturēt kārtībā darba vietu, tehniku un iekārtas.

37. Strādāt komandā.

38. Ievērot profesionālās saskarsmes principus.

39. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

40. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

41. Pilnveidot savas profesionālās prasmes, iegūt un izvērtēt jaunu profesionālo informāciju.

4.45.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. kuģu veidi, to uzbūve;

1.2. kravas pavaddokumentu veidi, to lietošana un tajos ietvertā informācija.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

2.1. ostas teritorijas, ostas ēku un kuģu plāni;

2.2. ostas tehnikas un iekārtu uzbūve, darbības pamatprincipi;

2.3. palīgiekārtas un palīgmateriāli kravu nostiprināšanai un pārvietošanai;

2.4. kuģu kravas izvietojuma plāns (kargo plāns) un kravu marķējumi.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. kravu veidi un to specifika;

3.2. kravu atpazīšanas zīmes, t.sk. bīstamām un piesārņojošām kravām.

3.3. kravu izkraušanas, iekraušanas un pārvietošanas tehnoloģijas;

- 3.4. ceļu satiksmes noteikumi;
- 3.5. drošības zīmes un noteikumi, prasības un instrukcijas darbam ostas teritorijā;
- 3.6. kravas iekraušanas, izkraušanas un pārvietošanas tehnisko līdzekļu un iekārtu darbība un vadīšanas noteikumi;
- 3.7. kravas mērinstrumentu veidi un lietošana;
- 3.8. kravas parametri, kravas novietošanas laukuma mērījumi un fiksēšana;
- 3.9. stropēšanas tehnoloģija;
- 3.10. signālu veidi un nozīme, signalizēšanas noteikumi;
- 3.11. elektrotehnika;
- 3.12. speciālais darba apģērbs darbam uz kuģa un ostas teritorijā, individuālie aizsardzības līdzekļi un to lietošana;
- 3.13. profesionālā saskarsme;
- 3.14. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.15. valsts valoda;
- 3.16. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.17. nozares profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā;
- 3.18. darba aizsardzība (t.sk. pirmā palīdzība), elektrodrošība un ugunsdrošība, specifiskās drošības prasības darbam ostas teritorijā vai uz kuģa, t.sk. Starptautiskais kuģu un ostas iekārtu aizsardzības kodekss (ISPS kodekss), kuģu trauksmes signālu pārzināšana un atbilstoša rīcība, specifiskās ostu drošības prasības un Starptautiskais jūras bīstamo kravu kodekss (IMDG kodekss);
- 3.19. arodveselība un ergonomika;
- 3.20. vides aizsardzības prasības un normatīvie akti;
- 3.21. informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, to lietošana;
- 3.22. darba tiesisko attiecību normas.

4.46. Kuģa matroža profesijas standarts

4.46.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – atbilstoši kodam.
2. Profesijas kodi:
8350 01 BOCMANIS;
8350 03 Kuģa MATROZIS;
(turpmāk kopā – kuģa matrozis).

4.46.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– kuģa matrozis strādā uz kuģiem bez kuģa tilpības un kuģošanas rajona ierobežojumiem; pilda sardzes pienākumus, kuģim atrodoties gan jūrā, gan ostā; stūrē kuģi pēc kuģa vadītāja norādījumiem; strādā ar kuģa tauvošanas iekārtām un tauvām; darbina un izmanto kuģa mehānismus, kravas ierīces, glābšanās līdzekļus, ugunsdzēsšanas iekārtas, ka arī takelāžas aprīkojumu un veic to tehnisko apkopi; uztur kārtību un tīrību uz klāja un kuģa telpās, veic nepieciešamos darbus kuģa korpusa un mehānismu aizsardzībai no korozijas; piedalās kravas operācijās; ja nepieciešams, izmanto avārijas aprīkojumu, kā arī rīkojas saskaņā ar avārijas procedūrām.

Kuģa matrozis var strādāt uz Latvijas vai citu valstu karogu kuģiem starptautiskajā kuģošanā ar nosacījumu, ka viņa profesionālās kompetences Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir atzītas par atbilstošām starptautiskās konvencijas „1978. gada Starptautiskā konvencija par jūrnieku sagatavošanu un diplomēšanu, kā arī sardzes pildīšanu” (STCW (*Standarts of Training Certification and Watchkeeping*) Konvencija) prasībām.

4.46.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

Kuģa matrozim nepieciešamās profesionālās kompetences nosaka STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija navigācijas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrniekiem (sardzes matrožiem)” un STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētiem matrožiem”.

4.46.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

Kuģa matrozim nepieciešamās profesionālās prasmes nosaka STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija navigācijas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrniekiem (sardzes matrožiem)” un STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētiem matrožiem”.

4.46.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī nosaka:

1.1. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija navigācijas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrniekiem (sardzes matrožiem)”;

1.2. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētiem matrožiem”.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī nosaka:

2.1. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija navigācijas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrniekiem (sardzes matrožiem)”;

2.2. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētiem matrožiem”.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī nosaka:

3.1. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija navigācijas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrniekiem (sardzes matrožiem)”;

3.2. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-II/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētiem matrožiem”.

4.47. Kuģa motorista profesijas standarts

4.47.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – kuģa motorists.
2. Profesijas kods – 8350 06.

4.47.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– kuģa motorists strādā uz kuģiem bez galvenā dzinēja jaudas un kuģošanas rajona ierobežojumiem; pilda sardzes pienākumus, kuģim atrodoties gan jūrā un gan ostā; veic kuģa enerģētisko un mehānisko iekārtu tehniskās apkopes un remonta darbus; darbina kuģa mehānismus, glābšanās līdzekļus un ugunsdzēsšanas iekārtas; uztur kārtību un tīrību mašīntelpā, piedalās degvielas un citās pārsūkņēšanas operācijās; ja nepieciešams, izmanto avārijas aprīkojumu, kā arī rīkojas saskaņā ar avārijas procedūram.

Kuģa motorists var strādāt uz Latvijas vai citu valstu karogu kuģiem starptautiskajā kuģošanā ar nosacījumu, ka viņa profesionālās kompetences Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir atzītas par atbilstošām starptautiskās konvencijas „1978. gada Starptautiskā konvencija par jūrnieku sagatavošanu un

diplomēšanu, kā arī sardzes pildīšanu” (STCW (*Standarts of Training Certification and Watchkeeping*) Konvencija) prasībām.

4.47.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

Kuģa motoristam nepieciešamās profesionālās kompetences nosaka STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija mašīntelpas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrniekiem (sardzes motoristiem)” un STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētam motoristam pienākumu pildīšanai mašīntelpā ar apkalpi vai periodiski bez apkalpes esošā mašīntelpā”.

4.47.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

Kuģa motoristam nepieciešamās profesionālās prasmes nosaka STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija mašīntelpas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrniekiem (sardzes motoristiem)” un STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētam motoristam pienākumu pildīšanai mašīntelpā ar apkalpi vai periodiski bez apkalpes esošā mašīntelpā”.

4.47.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī nosaka:

1.1. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija mašīntelpas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrniekiem (sardzes motoristiem)”;

1.2. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētam motoristam pienākumu pildīšanai mašīntelpā ar apkalpi vai periodiski bez apkalpes esošā mašīntelpā”.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī nosaka:

2.1. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija mašīntelpas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrniekiem (sardzes motoristiem)”;

2.2. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētam motoristam pienākumu pildīšanai mašīntelpā ar apkalpi vai periodiski bez apkalpes esošā mašīntelpā”.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī nosaka:

3.1. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/4 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija mašīntelpas sardzes sastāvā esošiem ierindas jūrnikiem (sardzes motoristiem)”;

3.2. STCW Konvencijas kompetenču standarts A-III/5 – „Minimālā kompetences standarta specifikācija kvalificētam motoristam pienākumu pildīšanai mašīntelpā ar apkalpi vai periodiski bez apkalpes esošā mašīntelpā”.

4.48. Valsts policijas jaunākā inspektora profesijas standarts

4.48.1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – atbilstoši kodam.

2. Profesijas kodi:

3355 35 KĀRTĪBNIEKS (*iekšlietu jomā*);
3355 40 Valsts policijas jaunākais INSPEKTORS;
(turpmāk kopā – Valsts policijas jaunākais inspektors).

4.48.2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– Valsts policijas jaunākais inspektors veic darbu sabiedriskās kārtības un personu drošības nodrošināšanā, likumpārkāpumu prevencijā, kā arī bezvēsts pazudušu un personu, kuras izdarījušas likumpārkāpumus, meklēšanā; veic aizturēto, apcietināto un notiesāto konvojēšanu un apsardzi; veic pasākumus likumpārkāpēju aizturēšanā; dokumentē likumpārkāpumus; sniedz personām pirmo palīdzību; uzrauga un kontrolē ceļu un ūdens satiksmes drošību; apsargā personas un objektus.

Valsts policijas jaunākais inspektors pilda dienesta pienākumus Valsts policijas struktūrvienībās.

4.48.3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja uzturēt drošību un kārtību sabiedriskās vietās, t. sk. ārkārtas situācijās, stihisku nelaimju un masu nekārtību laikā, rīkojoties lielas psiholoģiskās slodzes un stresa apstākļos.

2. Spēja novērst un atklāt noziedzīgus nodarījumus un citus likumpārkāpumus, taktiski novērtējot situāciju un, ja nepieciešams, operatīvi un precīzi pielietojot pašaizsardzības paņēmienus un līdzekļus.

3. Spēja aizturēt likumpārkāpējus.

4. Spēja apsargāt aizturētās, apcietinātās un notiesātās personas īslaicīgās aizturēšanas vietās, ilgstoši atrodoties slēgtā vidē un komunicējot ar psihiski nestabilām, agresīvi, depresīvi, negatīvi noskaņotām personām.

5. Spēja atrast meklēšanā izsludinātas personas un priekšmetus.

6. Spēja konvojēt un apsargāt aizturētās, apcietinātās un notiesātās personas, t. sk. uz mūžu notiesātās personas.

7. Spēja pārmeklēt aizturētās, apcietinātās, notiesātās personas, izņemt neatļautus priekšmetus un novērst veselībai un dzīvībai apdraudošas situācijas.

8. Spēja strādāt komandā un uz klausīt objektīvu kritiku.

9. Spēja orientēties normatīvajos aktos iekšlietu jomā un pielietot tos atbilstoši konkrētajai situācijai.

10. Spēja atbilstoši nepieciešamības novērtējumam sniegt pirmo palīdzību, kā arī sniegt palīdzību personām, kuras cietušas likumpārkāpumu rezultātā, nelaimes gadījumos vai atrodas bezpalīdzības stāvoklī.

11. Spēja kontrolēt ceļu un ūdens satiksmi.

12. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz vienā svešvalodā.

13. Spēja rīkoties godīgi, uzņemties personīgu atbildību par savu rīcību, darba rezultātiem, racionālu darba laika un resursu izmantošanu un ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

14. Spēja pastāvīgi pilnveidot savas profesionālās prasmes, zināšanas un fizisko sagatavotību atbilstoši darba devēja norādījumiem.

15. Spēja apsargāt objektus un personas, nodrošinot sabiedrisko kārtību to tuvumā un caurlaižu režīmā objektos.

16. Spēja lietot informācijas tehnoloģijas savas darbības veikšanai.
17. Spēja ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
18. Spēja ievērot dienesta gaitu regulējošo normatīvo aktu prasības.
19. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

4.48.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Patrulēt sabiedriskās vietās, nodrošinot kārtību un drošību.
2. Pieņemt taktiski atbilstošu lēmumu psiholoģiskās slodzes un stresa apstākļos.
3. Rīkoties un izvēlēties atbilstošu taktiku konfliktsituācijās.
4. Nepieļaut likumpārkāpumus, ar savu klātbūtni demonstrējot tiesību normu ievērošanas kontroli.
5. Identificēt, apskatīt un izņemt nozieguma pēdas un citus lietiskos pierādījumus.
6. Komunicēt un iegūt nepieciešamo informāciju bezvēsts pazudušu personu un to personu meklēšanā, kuras izdarījušas likumpārkāpumus.
7. Meklēt bezvēsts pazudušas un likumpārkāpumus izdarījušas personas, līķus, narkotiskās vielas un sprāgstvielas, t. sk. izmantojot dienesta suņus.
8. Konvojēt un apsargāt aizturētās, apcietinātās un notiesātās personas.
9. Pielietot fizisku spēku, speciālos cīņas paņēmienus.
10. Pielietot speciālos līdzekļus (ķīmiskās vielas, priekšmetus vai mehānismus).
11. Atvairīt uzbrukumus, pielietojot aizsardzības taktiskos paņēmienus.
12. Izmantot un pielietot šaujamieroci, lai dotu trauksmes signālu, izsauktu palīdzību vai veiktu mērķtiecīgu šāvienu.

13. Pārmeklēt aizturētās, apcietinātās un notiesātās personas un izņemt veselību un dzīvību apdraudošus priekšmetus.

14. Komunicēt ar psihiski nestabilām personām, agresīvi, depresīvi, negatīvi noskaņotām personām.

15. Atrast piemērojamo tiesību normu, piemērot (t. sk. iztulkojot) un noformēt dienesta un administratīvās lietvedības dokumentus.

16. Kontrolēt ceļu un ūdens satiksmi.

17. Regulēt transportlīdzekļu un gājēju kustību, t. sk. izmantojot roku žestus un svilpes signālus.

18. Pārvaldīt valsts valodu.

19. Pārvaldīt vismaz vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

20. Patstāvīgi pilnveidot savas zināšanas, profesionālās iemaņas, fizisko un profesionālo sagatavotību.

21. Sniegt pirmo palīdzību.

22. Ievērot dienesta attiecības un subordināciju.

23. Vadīt B kategorijas transportlīdzekli.

24. Adekvāti reaģēt paaugstināta stresa un bīstamības apstākļos.

25. Strādāt ar informācijas sistēmām un datubāzēm.

26. Apsargāt valsts objektus un diplomātiskās pārstāvniecības.

27. Pārbaudīt caurlaides, kontrolējot apsargājamās objektos ienākošās personas.

28. Novērtēt dzīvību un veselību apdraudošas situācijas un atbilstoši rīkoties.

29. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

30. Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības normatīvo aktu prasības.

31. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

32. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

4.48.5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. policijas sadarbība Eiropas Savienībā;
- 1.2. tiesībaizsardzības iestāžu sistēma un funkcijas.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. krimināltiesības;
- 2.2. kriminālprocesa tiesības (kriminālprocesa uzsākšanas iemesli un pamats, kriminālprocesā iesaistītās personas, sākotnējās izmeklēšanas darbības notikuma vietā);
- 2.3. saskarsmes psiholoģija;
- 2.4. valsts un tiesību teorijas pamati;
- 2.5. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. kriminālistikas pamati (lietisko pierādījumu konstatēšana, saglabāšana un nozieguma pēdu fiksēšana (piemēram, kriminālistiskā fotografēšana, audioierakstu un videoierakstu veikšana), izņemšana; vārdiskā portreta sastādīšana);
- 3.2. vispārējā fiziskā sagatavotība;
- 3.3. likumpārkāpēju aizturēšanas paņēmieni;
- 3.4. uzbrukuma atvairīšanas un aizsardzības taktiskie paņēmieni;
- 3.5. profesionālās darbības taktika, metodes un paņēmieni, tajā skaitā paaugstināta stresa un bīstamības apstākļos;
- 3.6. šaujamieroču un speciālo līdzekļu pielietošana, uzbūve un darbības principi;
- 3.7. policijas darbības ārkārtas situācijās;
- 3.8. sakaru un tehniskie līdzekļi, to darbības principi un lietošanas noteikumi;
- 3.9. B kategorijas transportlīdzekļa vadīšana;
- 3.10. konvoja, apsardzes un patruļdienesta darba organizācija;
- 3.11. satiksmes uzraudzības darba organizācija, ceļu un ūdens satiksmes kontrole;
- 3.12. administratīvo pārkāpumu materiālās un procesuālās tiesību normas (lietvedība administratīvo pārkāpumu lietās);

- 3.13. cilvēktiesības;
- 3.14. policijas tiesības, tajā skaitā profesionālo darbību reglamentējošie iekšējie normatīvie akti;
- 3.15. informācijas sistēmas un datubāzes;
- 3.16. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.17. valsts valoda;
- 3.18. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.19. vispārējā dokumentu pārvaldība;
- 3.20. ierindas mācība;
- 3.21. loģika;
- 3.22. darba aizsardzība;
- 3.23. pirmās palīdzības sniegšana;
- 3.24. vides aizsardzība.